

ROČNÉ OBDOBIA II.

ÚVOD

2010. december 2. 13:07

V tomto čase som sa dostal sem. Zatiaľ vidno len nadpis, a pozadie.

Nadpis je výstižný len v tom zmysle, že čo tu bude nasledovať, chce to byť pokračovaním, doplnením toho, čo bolo v knižke s nadpisom: ROČNÉ OBDOBIA (teda v prvom dieli). Menej výstižný je v tom, že čo tu teraz nasleduje, má iné dĺžky cyklov. Kratšie, alebo dlhšie. Nie tak, ako je napríklad každoročné otváranie školského roka.

Pozadie... Neviem, či čitateľ to správne identifikoval. Je to opakovanie výrezov aktuálneho zasneženého pooraného poľa. Mohol som sem dať niečo iné, - alebo aj nič. Toto je ale tiež dosť výstižné. V príbehoch, ktoré nasledujú, musel som kráčať na dosť hrboľatých cestičkách (skôr na hrubo oranom poli). Moja duša pritom až veľmi často pociťovala nepríjemné mrazy.

Učiteľovo pracovné prostredie je naďalej veľmi populárnou témou.

Všetci sú na to odborníkmi. Veľmi veľmi hlúpymi odborníkmi. Vidí sa mi, že v skutočnosti o škole nevedia v podstate nič. (Otázne je, či aspoň o niečom inom dačo vedia? Podľa ich rečí, ani v tejto otázke by som nebol veľký optimista.)

Ako jeden z posledných príkladov by sme mohli uviesť článok z denníka Sme, pod nadpisom Firma viac zaujíma prax ako škola, a nasledujúcu diskusiu. V článku sú aj takéto tvrdenia:

Ked' vysokoškolák doštuduje, mal by mať aj prax.

Prax nemusí byť v odbore.

Poradie dôležitostí pre firmy: 1. skúsenosti, 2. ?, 3. výber školy, 4. stupeň štúdia.

Niekedy nerozhoduje ani smer štúdia.

Za tými tvrdeniami je tiež kopa hnoja. Niektorí diskutujúci na ňu ešte prikladali.

Našli sa ale aj takí, čo objavili tam rôzne nezmysly. Jeden z nich v svojej reakcii v spojitosti so slečnami personalistkami, „manažérkami“, spomenul zips na mužských nohaviciach. Radšej ho tu necitujem, ale má moje sympatie.

V celku to vyznelo podľa obľúbeného názoru - že školy sú slabé, teda že: preberané učivo nie je to pravé, a učitelia nedobre učia. Z toho mi bolo jasné, že ani novinár, ani „múdre“ personalistky, ani prevažná väčšina „fundovaných“ diskutujúcich, - o školstve nevedia nič.

A pripomenulo mi to príhodu, keď môj vedúci vo výskumnom ústave, sa vrátil z jednej porady, a bol veľmi zarazený. Ekonómka, stredoškôlčka, vo funkcii, „pusou“ „vyriešila“ - čo niekoľko odborníkov, kandidátov vied, sa snažilo rozlúsknuť, neúspešne. Ona vtedy sa zosmiešnila.

V súčasnosti situácia je iná. Teraz takéto „manažérky“ už majú diplomy. Z čudných odborov čudných vysokých škôl. A nikto sa im ani nevysmieva. Niektorí zrejme nevedia - že by mohli, niektorí už ani na to nemajú chuť. Navyše už aj prax sa im hodne prispôbila.

Je tu však niekoľko otázok:

- 1, Nevie, či je normálne, a morálne, keď firmy očakávajú, že živoriace sa školy im budú (lacno, „zadarmo“) dodávať hotových špecializovaných pracovníkov?
- 2, Je to hospodárstvo na úrovni - v ktorom je jedno, či pracovník má strednú, či vysokú školu? Keby áno, tak aká je to vysoká škola, ktorá má úroveň strednej školy?
- 3, Atd'.

Pozrime sa na tieto témy z hľadiska normálnejšej spoločnosti, - než ktorá degraduje svojich technikov na „operátorov“ (zaučených opíc) montážnych liniek zahraničných automobiliek:

- 1, Príslušné odborné vzdelanie mladý človek by mohol získať v škole, alebo priamo v konkrétnej firme.

Keď v škole, tak je to sústredené, z hľadiska spoločnosti istejšie, zrejme lacnejšie, a môžu tam byť odborníci s obrovskými skúsenosťami. Navyše nezanedbajú, nevynechajú ani časti učiva, ktoré v budúcnosti sa môžu ukázať - ako potrebné. Avšak: nutne to učivo musí byť širokopásmové, pretože nie všetci žiaci pôjdu na to isté pracovisko. (Tá širokopásmovosť je dobrá, aj bez ohľadu na obsah, na rozcvičovanie mozgu!)

Keď vo firme, tak práve opačne. A vedia to aj firmy. Práve preto sa o toto riešenie neusilujú. Ľahšie je len tárať, hádzať vinu na druhého.

- 2, Na normálnej klasickej dobrej technickej vysokej škole bolo možné počas piatich rokov čo robiť. Nevie, kde by sa mi tam zmestilo ešte také polúväzkové praxovanie v nejakom podniku? (Na rozdiel od dnešných „vysokých škôl“ - keď niektorí študenti dokážu sústrediť svoj pracovný týždeň do dvoch dní!, a keď pred niekoľkými rokmi bolo potrebné vyrobiť pravidlo, že VŠ musí mať aspoň 18 hodín v týždni...)

Ako by to teda mohlo byť (myslím v normálnom hospodárstve!)?

Školám by bolo potrebné pridať 1 až 2 semestre na prax. Podľa možnosti v konkrétnej firme. Firmy by však museli byť aktívne, ústretovejšie a štedrejšie.

V minulosti rôzne formy tejto spolupráce už boli napríklad medzi košickou technikou a podnikom Mostáreň Brezno. (Nie celkom sa to osvedčilo...)

Riešením by mohlo byť aj rozčlenenie študujúcich na tých technicky, vedecky ambicióznejších, a na tých ktorí by sa chystali zakotviť pri praktickejších menej náročných činnostiach. Aj na toto už bol príklad. Pred mnohými rokmi v Maďarsku pripravovali akýchsi podnikových inžinierov.

V skutočnosti však to nikdy presne nevyjde. Hlavne v súčasnosti, keď umelo sa vyrába až príliš veľa „vysokoškolákov“. Jednak tie semestre na prax nie sú zabezpečené, jednak rozmiestnenie desiatok tisícov študentov do konkrétnych firiem momentálne zrejme sa nedá zvládnuť. Hlavne keď tých domácich firiem je menej, a ani to nie je isté, či neskôršia firma, či študent tú spoluprácu bude chcieť.

Záver: momentálne by sa nemalo nadávať na školy, na učivo, na učiteľa, ba ani na čerstvých absolventov, ale odborníci by si mohli všimnúť, že na to, čo očakávajú, čo kritizujú, v súčasnosti nie sú splnené podmienky! Firmy by nemali byť nenažraté, ale mali by si priložiť ruky k činu.

Samozrejme všetko komplikuje aj kvalita niektorých „vysokých škôl“, a ich študentov...

(Mám aj taký dojem, že vplyvom vlastníctva, veľkej byrokracie, rodinkárstva, a módnych trendov, vo firmách je kopa zbytočných darmožráčov. Na ich miesto by sa isto zmestilo dosť absolventov aj bez praxe.)

Tak či onak, je zarážajúce, keď stupeň štúdia je v kritériách len na štvrtom mieste. Istotne to nie je dobrým vysvedčením pre naše myslenie, pre naše hospodárstvo.

Vráťme sa však k hlavnej téme. Presnejšie.

V prvom dieli som písal o vzťahu učiteľa a „školy“, stručnejšie o vzťahu učiteľa a spoločnosti.

Tu budú nasledovať: učiteľ a žiak, učiteľ a rodina, učiteľ a ... on sám.

Všetky tieto oblasti môžu učiteľovi pomáhať, alebo aj škodiť. A navzájom sa môžu posilňovať, alebo sa aj kompenzovať.

Najprv je ale potrebné vrátiť sa ku kapitole učiteľ a škola, a doplniť ju:

1,

Komunistická strana - jej školská organizácia, Vedeckotechnická spoločnosť, Zväz priateľov Sovietskeho zväzu ...

Našťastie dodnes (december 2010) - už na škole nestrašia. A nechýbajú. To hovorí o tom, že boli zbytočné aj predtým, a zbytočne zaťažovali ľudí prácou, a zaťažovali aj ich vzťahy.

2,

Odbory ... Obchádzal som túto tému. Ani teraz ju nechcem podrobne analyzovať. Čítal som aj knihu: Biela ruža, ale funkciám, a neskôršie, keď to bolo možné - aj členstvu, v tejto organizácii som sa vyhol. Napriek rôznym deklaráciám nie je mi sympatická.

V školstve nikdy neriešili závažné problémy. V škole ich hlavnou viditeľnou činnosťou bolo organizovanie spoločného jedenia kapustnice a gulášovej polievky. Prípadne formálne „vybojovanie“ takých (pre niekoho) výhod, - ktoré by aj bez nich mohli byť prirodzené.

Odbory vlastne pomáhali presadiť výmysly vedenia. S tým súvisí aj rebríček, po ktorom sa šplhalo hore. Jeho jedným stupienkom bola funkcia: predseda odborovej organizácie.

Ľudia dodnes vstupujú do tejto organizácie hlavne zo strachu, prípadne z vypočítavosti.

Pritom je jasné, že keď niekomu prispejú k rekreácii, okuliarom, alebo k zubnej protéze, tak len z toho, čo viacerým iným odoberú ...

Nie sú kóšer ani posledné väčšie odborárske aktivity, nasmerované proti ozdravujúcim krokom ekonomiky, keďže v prípadoch predchádzajúcich rozkrádačiek mlčali.

3,

Predmetová komisia ... Bolo by to tiež na samostatnú knižku ...

Dlho som bol predsedom rôznych predmetových komisií. Ostali mi rozpačité dojmy.

Z toho pooraného poľa, spod snehu vyčnieva jeden kúsok: môj posledný riaditeľ, Ing. Baláž očakával, že P.K. budú s ním spolupracovať intenzívne. Chápem, bolo by to ešte demokratickejšie, aj jemu by to pomohlo. Bolo tam ale viac háčikov, až poriadnych hákov:

- vedúci P.K. mali aj svojich obyčajných učiteľských prác príliš veľa,

- navyše mali veľa roboty s výmyslami bývalého ministra Mikolaja,
- a pritom nemali žiadne podmienky (ani chút'ky) aby sa hrali na malých šéfov.

Kúsok mi to pripomínalo socialistické zvyky: spraviť kopu formálnych zbytočných malých funkcií. Dost' ma to zat'ážovalo. Okrem zmysluplnej činnosti sa tu nabaľovali aj zbytočnosti. Kolegovia to tiež videli, a pomerne často to bolo zložité - získať od nich nejaké údaje, či nápady. Hlavne potom, ako v rámci šetrenia sa vyrobili veľké, rôznorodé komisie. Navyše časti komisie boli od seba na kilometre (rôzne pracoviská).

Ešte musím doplniť: asi ako všetko v našom školstve (v celom živote u nás?), aj oficiálne mantinely P.K. sú dost' hmlisté, a gumené.

4,

Kolegovia ...

Učiteľovanie je také zvláštne „remeslo“. Človek tam v práci sa stretne s veľkým počtom kolegov, ale s takým zvláštnym spôsobom. Často len na chvíľku, a často len nepriamo (napríklad prítomnosť niektorých kolegov len dedukuje, napríklad z toho, že „prišla“ nejaká triedna knižka, a podobne ...). Kolegovia boli rôzni ... Pre väčšinu z nich však platí, že sú to nadpriemerne vzdelaní nadšenci (či „volovia“?), ktorí aj napriek macošským podmienkam ozaj pracujú! (Teraz ma napadlo, že ozajstné školy by mohli vydať knižku: čo strana - to jeden ich učiteľ.)

Mám dojem, že to idylické spolunažívanie učiteľov kúsok ovplyvnilo:

- v minulosti to delenie na komunistov a nekomunistov (čiže politika aj v škole),
 - v posledných rokoch to, že niektorí sa viac snažili takticky uchmatnúť výhodnejšie predmety.
- Nie je mojim cieľom charakterizovať tu všetkých bývalých kolegov (i keď by to zrejme bolo tiež zaujímavé), ale keďže vyššie som kúsok nelichotivým spôsobom sa vyjadroval o odboroch, kvôli spravodlivosti tu spomeniem meno: Ing. Jaroslav Abelovský. Pri politickej zmene bol predsedom odborovej organizácie (neskoršie zástupcom riaditeľa, a bol aj členom strany). Myslím si, že on veľa spravil za normálnejší život učiteľov našej školy. (Pravdepodobne bol aj príkladom pre ďalších zástupcov: RNDr. Dušan Dírer, Ing. Ivan Lúčan, Ing. Miloš Bubelka).

Keď už takto konkretizujem, je tu aj ďalšia významná skupinka. Ktorá predvídala smer vývoja, a potiahla školu dopredu. Z vlastnej iniciatívy, vlastnou energiou. Začal to Ing. Jozef Kovács, kto cez automatizáciu sa dostal k výpočtovej technike. Mal som to šťastie (?) - asistovať mu pri tom, a dobiehať ho. Neskoršie sa k nám pridala dr. Dírer, a prácu tejto skupiny zabezpečoval Ing. Peter Truchan. Terajším hlavným potomkom skupiny je Ing. Silvester Švidroň.

Tretia typická „skupinka“ je v podstate jednočlenná ... Ing. Emanuel Lovás. Strojár, ale doma je aj v elektrotechnike, a už od nepamäti zabezpečuje fotodokumentáciu o živote školy. Veľmi si cením, že digitalizoval aj staré odborné filmy. Aj to, ako sa zaujíma o históriu svojho bydliska - Ľubochne. No ešte štvrtú, tiež jednočlennú „skupinku“: Mgr. Darina Gregorová - matematikárka. Pred rokmi si oprášila svoju starú záľubu, a získali sme v nej nadšenú nadanú vyučujúcu grafického, umeleckého návrhu, zdobenia, - v našom novom odbore: obalová technika.

Mohol by som pokračovať ďalej. Ale asi aj toľko stačí, aby aspoň tí rozumnejší ľudia pochopili, že učiteľ nie je taký sprostý, lenivý, a nemožný, - ako si to internetoví diskutéri popisujú.

(Kolegovia - ktorých som tu nespomenul, - prepáčte. Chyťte sa „pera“. Pomôžte. Doplňte.)

5,

Riaditeľ ...

(Môj posledný.) Ing. Dušan Baláž.

Občas každý nadáva na svojho nadriadeného. Kto menej, kto viac.

Napriek tomu, že podľa mňa je ľudskejší, než jeho priemyslovácky predchodca, v niektorých veciach je prísnejší, až puntičkársky.

V tejto dobe, keď je okolo toľko neporiadku, to sa aj mne zdalo zbytočné.

Tak isto je otázne, či si tú precíznu prácu, a s ňou spojenú námahu, čo on vyžaduje, táto spoločnosť zaslúži? Tiež nie som si istý, či tie financie na nové počítače, a nové programy, inde by nepretavili napríklad na zaslúžené odmeny? A či všade majú toľko „pracovnej povinnosti“?

No a zavedenie zošita na evidenciu domácej činnosti pre školu - považujem za ponižujúce. Atd'.

Treba však povedať, že neviem, či niekto iný by sa tak snažil, - aspoň kúsok udržať duch bývalej priemyslovky. A i keď z toho pre nás často vyplývali rôzne ťažkosti, tú snahu si ctíme.

Ja osobne si v ňom vážim aj to, že v mnohých situáciách, v ktorých ja by som bol vybuchol, on sa dokázal ovládať. Vážim si aj to, že sa s ním dokážem porozprávať, nepovažujem to za zbytočné.

Veľmi veľa mi povedala aj taká maličkosť - keď počas schôdze vstal, išiel si zasvietiť. Jeho predchodca to riešil tak, že zakričal na bližšieho človeka, aby ten zasvietil ...

6,

Mesto, kraj ...

Príjemný duch mesta môže mať priaznivý vplyv na školu.

Inakšie: za socializmu mesto nás dosť zaťažovalo, keďže pri hojných politických akciách aj žiaci museli robiť divákov, dokonca občas aj aktívne sa zapájať. Samozrejme pod vedením, dozorom pedagógov. V posledných rokoch (našťastie) toto sa zredukovalo. Stredné školy mesto príliš hojne nepodporuje, takže tento styk sa zredukoval (z pohľadu vyučujúcich) hlavne na dve udalosti:

- návšteva primátora - keď sa uskutočnili väčšie medzimestské, medziškolské súťaže,
- každoročné vyznamenanie jedného, dvoch učiteľov.

V našom konkrétnom prípade sa vyskytol aj väčší (negatívny) zásah: bývalé vedenie mesta pomohlo zlikvidovať našu priemyslovku. (O tom podrobnejšie píšem v časti: Združená.)

Tá spolupráca, aj rozumná, neformálna by mohla byť lepšia. I keď nie som zástancom tých starých brigád, žiaci by mohli pomôcť čistiť naše životné prostredie.

Zrejme väčší vplyv má kraj. Nepriamo.

Okrem tých vyznamenávaní, a výnimočných návštev, - rozhoduje o eurách, aj o otváraných triedach v jednotlivých odboroch.

Vyzerá, že vplyv oboch objektov, pre väčšinu škôl - je negatívny, neradosť. Nie raz sme počuli na schôdzach, že škola musí šetriť, musí vrátiť časť aj z už pridelených peňazí ...

7,

Ministerstvo ...

Ako som to slovo teraz napísal, napadlo ma niekoľko starých viet, myšlienok, historiek:

- po politickej zmene vtedajší minister L. Kováč ostro kritizoval učiteľov, že boli málo aktívni, neinicializovali výmenu predchádzajúcich riaditeľov. Nevšimol si, že zabudli vydať včas pokyny. Platili staré predpisy, čiže aktívnejší učiteľ by sa mohol dostať pred súd!
- bolo by zaujímavé zistiť štatistiku názorov učiteľov na činnosť ministerstva. Potom odtiaľ vyčleniť názory ozajstných učiteľov. Zrejme by boli poučné.
- najstrašnejší je príliš aktívny hlupák. To asi všade platí.

Štyri roky ministra Mikolaja boli pre učiteľov pohromou. Zhodneme sa na tom mnohí.

Prvá oblasť: učitelia zaťaženie (pri špekulatívnom zvyšovaní úväzkov, pri zavedení množstva nových odborov s novými predmetmi, pri mohutnej zmene noriem, pri chýbajúcich podmienkach, atď.) už na doraz (aj svojou prácou), odrazu sa zavalili lavínou neznámej roboty (ktorú mali robiť iní, na iných postoch, s inými podmienkami).

Druhá oblasť: učiteľ nestojí, ani nestál, tak vysoko, aby mal potrebný, žiadúci prehľad, skúsenosti, k zostrojeniu takého dôležitého dokumentu, ktorý by predsa mal zabezpečiť aj akýsi súlad medzi činnosťami aj viacerých škôl. (Žiadny učiteľ nedostal voľno, služobné cesty. A každý by na to nemal ani potrebné schopnosti, ani potrebnú nezaújatosť.)

Vyrobili sa teda (krvopotne, alebo látane) nejaké deformované kópie, zohľadňujúce miestne a osobné záujmy. (Ale rozhodne nie záujmy spoločnosti!)

Aby to vyzeralo ako nové, to zabezpečili zhora - zavedením cudzích „moderných“ pojmov. (Kurikulum, kompetencie, ISCED, premenovanie a združovanie predmetov, atď.)

Tretia oblasť: vznikla rovnica: škola = business (či biznis?, či obchod? - jazykový zákon ...), žiaľ nie pre učiteľov! Ale pre protekčné „školiteľské“ a dodávateľské firmy, a pre ich zamestnancov. (Paradoxné je, že proti do očí bijúcim nespravodlivostiam a klamstvám učiteľ nemá snahu protestovať, ved’:

- takto aspoň niečo málo príde aj na školu - napríklad nová premiatka,
- vyhovuje mu, keď „školenie“ plánované aj na viac týždňov, sa odbije niekoľkými hodinami.)

S tou tretou oblasťou súvisí jeden svinský ... ťah:

Nie sú peniaze pre každú školu, tak sa zaviedli „projekty“ (ďalšie čudné slovo ...).

Väčšina potom nedostane nič, dokonca previnilo bude mlčať, lebo sa jej povie: projekt nebol dobrý, nebol vyhovujúci. Dokonca aj vynikajúci projekt sa dá odmietnuť, odvolávajú sa na nejaké jeho formálne „nedostatky“.

Takže: ďalšia „nová koncepcia“. Na papieroch. A už aj na diskoch ...

Kto by mal chuť viac vedieť: pomôže Štátny inštitút odborného vzdelávania ...

Na internete, na stránke www.siov.sk (dec. 2010)

môže vyhládať: štátne vzdelávacie programy, a tam pokračovať napríklad v troch oblastiach:

- Pedagogická dokumentácia
- Metodika tvorby školských vzdelávacích programov pre SOŠ
- Štátne vzdelávacie programy (napríklad):

ISCED 3A napr. Strojárstvo ... pre skupinu študijných odborov (128 strán)

ISCED 3C napr. Strojárstvo ... pre trojročné učebné odbory (101 strán).

Myslím si, že keby si tieto veci prečítali zaniatení „diskutujúci“ o škole - z internetu, tak pokiaľ majú aspoň kus inteligencie, tak by sa už inakšie vyjadrovali.

Možno by čušali:

- aj ten technik, ktorý „by hravo učil matematiku“ („ved’ to nič nie je“ ...),
- aj ten podnikateľ, ktorý „by učil dejepis“ (tiež „ľavou zadnou“ ...).

(A to ešte nevedia - čo nasleduje o chvíľu ...)

To, vyššie, je príliš teoretické. Pozrime sa, ako sa niektoré veci premietajú do praxe:

1,
Kredity.

Na prvé počutie to vyzerá skoro krásne.

Učiteľ sa vzdeláva, dostane za to tie „kredity“, a keď ich už má určitý počet, zdvihnú mu plat.

Žiadny problém. Učiteľ je zvyknutý robiť, čo mu prikážu, a teraz navyše dostane za to aj peniaze.

Lenže, tie ďalšie súvislosti už sa príliš nepropagujú:

- Na začiatku každý učiteľ je nastavený na štartovaciu čiaru. Na nulu. Nepomáhajú mu ani oficiálne absolvované vzdelávacie akcie, nieto ešte súkromne získané vedomosti, alebo zásluhy. (Čiže dobrí, usilovní, skúsení, v podstate na to doplatia.) Štát celoplošne ušetrí.

- Platnosť získaných kreditov je tiež obmedzená. O niekoľko rokov hra sa začína znova.
- Vraj každý môže si prilepiť, zbierať kredity. Je to ozaj tak? Je toľko školení, že každý učiteľ sa môže prihlásiť? A riaditelia by aj pustili každého? (Kto bude učiť, kto bude suplovať namiesto zberateľov kreditov?)

- Je to (nové „spartakiádne“) vzdelávanie ozaj vzdelávaním?

Minule som stretol bývalého kolegu. Roky u nás robil správcu počítačových učební. Teraz chodí zbierať kredity (pre plat ...). Spýtal som sa ho, - čo preberajú? Že vraj všeličo.

Napríklad program Picasa. Ale on už pred rokmi sa mi pochválil s prezentáciou pekne spracovaných fotiek. Mali takú záverečnú prácu, keď sa vzdelávali na Katolíckej univerzite... Až tak potreboval teda to nové? Takých programov je veľa. Väčšinu z nich dokáže ovládať sám, ihneď.

Mali aj ukážku programovania. Zrejme aj o programovaní „čosi“ vedel aj v minulosti.

Spýtal som sa, v akom programovacom jazyku? (Sám ich poznám veľa, a vo viacerých som už programoval.) Jazyk, ktorý spomínal, nepoznám ... Ponúkol mi ho, vraj je voľný, zadarmo. Neprosím ... Stredné školy, gymnáziá pretláčajú Pascal. Aj takzvané Expres - verzie pre Javu, C++, atď. sa ponúkajú zdarma, a pre bežného smrteľníka sú viac než dosť silné. K čomu teda to nové?

- Stojí to za to?

Ďalší môj bývalý kolega to spočítal takto:

Neprihlásil sa. Spočítal, že s tým, že zastupuje usilujúcich sa, si zarobí viac, než keby sám sa na tých „školeniach“ otravoval. A to ešte nezarátal stratu času, a výdavky s cestovaním.

Tak je takéto „celoživotné vzdelávanie“ pre učiteľov, a pre spoločnosť užitočné?

2,

Lahôdka z čiarkovania:

Telesná výchova	výborný	výborný
Technické kreslenie	dobrý	chválitebný
Základy elektrotechniky	dostatočný	dostatočný
Elektrické merania	dostatočný	dostatočný
Základy elektroniky	dostatočný	dostatočný
Číslicová technika	dostatočný	dostatočný
Výpočtová technika	chválitebný	výborný
Odborný výcvik	dobrý	chválitebný

Keby sa ešte niekto nedovtipil, tak toto je ukážka z prvej strany vysvedčenia.

Podľa nových „racionálnych“ pravidiel sa čiarka zdola nahor, a každá „kolonka“ samostatne. Ani v druhom a treťom stĺpci sa nedá špekulovať, lebo po polroku druhý stĺpec mal byť vyčiarkaný, ale tretí mal ostať voľný!

Nasleduje druhá strana vysvedčenia:

I. polrok	II. polrok
Zameškané vyučovacie hodiny	Zameškané vyučovacie hodiny
ospravedlnené 91 neospravedlnené 5	ospravedlnené 123 ... neospravedlnené 2

To isté, len tých riadkov je viac.

A ešte niektoré čiarky sú, aj na iných miestach vysvedčení.

Keď by ste teda boli učiteľmi, a mali v triedach viac, než 30 žiakov, - počítajte! ...

(21. storočie, Slovenská republika ...)

Ani takúto absurdnosť si nevšíma, a nekritizuje ani inšpekcia, ani „odbory“.

Ani tí „prof.“, „dr.“ - tam „hore“ ...

Čo si teda všíma inšpekcia?

Môžeme to vydedukovať, z jej hodnotiacej správy:

(Na nasledujúcej strane.)

(Zasa sa musím vrátiť k „múdрым“ diskutérom - na internete:

Rozumiete tomu, čo je na nasledujúcej strane?

Koľko by ste z tých očakávaní splnili?

Ešte si myslíte, že by ste dokázali byť dnešným učiteľom - „l'avou zadnou“?

Závidíte ešte učiteľom?

Chceli by ste byť učiteľom?)

Odborné predmety – (výpočtová technika, diagnostika a opravy automobilov, merania v silnoprúdovej technike, aplikovaná elektrotechnika, základy elektroniky, číslicová technika, grafické systémy v silnoprúdovej technike, technické kreslenie, strojnictvo) pozitívom vyučovania bolo na väčšine hodín sprístupňovanie poznatkov zrozumiteľným spôsobom s podporou praktickej aplikácie učiva a zadávaním vhodných úloh na rozvoj vyšších psychických procesov. Žiaci prejavovali záujem o osvojovanie si vedomostí, vyjadrovali sa zväčša správne k danej učebnej téme, vedeli odpovedať na otázky a riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie. Učitelia na väčšine hodín využívali učebné pomôcky, menej didaktickú techniku. Viedli žiakov k aktívnemu ústnemu vyjadrovaniu sa, k prezentovaniu poznatkov a zadávali žiakom úlohy, ktoré vyžadovali získanie informácií z viacerých zdrojov (schémy, výkresy). Žiaci vedeli prezentovať svoje poznatky a používali správne postupy a techniky pri praktických činnostiach a dokončiť úlohy v dohodnutej kvalite a čase. Podpora vzájomného rešpektu medzi žiakmi, rešpektovanie ich správania a vyjadrovania sa učiteľmi vytvárali pozitívnu a priaznivú atmosféru vyučovania na väčšine vyučovacích hodín. Slabou stránkou vyučovania bolo nejasné formulovanie vyučovacieho cieľa s ohľadom na činnosť žiakov. Vzdelávacie potreby jednotlivcov neboli zohľadňované najmä neuplatňovaním diferencovaných úloh a činností žiakov. Komunikačné kompetencie v oblasti IKT boli rozvíjané len na niektorých hodinách, žiaci pri využití počítača preukázali vedomosti získané na predmete informatika aj na odbornom predmete. Úlohy rozvíjajúce tvorivosť žiakov alebo úlohy s divergentným riešením boli zadávané ojedinele. Učitelia umožnili žiakom aktívne sa vyjadriť prevažne na úrovni porozumenia preberaného učiva, nepodnecovali ich však na vyjadrenie svojich názorov a skúseností. Organizácia väčšiny vyučovacích hodín nepodporovala rozvíjanie personálnych a interpersonálnych kompetencií, žiaci s výnimkou jednej hodiny nemali možnosť pracovať a komunikovať v skupinách. Pre rozvíjanie hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností žiakov nebol s výnimkou dvoch hodín zo strany učiteľov vytvorený priestor.

Záver:

Silnými stránkami vyučovacieho procesu v oblasti uplatňovania všeobecných zásad vyučovania bolo zisťovanie úrovne pochopenia a osvojenia základných poznatkov prostredníctvom spätnej väzby. Učebné pomôcky boli využívané účelne na väčšine vyučovacích hodín. V oblasti rozvíjania poznávacích a učebných kompetencií žiakov učitelia sprístupňovali poznatky zrozumiteľným spôsobom, na väčšine hodín kládli otázky a zadávali úlohy na rozvoj vyšších psychických procesov, využívali chybné odpovede žiakov na hľadanie cesty k správnym riešeniam, podporovali praktickú aplikáciu a praktické činnosti k danej učebnej téme. V oblasti rozvíjania komunikačných kompetencií na väčšine hodín učitelia viedli žiakov k aktívnemu vyjadrovaniu sa, k čítaniu s porozumením, k chápaniu a vysvetľovaniu obsahu. V oblasti rozvíjania personálnych a sociálnych kompetencií učitelia prevažne na spoločenskovedných predmetoch poskytovali príležitosti na vytváranie a prejavovanie hodnotových alebo emocionálnych postojov žiakov. V oblasti hodnotenia a sebahodnotenia viedli žiakov k prezentovaniu poznatkov a výsledkov činnosti. Z hľadiska vytvárania priaznivej atmosféry vyučovania učitelia rešpektovali správanie a vyjadrovanie sa žiakov, podporovali vzájomný rešpekt medzi nimi, posilňovali sebadôveru žiakov.

Slabými stránkami vyučovacieho procesu bolo v oblasti uplatňovania všeobecných zásad vyučovania neoznámenie cieľa vyučovania jasne a zrozumiteľne s dôrazom na očakávané výsledky žiakov, v oblasti zohľadňovania vzdelávacích potrieb jednotlivcov nediferencovanie úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti, individuálne a pracovné tempo žiakov. V oblasti poznávacích a učebných kompetencií neboli žiakom zadávané úlohy vyžadujúce tvorivé riešenia, v oblasti informačných a komunikačných technológií neboli žiakom zadávané úlohy vyžadujúce získavanie informácií z rôznych zdrojov a úlohy s využitím informačných a komunikačných technológií. V oblasti rozvíjania personálnych a sociálnych kompetencií nebola podporovaná vzájomná komunikácia a spolupráca žiakov vo dvojiciach alebo pri skupinovej práci a neboli zadávané úlohy vyžadujúce si vzájomnú spoluprácu žiakov a pomoc. V oblasti hodnotenia a sebahodnotenia žiakov učitelia nepodnecovali žiakov na hodnotenie svojich výkonov a napredovaniu v učení.

S platmi učiteľia a zdravotníci

zaostávajú

Pravda
11. 3. 2006

* veľa sestier
stredoškolskej
kvalifikácia !!

BRATISLAVA (kdz, zp) - Školstvo a zdravotníctvo patria medzi najslabšie platené, so zárobkami zaostávajú o viac ako tritisíc korún za priemernou mzdou v hospodárstve. Učiteľia a zamestnanci v školstve sú na tom o trochu lepšie, zdravotníkov predbehli v plate o takmer tristo korún. Kým školská priemerná mzda bola vlani 14 224 korún, v zdravotníctve to bolo 13 946 korún. *

Zdravotníkom sa na rozdiel od učiteľov platy nevalorizovali už niekoľko rokov. „Naposledy pred piatimi,“ tvrdí predseda Zväzu pracovníkov zdravotníctva

Andrej Kučinský. Vlani sa im zrušili aj tabuľkové platy. Každá nemocnica si tak upravuje platy sama a len máloktorá ich dokázala svojmu personálu zvýšiť.

Mnohé nemocnice prešli na neziskové organizácie a tie majú iný systém odmeňovania. Mzdy sa rozdelili na pevnú časť a pohyblivú zložku, ktorá sa má odvíjať od toho, ako nemocnica hospodári. Väčšina však na vyššie platy nemá peniaze.

„Naši odborári žiadali len päťpercentnú valorizáciu miezd. Bohužiaľ, ani to nie sme schopní. Znamenalo by to mesačne 600-tisíc korún navyše a toľko nemáme,“ povedala riaditeľka humenskej nemocnice Mária Vasilová. Za dva roky, čo je vo vedení nemocnice, sa platy zamestnancom nemenili. Lekári zarobia aj s príplatkami 34 029 korún, plat sestier je 14 044 korún.

Iná situácia je v Nových Zámkoch. Lekári aj sestry si oproti minulému roku prílepšili.

Priemerná mzda v roku 2005

• v národnom hospodárstve:	17 274 Sk
• vo verejnej správe:	21 049 Sk
• v priemysle:	18 206 Sk
• v školstve:	14 224 Sk
• v zdravotníctve:	13 946 Sk

„Samozrejme“ - v takýchto „výkazoch“ obyčajne sa uvádza „hrubá“ mzda. Zrejme, aby to vyzeralo lepšie.

Toto porovnávanie nie je celkom korektné, lebo v zložení učiteľských zborov je zrejme relatívne oveľa viac vysokoškolákov, než lekárov v nemocničných pracovných kolektívoch.

Keby pracovníkovi so strednou školou sa zdali byť tieto platy aj tak veľké, tak nech sa pokúsi absolvovať vysokú školu, pracovať ako vysokoškolák, a potom sa nech vyjadrí ...

Ale aj platy samotných učiteľov sa diferencujú, no podľa môjho názoru nedostatočne:

Dokončenie - s. 1

„Lekárom sme zvýšili plat o dve tisícky, spolu so službami zarobia u nás mesačne 33 578 korún,“ konštatoval riaditeľ nemocnice Marián Karvaj. Pôrodné asistentky zarobia viac o 617 korún a zdravotné sestry o 396 korún.

Platy učiteľov, na rozdiel od zdravotníkov, zvyšuje štát pravidelne na základe zákona a kolektívnej dohody. Vlni sa priemerná mzda zvýšila o viac ako desať percent, pedagóg v základnej škole zarobí okolo 17 000 v hrubom. „Úsilím ministerstva školstva je, aby sa dosiahla úroveň priemernej mesačnej mzdy v národnom hospodárstve,“ uviedla Katarína Hamerlová z tlačového oddelenia rezortu. To sa u učiteľov už takmer po-

Priemerný plat učiteľov za rok 2005

- v materskej škole - 14 111 korún
- v základnej škole - 17 517 korún
- v gymnáziu - 17 544 korún
- v strednej odbornej škole - 17 705 korún
- v športovej škole - 16 442 korún
- v špeciálnej škole - 17 717 korún
- pedagogickí zamestnanci VŠ - 24 396 korún

Zdroj: Školské odbory

darilo. Priemerný zárobok v hospodárstve totiž vlni dosiahol 17 274 korún. Ostatní školskí zamestnanci majú však omnoho menej.

Vyšší rast miezd si v školách vyžiadali prepúšťanie. Zo 142 289 ľudí zamestnaných v škol-

stve prišlo o prácu vyše sedemtisíc, čo je päťpercentný úbytok. „Je to prívysoké číslo, vplýva to na kvalitu výučby a na vzdelanie sa už pozerá ako na trhový záležitosť,“ poznamenal šéf školských odborov Ján Gašperan. Zároveň si

Učitelia nedosiahli priemer hospodárstva, kde je kopa pomocných, zaučených, a stredoškolákov! V článku sa zamlčalo, že pritom učitelia teraz už pracujú aj namiesto prepustených kolegov!! Čiže v podstate to nebolo zvýšenie ich platu, akurát im viac - menej zaplatili za prácu navyše ...

A sľubovalo, klamalo sa ďalej, pravidelne, aj dva razy do roka. Písali o tom noviny, roztrubovali to aj v TV. V nasledujúcej ukážke si všímajme tú 11. platovú triedu! Ktorí SŠ učitelia to majú?

Od júla zvýšenie platov učiteľov

Vláda SR na svojom zasadnutí 18. apríla schválila Návrh koncepcie profesijného rozvoja učiteľov v kariérovom systéme (predstavili sme vám ho v 2. čísle Učiteľských novín). Jeho kvalitatívny posun oproti doterajším koncepciám a zamýšľaným zmenám je v tom, že problematiku profesijného rozvoja pedagógov rieši ministerstvo školstva komplexne. V praxi sa premietne do systému celoživotného vzdelávania, a s tým úzko súvisí aj otázka odmeňovania učiteľov.

Ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny v spolupráci s ministrom školstva vláda SR uložila povinnosť zapracovať koncepciu

do konca tohto roku do návrhu zákona o verejnej službe. Ministerka zároveň predkladá do vlády nariadenie, ktorým sa majú tarifné platy učiteľov zvýšiť o päť až sedem percent. Učitelia by mali dostať viac o 700 až 1 000 korún. Kým učiteľ v 10. platovej triede s dvojročnou praxou poberal v roku 2006 tarifný plat vo výške 13 890 Sk plus za odpracované roky 280 korún, od 1. júla 2007 by to malo byť 14 580 Sk plus za odpracované roky 300 Sk. Učiteľ s 9-ročnou praxou (11. platová trieda) mal v roku 2006 nárok na 16 150 Sk (platová tarifa 14 810 korún plus za odpracované roky 1 340 korún) a mohol do-

stať 18 540 Sk (osobný príplatok 980 korún, triednictvo 810 Sk, krúžky 600 Sk). Od júla 2007 bude mať 16 960 korún (tarifný plat 15 550 plus za odpracované roky 1 410 korún), ale môže mať 20 110 Sk (osobný príplatok 1 700 Sk, triednictvo 850 Sk a krúžky 600 korún). Polepšia si aj vysokoškolskí učitelia. S dvadsaťročnou praxou zhruba o tisíc korún, profesori o 1 260 korún mesačne.

Aj v súvislosti s uplatnením kariérového systému sa predpokladá, že plat učiteľa regionálneho školstva by mal byť v roku 2010 zhruba 27 500 Sk.

Bohumil SYNEK

„Páni“ dokonca aj v ofícionalne propagovanom príklade sa nehanbili - aby tá suma vyšla ako väčšia, počítať s dvoma triednictwami pre jedného učiteľa!!

1, je to „zdravé“, pedagogické?

2, predsa učiteľov na škole je viac, než tried. Alebo „hore“ tieto „veci“ nevedia?

Ešte niečo pre porovnanie:

Tu môžeme porovnávať odmeňovanie učiteľov a iných pracovníkov (pritom nezabudnime na odlišné požiadavky pre jednotlivé práce, ale ani na odlišnú náročnosť jednotlivých prác!).

A tak isto môžeme porovnávať prínos rozbitia Československa, pre našich pracujúcich ...

Čistá mzda vybraných profesií v hospodárstve

profesia	Žilinský kraj (SR)	Moravsko-sliezsky kraj (ČR)	rozdiel (ČR vporovnaní so SR)
PRAVDA: 7.4.'06			
elektrotechnici	18 425	25 776	+7 351
strojárski technici	16 866	23 894	+7 028
operátori priem. robotov, NC strojov	17 254	23 386	+6 132
odborné sekretárky	15 583	20 666	+5 083
lakovači	13 506	17 199	+3 693
zvárači	13 414	19 260	+5 846
výrobcovia výrobkov a dielcov z plechov	12 030	19 884	+7 854
montéri kovových konštrukcií	16 513	19 848	+3 335
nástrojári, kovorobotníci	13 076	20 645	+7 569
elektromechanici	9 787	22 468	+12 681
výroba presných prístrojov a zariadení	17 971	20 749	+2 778
obsluha pri tepelnom spracovaní kovov	14 027	20 361	+6 334
obsluha montážnych liniek	12 007	17 580	+5 573
obsluha priemyselných robotov	10 774	21 373	+10 599
obsluha obrábacích strojov	11 820	19 049	+7 229
obsluha strojov na výrobu plastových výrobkov	9 988	16 145	+6 157
montážni robotníci (mech. stroje, vozidlá)	13 588	18 322	+4 734
montážni robotníci výrobkov z kovov, gumy	11 208	13 194	+1 986

***Pozn.:** Čistá mzda bola prepočítaná z priemernej hrubej mzdy, ktorú udáva spoločnosť Trexima v SR a ČR. Výpočet čistej mzdy je robený pomocou kalkulačky na portáloch www.openiazoch.sk a www.finance.cz

Keďže z porovnávaní sme už asi celkom znechutení, tak už len jeden taký článok ...

Začalo sa to s lekármi, tak na nasledujúcej strane bude ich situácia - konkrétnejšie.

(Inakšie: čudujem sa, že noviny sem nevytiahli aj lekárnikov. Totiž práve táto trojica bola dlhodo-
bo ich obľúbená téma. Mimochodom poznám aj tú situáciu. Moja manželka niekedy išla do roboty
ráno v piatok, a vrátila sa z roboty večer v pondelok.

Zaujímavé, že ani novinárov, ani ľudí pritom nezaujímajú tí, čo mesačne mali, majú 6 až 7 ciferné
príjmy (v Sk)).

Tak teda zdravotníci:

Priemerné mzdy v zdravotníctve v roku 2005

Nemocnice pod
ministerstvom
zdravotníctva

- lekári - 31 494 Sk
- zubári - 24 304 Sk
- sestry - 15 238 Sk

Neziskové organizácie

- lekári - 30 372 Sk
- zubári - 44 813 Sk
- sestry - 12 906 Sk

Nemocnice pod obcami,
mestami

• VÚC

- lekári - 31 557 Sk
- zubári - 21 277 Sk
- sestry - 14 330 Sk

Zdroj: MZSR

FOTO: PHOTOS.COM

myslí, že zvyšovanie učiteľských plátov je nerovnomerné. Kým na základných školách vzrástli až o 14 percent, v gymnáziách len o polovicu. Stredné školy boli totiž podľa Galperana vlní podpínanované.

„Najviac sa zvýšili pláty začínajúcim pedagógom - aj o dvetisíc korún," zdôraznila zástupkyňa riaditeľa Základnej školy na Kupeckého ulici v Pezinku Katarína Volanková. Na úkor vyšších miezd školy podľa nej letria tak, že prepúšťajú učiteľov. Šiesti museli odísť do dôchodku aj z pezińskiej školy. „Je to krok späť, keď sme museli zlučovať triedy," dodala Volanková. Na druhom stupni je tak po 29 a 30 žiakov v triede, čo podľa nej sťažuje učenie.

Osviežme sa trochu (po ťažkých zisteniach):

Aj predmet náuka o spoločnosti (NOS) sa od pôvodného líši obsahom i formou. Učiteľ experimentujúceho gymnázia PhDr. Vladimír FRYK:

V experimente začíname s NOS už v 1. ročníku a je akoby voľným pokračovaním občianskej výchovy zo základnej školy. Na témy, ktoré to umožňujú, sa usilujeme ísť akoby zvnútra žiaka, aktivizujeme ho. Napríklad téma „Ja som ja“ je v našom podaní niečo medzi psychológiou a pôvodnou NOS. Žiak doma na internete nájde, čo je to napríklad prežívanie, a na hodine o tom vedíme dialóg. Učí sa nie memorovať informácie, ale hľadať ich a spracovávať. Na hodine si ozrejníme, aký je vzťah medzi psychikou a správaním. Žiak sa teda učí prostredníctvom vlastného hľadania, dialógu i mojej drobnej pomoci - na hodine som skôr koordinátorom.

Možno sme sa zasmiali (či zaplakali?), tak nech nasledujú ešte nejaké základné teórie:

(dokončenie zo strany 9)

myšlienky posledného projektu Milénium sa uvádzali do praxe liknavo. Napokon, aj Kurikulárna rada bola vymenovaná až v apríli tohto roka a Milénium sa dožíva siedmich rokov. Súhlasím s vami, že to bude proces, len slovo bolestný by som ešte doplnil o – dlhší. Ide naozaj o veľký balík problémov. Možno aj preto, že za 17 rokov sa nenašla sila, ktorá by ho celkom otvorila. Obsah učiva, metódy a formy výchovno-vzdelávacej práce, žiaci, pripravenosť učiteľov na inovácie, ekonomické zabezpečenie. V doterajších reformných úvahách, názoroch, zatiaľ menej v činoch, prevláda sústredenie sa na obsah vzdelávania. Každý tvrdí, že nie je dobrý, že je predimenzovaný, náročný, že treba to alebo ono učivo vynechať. To sa mi zdá priveľmi zjednodušujúce. Samozrejme, som za úpravu obsahu vzdelania, ale veľmi uvážlivú, urobenú učiteľmi praktikmi a odborníkmi príslušných vedných odborov. Ak mám vyjadriť môj postoj, poviem, že súbežne s obsahom by som kládol oveľa väčší dôraz ako doposiaľ na uplatňovanie vyučovacích metód vedúcich k tvorivosti, na dôslednú pozornosť metódam a formám práce zo strany vedení škôl a podobne. Stotožňujem sa s názormi, ktoré nečakajú zázraky len od úpravy vzdelania, ale aj od zodpovednejšej práce škôl, ako o tom napísal napríklad Peter Juráš v UN číslo 6 – jednu z ciest vidí v zvýšení dôrazu na výsledky, s tým mimoriadne súhlasím. Aby to však nevyznelo len ako kritika práce učiteľov, možno by som onen „virtuálny balík“ otvoril tým, že do každej triedy by som posadil najviac 20 – 22 žiakov. A tým by bol šťastie vyriešený aj problém obsahu, pretože by ostalo viac času na aplikáciu učiva, na jeho spájanie so životom, na jeho dotváranie žiakmi, na individuálne diferencované prístupy k žiakom atď. V neposlednom rade by to prispelo aj k výchovnosti vyučovania.

Apropo, názov Kurikulárna rada. Nepôsobí na vás pedagogika ako „radabydla“, čo viac, ako na svoje vnútro dbá o svoj zovňajšok, ktorá si chce dodať vážnosť cudzími pojmami ako kurikulárny či implementácia? Namiesto hľadania a ponúkania vecných riešení...

Pojem „kurikulum“ bol azda jeden z vých, ktorý sme si „osvojili“ hneď po

roku 1989, možno v snahe byť moderní, svetoví či „vedeckejší“. O tom, čo je kurikulum a čo do neho spadá, sa ešte aj dnes vedú diskusie. U nás ho spájame predovšetkým s obsahom vzdelávania. Podstatné však bude, k čomu Kurikulárna rada dospeje, ako a kam nasmeruje naše školstvo. Časť vašej otázky (vnútro a zovňajšok pedagogiky) vnímam ako istú reflexiu súčasnosti a netajím sa, že tá mi je veľmi blízka. Pedagogika a jej disciplíny sa nemôžu uzavrieť do seba a izolovať sa od sveta, a tak sa aj jej terminológia inovuje a obohacuje. Preto tu máme edukáciu, edukátora, kurikulum... V tom nie je problém. Problém je v tom, či naozaj nezostávame iba pri pojmoch, sústreďujeme pozornosť na ich obsah,

„Často sa zamýšľam nad tým, či sme pedagogiku neurobili priveľmi vedeckou – analyzujeme v nej rôzne terminologické aspekty, vyučujeme rôzne teórie, porovnávame obsah a význam pojmov u nás a v zahraničí a – prax nám uteká nedotknutá našimi dišputami a ich výsledkami...”

a nedomýšľame, čo môžu znamenať v praxi a pre prax, nepokúšame sa ich aplikovať v konkrétnych pedagogických situáciách. Významný nemecký pedagóg W. Brezinka je toho názoru, že úsilie o tzv. vedeckú pedagogiku zosmiešnilo a zavrholo tzv. praktickú pedagogiku, čo malo negatívne dôsledky na odborné pedagogické vzdelávanie učiteľov, pretože ich to oddelilo od skutočností. Pripomínam rozbušnenú metapedagogickú reflexiu na úkor pedagogických vedomostí, zbytočnú asimiláciu prvkov z iných vied. Priestor rozhovoru neumožňuje hlbšiu analýzu dôsledkov napríklad aj vo vzdelávaní budúcich učiteľov či v praxi škôl, súhlasím však s vami v tom, že pedagogika by okrem iného mala ponúkať vecné riešenia problémov. Napríklad, ako do praxe presadiť inovácie výučby a výchovy, ako čeliť podceňovaniu vzdelania u časti mládeže, ako zapojiť do výchovy mládeže spoločnosť, ako predchádzať šikanovaniu na školách, ako formovať hodnotovú orientáciu mládeže atď. Myslím si, že odpovediam na takúto praktickú otázku nevenujeme dostatočnú pozornosť. Často sa zamýšľam nad tým,

či sme pedagogiku neurobili priveľmi vedeckou – analyzujeme v nej rôzne terminologické aspekty, vyučujeme rôzne teórie, porovnávame obsah a význam pojmov u nás a v zahraničí a – prax nám uteká nedotknutá našimi dišputami a ich výsledkami...

V legislatívnom návrhu zákona o výchove a vzdelávaní sa hovorí, že štát vytvorí rámcový vzdelávací program, ktorý bude základom pre tvorbu školského vzdelávacieho programu. Ak by ste mali možnosť, akú metodológiu tvorby rámcového vzdelávacieho programu by ste zvolili?

Najprv by som pristúpil k dôslednej analýze jestvujúceho stavu. Priznajme si, že tá v súčasnosti chýba. Pravdou je, že sa

objavuje veľa kritiky na ten alebo onen predmet, často však ide o fragmentárne úvahy. A dosť často o veľmi subjektívne. To, čo jeden rodič alebo učiteľ považuje za náročné, zbytočne zaťažujúce žiakov, iný rodič či učiteľ považuje za významné. Skúste spustiť diskusiu napríklad o potrebe zjednodušenia písania i – y, o tom, či žiak má, alebo nemá ovládať Mendelevovu sústavu prvkov, či žiak má, alebo nemá povinne čítať to, čo určí učiteľ – a budete mať na stole desiatky protichodných názorov. Analýza by mala ukázať, aký je profil žiaka na tom-ktorom stupni, či ho obsah predmetov naplňa, alebo ne naplňa. Vytýčil by som teda profil žiaka, učňa, študenta a tomu by som prispôbil obsah vzdelania, aby naozaj nedochádzalo k preťažovaniu žiakov, aby sa žiaci z hľadiska profilu alebo ďalšieho školovania, prípadne z hľadiska budúcej profesie neučili zbytočné učivo. V programe by som ponechal, tak ako predpokladá Milénium, aj istú voľnosť dotvárania programu školou, rodičmi, komunitou. Potom by nasledovalo stanovenie predmetov s jasným obsahom a cieľmi. Ak hovorím o predmetoch, v žiadnom

Na predchádzajúcej strane mohli sme objaviť „čarovné zaklínadlo“ - kurikulum.

Pozrime sa na druhé zaklínadlo:

Kľúčové kompetencie

Čo rozumieť pod kompetenciou? Stručne povedané – je to schopnosť kombinovať poznatky a zručnosti pri riešení konkrétnych problémov. Rozvíjanie kľúčových, teda najdôležitejších a pre život najvýznamnejších kompetencií si stanovila ako cieľ aj Európska komisia. Chápe pod nimi prenosný a multifunkčný súbor vedomostí, zručností a postojov, ktoré potrebuje každý jedinec na svoje osobné naplnenie a rozvoj, na zapojenie sa do spoločnosti a úspešnú zamestnateľnosť.

Referenčný rámec Európskej únie stanovuje osem kľúčových kompetencií:

1. komunikácia v materinskom jazyku,
2. komunikácia v cudzích jazykoch,
3. matematická kompetencia a základné kompetencie v oblasti vedy a techniky,
4. digitálna kompetencia,
5. schopnosť naučiť sa učiť,
6. spoločenské a občianske kompetencie,
7. iniciatívnosť a podnikavosť,
8. kultúrne povedomie a vyjadrovanie.

prenosný a multifunkčný súbor ...
osobné naplnenie ...

Chce ešte niekto od absolventa, aby vedel čítať, písať, počítať? Prípadne: aj správať sa?
Načo, veď má kompetencie!

Napadá mi to známe:
„Čo hovorí? Nadáva nám?“

Vyzbrojený teóriou, poznajúc aktuálne módne zaklínadlá, pokúsme sa teda zostrojiť školský vzdelávací program (i keď, - nemala by to byť našou robotou).

Čo teda od nás (ktovie prečo?) múdri (?) ľudia (?) chcú? Nasleduje:

Štruktúra školského vzdelávacieho programu

Identifikačné údaje

- názov ŠVP (vystihujúci zameranie, výchovnú a vzdelávaciu stratégiu školy),
- predkladateľ ŠVP (zriaďovateľ – názov, adresa, kontakty),
- názov školy,
- adresa školy,
- meno riaditeľa školy,
- kontakty (tel. čísla, fax, e-mailová adresa, webová stránka školy),
- koordinátor tvorby ŠVP (meno a kontakt na zodpovednú osobu za ŠVP),
- iné identifikačné údaje – IČO, DIČ a pod.

Charakteristika školy

Obsahuje popis základných podmienok, ktorými škola disponuje:

- stupeň, druh školy,
- typ školy (školská klíma s výchovno-vzdelávacím cieľovým zameraním, škola s kustodiálnymi cieľovými aspektmi, podľa správania sa učiteľov v konflikte so žiakmi konzervatívna, progresívna školská klíma, podľa výchovných štýlov – autoritatívna, liberálna, demokratická a pod.),
- vybavenie školy (materiálne, priestorové, technické, hygienické),
- charakteristika pedagogického zboru (veľkosť, kvalifikovanosť, špecifické kompetencie),
- dlhodobé projekty, medzinárodná spolupráca,
- spolupráca s rodičmi žiakov a inými subjektmi,
- umiestnenie školy (dostupnosť školy, dopravná dostupnosť a pod.),
- charakteristika žiakov.

Charakteristika ŠVP

Obsahuje poslanie a víziu školy, profiláciu školy, ciele vzdelávania. Škola vymedzí, čo je vo výchove a vzdelávaní najdôležitejšie, čo bude podporovať a rozvíjať, aké má priority – profil absolventa. Vychádza zo schopností, potrieb a záujmov žiakov, z kvalifikovanosti pedagogického zboru, vzdelávacích tradícií školy. Vymedzí pedagogické stratégie, spoločné postupy na úrovni školy uplatňované vo výučbe i mimo nej, ktorými zámerne utvára kľúčové kompetencie žiakov.

Uspokojenie špecifických vzdelávacích potrieb, schopností a záujmov žiakov (uvádzajú sa špecifické možnosti ich rozvoja, ktoré škola poskytuje). Začlenenie prierezových tém vo vzdelávaní a ich tematických okruhov do príslušných ročníkov a učebných predmetov vrátane ich zaradenia do možných foriem realizácie (samostatný predmet, projekt, integrácia do predmetu a pod.).

Organizácia prijímacieho konania – obsahuje stručný opis prijímacieho konania, či je jeho súčasťou prijímacia skúška a aké sú jej forma a obsah, opisujú sa tu kritériá, podľa ktorých sú na školu žiaci prijímaní. Organizácia maturitnej skúšky – obsahuje základné informácie o jej forme a priebehu.

Učebný plán

Štruktúra učebného plánu – výpočet povinných (povinne voliteľných) a ponuka nepovinných učebných predmetov, ich časová dotácia pre jednotlivé ročníky a celkové počty v týždni (v rozpätí stanoveného minima a maxima podľa RVP). Poznámky k učebnému plánu – obsahové

vymedzenie, organizačné podmienky a iné špecifiká realizácie povinných a voliteľných predmetov, iné organizačné formy ako vyučovacia hodina a pod.

Učebné osnovy

Názov učebného predmetu; začlenenie predmetu do vzdelávacej oblasti – názvy sú v zhode s príslušným vzdelávacím obsahom, učebné osnovy sa vypracúvajú pre každý učebný predmet.

Charakteristika učebného predmetu; obsahové, časové a organizačné vymedzenie, špecifické informácie dôležité na jeho realizáciu (v prípade integrácie uviesť, z akých vzdelávacích oblastí, ich častí, prierezových tém bol obsah predmetu vytvorený, či bol časovo posilnený a prečo, formy realizácie, údaje o delení, spájaní tried a pod.). Používané učebnice, učebné texty, pracovné zošity a učebné pomôcky.

Pedagogické stratégie (výchovné a vzdelávacie); spoločné postupy uplatňované na úrovni učebného predmetu, ktorými učitelia zámerne utvárajú a rozvíjajú kľúčové kompetencie žiakov.

Obsahové vymedzenie; distribúcia a rozpracovanie očakávaných výstupov z RVP do ročníka a k nim priradené učivo, prostredníctvom ktorého budú dosiahnuté ciele. Výstupy spracované pre dlhšie časové obdobie – viac ročníkov. Súčasťou vzdelávacieho obsahu budú prierezové témy vo vzdelávaní, názvy tematických okruhov, konkretizácia námetov a činností v ich výučbe. Reprezentujú aktuálne okruhy problémov súčasného i budúceho sveta a sú dôležitou súčasťou vzdelávania. Sú predovšetkým formatívnym prvkom vzdelávania a pomáhajú rozvíjať osobnosť žiaka predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt (napr. osobnostná a sociálna výchova, výchova demokratického občana, multikultúrna, environmentálna, mediálna výchova a iné).

No ... - a zasa sme múdrejší (len, či nám to k niečomu bude?), tak teraz ešte treba zvládnuť učebné osnovy:

- musia svojím názvom a počtom hodín zodpovedať UP,
- so spoločným všeobecným základom sa môžu použiť aj pre viac rôznych ŠkVP (približne rovnaký počet hodín).

Učebné osnovy vyučovacieho predmetu majú tieto časti:

- Záhlavie – názov predmetu, časový rozsah výučby, názov ŠVP, názov ŠkVP, kód a názov odboru štúdia, ročník, v ktorom sa vyučuje, stupeň vzdelania, forma štúdia, vyučovací jazyk.

- Charakteristiku vyučovacieho predmetu.

- Ciele vyučovacieho predmetu.
- Výchovné a vzdelávacie stratégie.
- Stratégiu vyučovania.
- Učebné zdroje.
- Obsah vzdelávania (učivo).

Odporúčame si hneď na začiatku vytvoriť jednotnú formálnu úpravu a šablónu, do ktorej budete vpisovať obsah vzdelávania.

Tak, a teraz ešte malý „projekt“:

Učme sa inak

Ciele:

- podporovať iniciatívnych študentov stredných škôl, vytvoriť priestor pre rozvoj ich vedomostí, zručností a schopností
- posilniť spoluprácu medzi študentmi navzájom ako aj medzi študentmi a pedagógmi pri dosahovaní spoločného cieľa
- zmeniť spôsob vyučovania na stredných školách, zmeniť atmosféru na vyučovacích hodinách
- viac prepojiť vyučovanie s každodenným životom
- zmeniť tradičnú rolu učiteľa ako poskytovateľa informácií a študenta ako pasívneho prijímateľa
- podporiť spoluprácu medzi strednými školami v regióne

Základné kritériá:

- predkladateľom projektu musia byť študenti stredných škôl
- študenti sa musia aktívne zúčastniť na realizácii projektu, nesmú byť len pasívnymi prijímateľmi výsledkov projektu
- študenti môžu zrealizovať projekt v spolupráci s učiteľom, mimovládnu alebo štátnou organizáciou
- projekt má byť realizovaný na vyučovacích hodinách, pričom aktivity, ktoré sú časovo náročnejšie, sa môžu realizovať aj v čase mimo vyučovania, musia však bezprostredne súvisieť s výučbou
- projekt je možné realizovať na pôde školy aj mimo nej

Na záver: „čierny“ „baran“ ...

pre život. Je to len vedieť opraviť kohútik, počítač, vedieť vypísať tlačivo či narábať s peniazmi? Opakujem, kde inde sa človek má dozvedieť aj tie nepragmatické veci, ak nie v škole, o ktorých navyše vieme, že sú súčasťou našej kultúrnej pamäte? Súčasne rozumiem predstave o škole, kde všetkých všetko baví a učia sa s radosťou a nadšením. Ide však o pomýlenú ilúziu, ktorú nateraz vybavme odkazom na metaforu, že myslenie môže aj bolieť a byť nepríjemné a že rovnako to môže byť aj s plnením povinností. Netvrdím, že je normálne a zdravé, ak škola principiálne deti nudí. No povinný pobyt v škole je celkom nevyhnutne aj o tom, že ide niekedy proti momentálnym záujmom a chceniam detí.

Zmenili by ste niečo v obsahu vzdelávania základnej školy?

Žiaden hurá systém. Najprv by sme sa mali baviť o tom, čo si predstaví pod základným vzdelaním. S rezervou sa treba postaviť aj k dnes obľúbenému konceptu tzv. kľúčových kompetencií. Pre potrebu reformy obsahu vzdelávania sú dokonca zavádzajúce, o obsahu totiž nehovoria zhola nič. Naučíť sa kooperovať, pracovať v tíme, naučiť sa autoreguláciu... Akoby škola mala pestovať len isté psychologické schopnosti pri ľubovoľnom obsahu. Tak tam dajme šoférovanie, karate, lekcie z erotiky, mo-

demého životného štýlu a deti to bude zaujímať ako šľak.

To je extrém. Je tu tradícia delenia na predmety, aj legislatívny zámer hovorí o predmetovom vyučovaní, takže takéto obavy nie sú namieste. Tradícia nepustí...

Aká tradícia? Veď tu neexistujú debaty o tom, čo je tá tradícia, čo je to kultúrne gro, ktoré by sa každý z nás mal dozvedieť. To je to, čo by v základnom vzdelávaní nemalo chýbať. Ani nie tak rozvoj jednotlivca, ale kultúrna homogenizácia ľudí, kontinuita generácií.

Naozaj si myslíte, že nie aj, či najmä, rozvoj jednotlivca?

Áno, aj. Ale my sa dnes bavíme iba o rozvoji jednotlivca. Preto by sme namiesto kompetencií mohli hovoriť radšej o kultúrnej gramotnosti. A v tom základnom stupni by som naozaj uprednostnil to široké a toľko zatracované povrchné všeobecné vzdelanie.

Zhruba tak ako je to teraz?

Asi áno. Ale revízia je nevyhnutná. Tá však závisí od jasnej predstavy o zmysle školy pre túto dobu, o jej funkciách. A od konsenzu v tejto otázke by sme potom mohli odvodiť dobre definované a najmä dlhodobu udržateľné vzdelávacie oblasti. Teraz je to šité horúcou ihlou. Rámcový program po predmetoch a školský aj po oblastiach... Než takáto reforma, to radšej nerobme nič.

Má podľa vás Slovensko čas čakať na široký konsenzus líknavého pedagogického terénu v otázke zmyslu školy?

Ale veď všetci sa tvária, akoby ten konsenzus existoval a len sa čaká na formálny impulz k veľkej reforme a modernizácii vzdelávania. Našťastie je škola tak hlboko ukotvená vo svojom zabehnutom režime, že sa dokáže dobre ubrániť aj takým reformným snahám, ktoré sa opierajú o módné ideologické gestá. Žiaľ, na tému vzdelávania nie sme naučení zmysluplne diskutovať...

Foto autor

VIZITKA

Prof. PhDr. Branislav Pupala, CSc. (1965) – vedúci Katedry predškolskej a elementárnej pedagogiky Trnavskej univerzity. Patrí ku konzervatívnemu prúdu v pedagogike. V odborných kruhoch prekvapila jeho knižka Narcis vo výchove, ktorá upozorňuje na úskalia presadzovania individualistických hodnôt do výchovy. Ako sám hovorí, je autorom, ktorý sa snaží obchádzať pancier politickej korektnosti.

Citovaný profesor sa odvážil povedať aj slová, ktoré práve nie sú v móde.

Je to o to zaujímavejšie, že mnohí iní, ktorí formálne pretláčali všetky predchádzajúce „nové koncepcie“, teraz „pracujú“ na tomto pokuse.

Na pokuse, ktorý v takejto forme, podľa môjho názoru, názoru bývalého stredoškolského učiteľa, nie je, a nebude úspešnejší, než tie predchádzajúce pokusy. Ba, ešte viac sa odkláňa od normalnosti, a len zbytočne preťažoval, a preťažuje učiteľov.

Samozrejme ... môj názor nie je dôležitý.

Toľko k doplneniu vzťahu: učiteľ - a „škola“ ... do prvej knižky.

A ešte to, že v poslednej chvíli môjho učiteľovania ešte som mal to „šťastie“ absolvovať aj „školenie“ k (u nás) novému módnemu výstrelu. K interaktívnej tabuli.

(Ako niektorí hovoria: k hyperaktívnej tabuli.)

UČITEĽ A ŽIAK

Z doterajších riadkov prvej časti tejto knižky, a zo začiatku tejto druhej časti, sme mohli vidieť kopu vzťahov medzi učiteľom a školou, čiastočne aj medzi učiteľom a spoločnosťou. Pre mňa je zvláštny, prekvapivý, - ich veľký počet! Ved' každý z týchto vzťahov viaže učiteľovu energiu, a každý môže byť zdrojom konfliktov! Pritom ich existenciu človek ani nepredpokladá. Zrejme aj budúci učelia si predstavujú, že ich energia sa bude vybíjať (len) smerom k žiakom.

Pozrime sa teda teraz na tento „najznámejší“ vzťah:

Než skutočne začneme, aj tu je potrebné vysvetľovať, upresňovať. Mnou uvádzané zložky tohto vzťahu totiž sa hodne zmenili. Možno ani nie samotné zložky, ale ich orientácia, a intenzita.

Čosi z ťažiska vzťahov z rokov na priemyslovke je možné vidieť v knižke Socialistická škola. Na priemyslovke som učil svoju prvú hodinu v triede – kde bolo 38 chlapcov! Neskôršie, nie celkom za rok, som tam dostal svoju triedu – 36 chlapcov! Ale dnes, po troch desaťročiach – keď sa ohliadnem, vidím, že tých problémov vo vzťahu učiteľ – žiak bolo menej, a neboli také ostré ako teraz. Učil som síce v jednej triede, kde vždy rozhádzali zo desať papierov po podlahe (asi naschvál); aj vo dvoch triedach, kde funkcionárske deti si vystrkovali rožky. Ale v každej triede bolo viac schopných, usilovných, dobrých žiakov. V jednej triede dokonca som mohol dať rovnaké témy na previerku, ani na suseda sa nepozreli!

Niekoľko rokov pred politickou zmenou začala sa postupne kaziť situácia aj na priemyslovke. Čo sa však vyvinulo po likvidácii priemyslovky, jej zlúčení so zvyškami dvoch učňoviek, to je katastrofa!

To som prežil, to poznám, o tom idem písať. O tom idem informovať, že aj to existuje ...

Som (chcem byť) ale presvedčený, že to je extrémny príklad. Čiastočne dôsledok mocenského zásahu do života priemyslovky. Predstavujem si, že taká hustota menej inteligentných mladých zlomyselníkov málokde sa vyskytuje – ako sa tam nabrala. Dokonca aj tu sa už nájde veľa normálnych, slušných žiakov, tí iní ale sú ešte v presile. (Aj vďaka nevhodným predpisom a nedobrym ekonomickým výsledkom.)

Že niečo nebude v poriadku – sa ukáže ihneď pri otváraní školského roka:

Žiaci nie sú vhodne oblečení (táto udalosť im neznamena nič, zrejme ani ich rodičom...), nejaká kytica sa tam ani náhodou neuvidí..., nedisciplinovane sa motajú a rečia, a obsah riaditeľovej otváracej reči sa tiež prispôsobí (k vznešeným vetám sa zatúla aj oprávnená kritika).

Ďalšie dni:

Prvé stretnutie:

Učiteľ má službu. Hodne často. Základný úväzok za zvyšuje, učiteľov je menej. Navyše každú chvíľu sa objavujú nové pokazené, zničené veci, a vedenie to rieši hlavne tak, že najradšej ku každému žiakovi by postavilo jedného učiteľa – dozerajúceho, službukonajúceho.

Vstupné dvere, vstupná chodba, šatne. Prizerajúca upratovačka. Zima, prievan. Najhoršia služba. Uznávam, pri danej miere vandalizmu potrebná. Ale nikdy nepochopím:

- prečo sa sem postaví učiteľ, prečo si nestráži svoju robotu upratovačka,
- že by vysokoškolsky kvalifikovaný človek mal za prácu sledovať, či niekto sa prezúva,
- a že načo vlastne toto „formošenie“ je, keď previnilci sa nikdy nepotrestajú?

Previnilci?

Čo sa to vlastne robí?

Nech sa páči, zopár ukážok:

02. 11. 2005 Nad telocvičnou niekto odtrhol hasiaci prístroj, a odrezal aj hadicu.

07. 12. 2005 Vylomené dvere na jednej triede.

22. 03. 2006 Kolegyňa Ha... zastavuje žiaka. Ten pochoduje na chodbe v špinavých bagančiach. Nemám kľúče (od skrinky) – odpovie znechutene, a nenechá sa vyrušovať, ide ďalej.

18. 12. 2007 Jedna trieda je zasypaná malými pošliapanými, rozdrtenými kúskami jablák. Tie kúsky sú prilepené aj na stenách, dokonca aj medzi lamelami roliet.

20. 12. 2007 Dvaja žiaci ráno lezú do triedy cez oblok.

29. 02. 2008 Slúžim. Na chodbe. Oproti mne sa približuje v mohutných športových bagančiach jeden štvrták (ja ho neučím). Zastavím ho. Nejde sa prezuť. Odpapuluje, a silou sa pri mne derie ďalej. Chytím ho za rameno, nepustím ho ďalej. „Čo z toho robíte? Len kľud!“ pouča ma! Tak som už aj ja zvýšil hlas, a dotiahol ho k zástupkyni. O chvíľu pokračoval ďalej...

01. 10. 2008 Niekto natrel stenu v šatni syrom.

12. 11. 2008 Vypustený hasiaci prístroj.

15. 12. 2008 Tretiak, oproti kancelárii v topánkach. Upozorňujem ho, nech sa tam aspoň neprezentuje. Potom ho upozorňuje jeho triedna. O chvíľu je zasa na chodbe...

16. 12. 2008 Žiaci podpálili plášť – vyčnievajúci z jednej skrinky.

25. 02. 2009 Žiaci rozstriedali na chodbe plyn.

Atd., atd. uviedol som len nejaké ukážky. V skutočnosti ten repertoár je oveľa bohatší, a frekvencia niektorých „predstavení“ – niekedy aj niekoľkokrát za deň.

Neuviedol som ďalší problém: fajčenie...

Je to ako filmové príbehy Tom a Jerry, kocúr a myš. Lebo nevychovaní sa netrestajú. Tak sú s nimi potrestaní ostatní normálni v ich okolí.

Učiteľ sa na to môže vykašľať, lenže keď sa niečo prihodí, bude potrestaný on. Alebo sa na to nevykašle, ale potom mu to ide na nervy. A ťažkým frajerom je aj na smiech. (A tí frajeri nebudú poznať hranice ani neskôršie v živote, a nezastavia sa pred ničím.)

V tejto téme som tu ešte nespomínal, neopakoval jednu ďalšiu stránku týchto služieb: Zvyšovaním úväzkov, a ťažkosťami pri zostrojovaní rozvrhov, môže nastať aj situácia, že učiteľ v deň svojej služby bude mať veľa hodín. Napríklad aj 6, alebo 7, aj v kuse. Vtedy mu tie prestávky (počas ktorých „slúži“) môžu poriadne chýbať. Nebude mať podmienky ani na malú regeneráciu, ani aby sa normálnejšie občerstvil, dokonca aj na WC sa bude musieť ponáhľať.

Pokiaľ by sa mohol rozhodnúť, vybrať si iný deň – keď má nejakú voľnú hodinu, tak bude mať pokazené obidva dni...

Služby na rôznych školách sa rôznia. Je to tiež jedna nedoriešená oblasť.

Dňa 05. 03. 2008 som si poznačil: Už „len“ 4+1 dozor denne.

K službám pridám ešte dva obrazy:

1. obraz: dvere (šatne). Niekomu vadilo, že sú, boli, ešte celé. (Je to ale aj chyba – dať do škôl takéto „slabé“ konštrukcie.)
2. obraz: „nové“ pravidlá, požiadavky služby. (Chcelo by to samostatných špecializovaných zamestnancov, s príslušnými právami, a s príslušnou mocou – ktorí by zároveň neučili. Proste strážnikov.)

SLUŽBY	Pondelok	Utorok	Streda	Štvrtok	Piatok
Trakt B - prízemie + 1. poschodie	LS	BU	HM	LE	BT
Trakt C - 1. poschodie + šatne	TÝ	KS	ŠV	GO	KR
Trakt C - prízemie + šatne	BO	KC	TR	HA	DR

POVINNOSTI DOZORU:

kontrola prezúvania sa žiakov

kontrola fajčenia vo WC a v areáli školy

kontrola hasiacich prístrojov

kontrola poškodzovania školského majetku

nedostatky a "hriešnikov" zapísať do zošita

Pedagogický dozor

šk.rok 2007/2008 - platný od 9. 9. 2008

Povinnosti pedagogického dozoru:

- zabezpečiť vetranie tried počas prestávok
- zamedziť poškodzovaniu majetku vo vlastníctve školy, zistiť prípadných vinníkov
- dozerat' na bezpečnosť žiakov počas školského vyučovania, v prípade úrazu zabezpečiť ošetrovanie, zistiť príčiny a v spolupráci s triednym učiteľom zabezpečiť celú agendu spojenú s úrazom
- zabezpečiť šetrenie elektrickej energie (osvetlenie na chodbách, v triedach, v zborovni a pod.)
- zapísať a oznámiť triednym učiteľom žiakov, ktorí prichádzajú na vyučovanie neskoro.

Pedagogickí zamestnanci, ktorí sa stravujú v zariadeniach školského stravovania, sú povinní stolovať so žiakmi, dozerat' na kultúru stravovania a spoločenského správania sa žiakov v jedálni

Úlohy sú vypísané podľa Pracovného poriadku pre pedagogických a ostatných zamestnancov ZŠ Ružomberok – piata časť čl. 13. a Metodického usmernenia č.3/2003 k problematike zabezpečenia BOZP.

Som z tých služieb mierne zhnusený. Pod'me na ďalšiu oblasť. Pod'me do triedy.
Druhé denné stretnutie (učiteľ a so žiakom) – v triede:

Ako som začal rozmýšľať – čo mi vlastne vadilo v triedach?, tak na začiatku som prišiel na toto:
nedisciplinovanosť,
nepripravenosť,
nepracovanie!,
(nízka inteligencia!).

Zvlášť tu môže pôsobiť ten tretí a štvrtý bod. Ešte nie tak dávno – bolo nepredstaviteľné, že žiak by v triede, na hodine nepracoval... Teraz žiaľ – je to bežné!

A štvrtý bod... V podstate tiež neexistoval – kým sa robili skutočné prijímacie skúšky. Teraz však sa dostanú do tried také osôbky, ktoré na takúto prácu vôbec nemajú schopnosti.
(Príklady nasledujú...)

Neskoršie, keď som triedil príklady, hodili sa mi takéto skupiny:
sprosté správanie,
nepripravenosť,
„výsledky“,
hlúposti, nevedomosti.

Čiže, to isté, len kúsok inakšie vyjadrené.

Čo ma ale prekvapilo: zistil som, že ďaleko najviac príkladov mám na sprosté správanie, na nedisciplinovanosť! No keď sa nad tým zamyslíme, je to tak, to je príčinou aj nepripravenosti, a nepracovania. O to je smutnejšie, že u nás sa tento problém nerieši.

Nedisciplinovanosť, sprosté správanie:

08. 03. 2005 Tretiacka trieda. Vysvetľujem, píšem, kreslím na tabuľu. Odrazu som si všimol akési mrmlanie zo zadnej lavice. Akoby zmes nespokojnosti a kritiky. Opakovane. Vyrušovalo to. Potom tam padol zošit na zem. Potom akoby plúvali... Prerušil som výklad. Páni Ju... a Št... sa bavili. Čo-raz intenzívnejšie. Trieda mlčala, akoby sa niečoho báli. Ju... sa osmelil, a neustále plúval okolo seba. Od seba, asi tak do troch metrov. Jeho sused ale strácal energiu, hlava mu padala, až končila na lavici. Bolo jasné: opití, alebo nadrogovaní!

Bolo mi to ponižujúce – pri takýchto okolnostiach učiť, byť v takomto prostredí.

Išiel som za riaditeľom. Prišiel aj jeho zástupca – bezpečnostný technik. Zavolali tých chlapcov. Robilo im veľké ťažkosti vyjsť schodmi, tomu ospanlivejšiemu dokonca aj sedieť na stoličke. Najprv popierali, neskoršie jeden z nich si pripustil jedno pivo. (Vyšli cez prestávku.)

Zástupcovi akosi sa nechcelo dať im fúkať. (Zrejme nechcel pokaziť štatistiku, meno školy.)

Riaditeľ zavolať mamičky, aby si prišli pre synov.

(Istotne mali v sebe minimálne nejaké tabletky, a na to tvrdý alkohol...)

Kuriózne je, že o dva dni žiak Št... priniesol papier od lekárky, že:

keď žiak chce, máme ho nechať poprechádzať sa po triede,

a keď zaspí pri vyučovaní, nemáme ho budiť, lebo je unavený.

Tlačí sa sem veľa myšlienok. Dajme sem len jednu otázku:

ja ako učiteľ – tiež si to všetko môžem dovoliť?

(Alebo on potom v práci, pri stroji, tiež si to bude môcť dovoliť?)

Ale tá najdôležitejšia otázka: je tá naša spoločnosť normálna??

17. 03. 2006 Vysvetľujem prezentačný program. Navyše ich upozorňujem na jednu zvláštnosť. Čítal som o nej v odbornom časopise, ale narazil som na to aj v mojej konkrétnej praxi. „Vrták“ žiak Ch... vykrikne: „teraz ste sa pomýlili!“. Nepomýlil som sa. Len chcel „spestriť“ situáciu.

05. 04. 2006 Mám dozor na písomnej maturitnej skúške. Čakáme na komisiu. Jeden zo žiakov (neučil som ho) vykrikne: „už meškajú šéfe!“.

20. 04. 2006 Dozvedel som sa, že na výpočtovej technike niekto ukradol pamäť počítača!

10. 05. 2006 Včera bola uzávierka klasifikácie štvrtákov, ale dnes dobehol už spomínaný Ju..., až teraz doniesol „výkres“, ktorý mal odovzdať ešte z 29. novembra (v minulom roku). Prepadol...

23. mája potom protestoval u zástupkyňi, že keď, tak mal prepadnúť na polroka, teraz nie... (Čakal, taktizoval, aby sa na nesplnenú úlohu zabudlo...)

24. 05. 2006 Mali sme pokračovať v triede, kde práve dokončievali vyhodnocovanie maturít. Posadil som sa tam. Už práve odchádzala posledná skupinka žiakov. Jeden z nich sa vo dverách zastavil (s pozdravom?) „do piči!“. Nikto z komisie to nekomentoval. Pochopil som - bolo to sprosté, ale bolo by to bývalo zbytočné - veď chýbali im „páky“... (Taká je situácia.) (Snád' ešte mám dodať: v komisii boli aj učiteľky.)

26. 09. 2006 Žiaci nadstavbového štúdia si zoštylizovali vedeniu školy ultimátum: nech sú premiestnení do jednej odľahlej budovy školy, nech sa im prideli ako triedny učiteľ - koho oni si vybrali, a nech tabuľu si zotiera učiteľ. Inakšie odídu zo školy...

03. 10. 2006 Hodina informatiky. Jeden „zvláštny“ žiačik z ničoho nič, vstane, zoberie si batoh na chrbát, - či môže odísť? (Len tak. Už sa mu tam nechcelo byť.)

07. 03. 2007 Mám zastupovať kolegyňu v triede, kde inakšie neučím. Vojdem. Žiaci kecajú, vykrikujú, naťahujú sa, a špacírujú medzi lavicami, akoby sa nič nestalo. Idem dopredu, k tabuli. Tam sa zastavím pred prvou lavicou, že snád' sa už dovtipia. Nič sa nedeje. Dokonca aj tí v tej prvej lavici sa bavia ďalej. Potom sa skoro pokakali, keď som im pred nosom, päst'ou udelil do lavice. (Nemal som u seba ani zvon, ani poplašnú pištoľ, a čakať do konca hodiny sa mi nechcelo...)

04. 05. 2007 Technické kreslenie v prvom ročníku. Vysvetľujem pred tabuľou. Odrazu zbadám, že jeden žiak polovicu svojej ruky, celé predlaktie má červené, a že na tom ešte usilovne pracuje aj ďalej. Somár! - pomyslím si, a spomeniem si na svoju hrubú červenú fixku, permanentku. Neskôršie ale zbadám, že ako nástroj - používa kružidlo. Pichá si do ruky, pomyslím si. O chvíľu ale zbadám, že nepichá, ale ihlou kružidla si opakovane rozrýva kožu, až mu krv tečie. Týmto spôsobom si „tetoval“ svoje meno (PETER), asi päťcentimetrovými písmenami.

Išiel som za zástupkyňou, chcel som aby toho vyšinutého živočícha poslali k psychiatrovi. (Neskôršie sme s ním ešte mali dosť nepríjemností. A po čase maturít som ho videl s čakanom, járok kopat' - pri bagri.)

16. 05. 2007 Traja žiaci mi pomáhajú rozdať všetky výkresy, ideme ich zoskupiť pre každého, ku maturite. Neprítomným nech ich berie a triedi sused - hovorím im. O chvíľočku ku mne príde Janinka, neškodná, ale kúsok zaspata štvrtáčka: „títo chýbajú“.

17. 05. 2007 Previerka. Pr... si podloží zošit, otváraním smerom k sebe...

23. 05. 2007 Ju... už druhýkrát sa ohradzuje, že ju volám odpovedať... Má: 3,5,5.

08. 06. 2007 Zadávam rysovací program. Pe... : zbytočné otázky. Šu....: on nemá výkres, že on to doma spraví... Dajú mu pomôcky. No on, ani tak nerobí nič!

22. 06. 2007 Po prestávke. Šu....: káva na lavici, obrázkový magazín, 2 litre oranžády, a on samozrejme nerobí, ani len poznámky si nepíše.

13. 09. 2007 Dávam podpisovať - kto na aký krúžok sa hlási. Papier putuje veľmi pomaly, bavia sa pri tom. Nakoniec: mnohí z nich sa podpísali do nevhodných miest.

17. 12. 2007 Posielam Ča... pre špongiu, do vedľajšej triedy. Sedí, a rozhodne vyhlási: "ja ne-jdem!". (Neviem prečo? ... Prečo by nemohol ísť? A kto by mal ísť?)

(Človeka takéto reakcie až prekvapia...)

apríl 2008 Už niekoľko mesiacov je v mojej triede aj jedna extra abnormálna situácia. Žiak Ba... má veľkú absenciu. Niekedy vôbec nepríde do školy. Inokedy príde na druhú, tretiu hodinu, a keď si rozmyslí, končí aj štvrtou, piatou hodinou. Jeho rodičia pomaly už častejšie budú u nás, než ich syn. My ho vystrojíme každý deň do školy, - hovoria mi. Dáme mu aj na autobus, aj sto korún vreckového, každý deň.

Chlapec nevyrušuje, aj keď je v škole. S tým sa líši od ostatných podobných. Spočiatku si len tak sedel. So zatvoreným zošitom na lavici. Potom bez zošita. Žiadne slová, presvedčenia nepomáhali. Za niekoľko týždňov asi si už všetko premyslel, lebo zjavne sa začal nudiť. Na lavici sa objavili obrázkové časopisy, a veľké množstvo proviantu. Na hodinách u neho bol piknik...

Ostatní žiaci, keď sa smerom k nemu pozreli, len s pochopením sa uškŕňali. Považovali ho za niekoho, komu chýbajú nejaké kolieska.

Nakoniec jeho otec prišiel s „veľkým“ nápadom: aby jeho syn mohol ostať doma, čosi by im pomáhal, ale my aby sme mu nevykazovali absenciu, ako keby bol v škole!

Naskočilo mi niekoľko myšlienok:

- prečo by reagoval inakšie syn, keď aj otec takto rozmýšľa?
- čo, keby sa mu doma prihodil úraz, platila by škola?
- na vysvedčení by sme mu písali aspoň štvorku? - aj keď by nechodil do školy?

Nikto s touto abnormálnou situáciou nevedel pohnúť. Museli sme čakať do konca roka, lebo žiak mal povinnú školskú dochádzku. (Také sú naše zákony...)

Odniesli si to naše nervy, a ďalší žiaci z triedy. Štvorkári, ktorí bez takého vzoru tie svoje štvorky by si boli vybojovali. Ale takto, zleniveli, prepadli, odišli.

22. 04. 2008 Praktická maturita. Dvaja v botaskách a v džínsoch. Ma...: čistopis: šesť! riadkov...

09. 05. 2008 Lúčenie sa so štvrtákmi. Žiadny pripravený žiacky program, len v jednej triede sa predstavili. Prihovoril sa riaditeľ. Odrazu prestal, pobral sa k jednej skupine štvrtákov, a od jedného z nich priniesol litrovú fľašu, na dne s vínom.

Ja som dotyčného prichytil cez ďalšiu prestávku, s ďalšou fľašou, pred kanceláriou.

11. 06. 2008 Idem do prvej triedy. Jeden sa nepostaví, nezdraví. Ďalší nepripravený, smeje sa, kŕmi sa. Dvaja manipulujú v lavici, majú tam otvorený cudzí zošit.

22. 09. 2008 Učím štvrtákom obsluhu zaujímavého profesionálneho modelovacieho programu Inventor. Ol... napriek upozorneniu len si ťuká do počítača, blúdi po internete, ako keby nebol na hodine v škole.

25. 09. 2008 Tretiak Kl... dovtedy si zbytočne presúval počítač, kým ho zhodil na zem!

30. 09. 2008 Štvrták Pu...:

- „nevedel“, že čo sme prebrali, napísali, - mal sa aj naučiť...
- podľa neho, na týchto hodinách má byť prax, ale čo robíme, podľa neho je teória... (ďalší žiak, ktorí síce látku nepozná, ale „vie“ - čo by malo, čo by nemalo byť...)
- jeho názor na písanie návodov, a ku kontrole poznámok: zošit je len jeho (píše si doň, čo chce).

Jeho spolužiak Pi...:

- k čomu mu bude? - vedieť, že ako sa automatizujú inžinierske práce...
- prečo mu treba vedieť o bezpečnostných predpisoch? - pri práci v laboratóriu...

01. 10. 2008 Prváčik Se... každú chvíľu skáče do rečí...

08. 10. 2008 Vraciame sa autobusom z výstavy Invex, z Brna. Sú s nami aj z učebných odborov. Prdía, ako diví. Čo najhlasnejšie! Ohromne sa bavia, nakoniec z toho spravia súťaž. V autobuse je ohromný smrad. Ako dozor - sú s nami aj učiteľky, ženy!

Nemyslím si, že toto by malo byť moje pracovisko. S týmito živočíchmi.

(Tých skoro 60 rokov som žil v inakšom svete, inakšie. Ja som do tohto sveta neprišiel, on sa dostal ku mne ... vplyvom sprostosti iných.)

26. 06. 2008 Odovzdávanie učebníc. Múdrejší, pozornejší si pripravujú knižky do poradia, ako vidia nakladané haldy. Slabší ich hádžu na zlé miesto, opačne, krivo, ...

28. 04. 2009 Se... cez hodinu pochoduje k spolužiakom, do druhého radu. Pobije sa s Ke... . Ka... ich hucká, zlomyseľne sa na nich baví.

04. 06. 2009 Sa... darmo som mu to už niekoľkokrát vysvetľoval, nečaká, keď niečo im diktujem, aby som to o chvíľu opakoval, - ale vždy skáče do reči: „čo?“, „ako?“, „ešte raz!“, ...

05. 10. 2009 Druhý ročník, fyzika. Volám odpovedať zvláštneho Ha... (známky musí mať...). Buchne päťou do lavice. Rozbehne sa ku mne. Z diaľky tresne svoj zošit na učiteľský stôl. Zo zošita vyletí jedno pero. (Mohol z toho byť aj úraz.)

Neviem si predstaviť, že by sme my toho času sa takto správali. Dokonca si to neviem predstaviť ani v čase pred niekoľkými rokmi.

Teraz ale musím prehltnúť. Chlapček totiž má papiere. Je „chránený“. Lebo on je

Niekedy si celé hodiny vykrikuje, ako šialený. Niekedy si zasa preleží, ako hypnotizovaný.

Jeho spolužiaci chápu situáciu, otvorene mu povedia, za koho ho považujú. Učiteľ to nemôže.

(Aj toto je daň za teraz tak módnu (sprostú) „integráciu“.)

Učiteľ musí vydržať, kým dotýčný neprejde školou.

12. 11. 2009 Zrejme prvýkrát v histórii školy sa usporiadala mimoriadna schôdza. Druháci, druháčky, už od prvého ročníka sa nezместili do kože, ale teraz, ako jedna, nie práve citlivka učiteľka sa „rozrevala“ u nich, a odišla z triedy s tým, že ona ich učiť už nebude! - pretiekol pohár.

Večer prišli rodičia, vyučujúci, ale aj žiaci. Povedali sa veci - otvorene. Niektorí rodičia len sa čudovali. Niektorí ich ratolesti ale ani tu sa nezmenili. Usmievali sa nad všetkým od ucha k uchu, skákali do reči, k všetkému mali poznámky, všetko si vysvetľovali po svojom.

Pri odchode sa ku mne prihlásila jedna mamička. Ako vysvitlo, moja bývalá žiačka. Bola zhrozená nielen z niektorých žiakov, ale aj z prejavov niektorých rodičov...

Táto schôdza niečo, aspoň dočasne, pomohla.

Viaže sa s ňou ešte jedna takáto vec: jeden z oteckov prišiel s nápadom: keďže počas vyučovania vplyvom vyrušujúcich sa nedá dobre učiť, nech sa usporiada doučovanie poobede, jeho syn tam určite bude chodiť... Krása! Až na jednu maličkosť... Učiteľky s rodinou, s vlastnými deťmi, budú v práci od rána do večera, budú dávať nezaplatené hodiny? - len preto, že naša hlúpo riadená spoločnosť si nevie dať rady s mladými zlomyseľníkmi, ktorí sa nezместia do kože?!

01. 12. 2009 Skúšam. Posledný vie, ale tiež len na slabú štvorku. Keď to vyhlásim, zozadu, z triedy sa ozve výkrik: „komunista!“. (Nebol som v strane... A mladík ani nevie, čo to bolo...)

14. 12. 2009 Prišla za mnou jedna maminka: jej syn je „evidovaný“ - má mať úľavy! Sama nevedela, čo chce. Dalo mi veľa práce - aspoň z časti ju presvedčiť, že jej syn to zvláda, čo od neho chcem. Dokazoval som to aj s obrázkami zo zošita jej syna.

Prečo by som ho učil menej, než čo jeho budúce remeslo vyžaduje, - keď on to zvláda?

(Začína byť veľkou módou byť sprostým, získavať k tomu papiere... Ale pritom ľahko prísť k maturitným vysvedčeniam.)

(Neviem, s akým pocitom by takéto mamičky cestovali lietadlom, keby vedeli, že pilot tiež touto cestičkou získal svoje doklady?)

22. 01. 2010 Na schôdzi nám oznámili: horko - ťažko konečne dosiahnuté vylúčenie Šr..., žiaka, ktorý opakuje ročník; už dávno „pije krv“ aj vyučujúcim, aj svojim spolužiakom; a ktorý aj telocvikařovi začal tykať! (keď ho ten upozornil), je neplatné! Nebolo to schválené, neprešlo to žilinskými krajskými úradmi, - lebo našli „procesnú chybu“!... Dokument sa poslal matke žiaka, ale medzitým žiak už dosiahol 18 rokov...

(Ako keby som to počul z TV. Vraha pustia, lebo jeho prípad „nestihli“, či „zabudli“ prerokovať v predpísanom čase...)

No, myslím si, - aj týchto príkladov bolo dosť...

Ukončíme teda túto kapitolku jednou „štátom“ podporovanou hlúposťou.

V móde sú bojovníčky aj za „pitný režim“. Podľa nich žiak by si mal popíjať aj cez vyučovanie. Narobí to na hodinách hodne problémov. Najmenej to, že žiaci sa nesústredia na učenie. (Ale aj to, že žiaci, aj žiačky! sa naučia slopať!)

Pozrime sa na to exaktne:

U nás hodiny začínali takto: 7:10 8:00 8:55 9:50 10:55 11:50 12:40 atď.

Čiže: približne do času obeda, žiak sa mal možnosť napiť doma (raňajky), a ešte sedemkrát v škole! Osemkrát! Nestačí to človeku?

Ja, v ich veku, len výnimočne som potreboval piť v škole. Moji spolužiaci podobne.

Nepripravenosť.

(Druhá oblasť - ktorá kazí situáciu s triedou.)

Nepripravené môže byť prostredie triedy (špina, neporiadok, nezotretá tabuľa, atď. - napriek školeniam, a písaným požiadavkám zo septembra).

A nepripravení môžu byť (niekedy až príliš často sú) aj žiaci. (Aj tak, že nemajú zošity, ceruzky, pravítka, výkresy, atď. Ale aj tak, že nemajú ani v hlave, ani v zošite, to, čo by tam mali mať.)

Žiaľ nepripravenosť teraz veľmi často nie je len akási parciálna, momentálna - teda nenaučená látka aktuálnej hodiny. Až príliš často sa človek stretne s tým, že tá nepripravenosť je v podstate základná, úplná. Že žiak nemá na čom stavať. Akoby za to predchádzajúce zhruba desaťročie sa nebol naučil nič. Nielen čítanie, písanie, a základy matematiky, - ale ani rozmýšľať, ani normálne sa správať!

Príklady nepripravenosti:

27. 05. 2005 Z 10 žiakov traja nemajú na previerku kalkulačtor, aj keď sa im to pripomenulo ešte dvakrát aj na predchádzajúcich prestávkach.

10. 06. 2005 Z celej triedy potrebný obrázok má len Hu..., a učebnicu len Ku... .

24. 11. 2005 Zbieram referáty. Hv...: „on to má v hlave“...

(Čo keď aj pekár bude mať chleba ... v hlave?)

28. 02. 2006 Z 12 žiakov je prítomných 8. Výkres majú traja, pripravený rámik na ňom: nik.

24. 03. 2006 Tretiaci mali priniesť materiál, pre zostrojenie potiahnutého obalu.

Hv...: „potreboval by som hrubšiu lepenku!“

St...: Vyťahuje špinavú lepenku spoza radiátora. Pritom prevráti učiteľský stôl, v poslednej chvíli si zachraňujem okuliare.

03. 10. 2006 Šiesti z 15 žiakov nedoniesli výkres na kreslenie, - napriek tomu, že na konci predchádzajúcej hodiny som im to nadiktoval do zošita. (Zrejme ani sa nepozreli do zošita...)

07. 03. 2007 V celej štvrtáckej triede výkres na odovzdávanie má len Ku... .

16. 03. 2007 3. T: Ani jeden žiak si nepriniesol výkres!

12. 04. 2007 Po veľkonočných prázdninách kontrolujem prvácke zošity. Ani dopísané, ani doplnené, samozrejme ani vylepšené...

28. 05. 2007 Z 15 žiakov štyria nemajú knihu, traja zošity.

14. 06. 2007 Z 12 žiakov traja nemajú učebnice, ktoré mali priniesť (vzor - pre kreslenie).

13. 09. 2007 Druhý ročník, mechanika. Domácu úlohu nepočítal nikto.

19. 10. 2007 Konečne aj Du... priniesol svoj rodný list (od septembra).

03. 12. 2007 Štvrtý ročník: výkres skladačky má len Go... .

20. 12. 2007 Technické kreslenie: asi 2/3 žiakov nemá kružidlo. Niektorí kreslia bez pravítka!

04. 01. 2008 Z ôsmich prítomných žiakov dvaja zabudli vrátiť svoje vysvedčenia, jeden z nich na technickom kreslení nemal ani ceruzku, dvaja nemali výkresový papier.
(Učebný odbor s maturitou...)

14. 04. 2008 Napriek upozorneniam - len dve učebnice (a tam je vzor!).

09. 05. 2008 Lúčia sa štvrtáci. Žiadny program, len v jednej triede malé „básničky“ pri predstavovaní spolužiakov.

13. 05. 2008 Zbieram výkresy. Skrutkový spoj. Po dvoch cvičeniach. Mali to dokončiť. Mali aj vzor. Päť z deviatich výkresov: nedokončené, ani len pomocné čiary nie sú vygumované.

21. 10. 2008 Prvý ročník, technické kreslenie. Ani s jedným zošitom nie som spokojný.

07. 11. 2008 Prváci, technické kreslenie. Z celej triedy nikto nenakreslil elipsu.

09. 12. 2008 Spomínam kolegovi, že na technickom kreslení - tak asi každý tretí žiak mal pravítko. On, že on v laboratóriu už pre nich má pripravené svoje pravítka, keďže nevedel ich presvedčiť, aby si nosili pomôcky...

A nakoniec niečo veselšie:

20. 02. 2009 Žiačka pátra po svojom malom kružidle. Nahlas špekuluje: „kde mám nulku?“. Jej inokedy hyperaktívny, alebo zmeravený spolužiak pohotovo zakričí: „na hrudi“.

A teraz „obrazne“!

Najprv zošity (či „zošity“):

(Obrázok je príliš veľký. Sem sa nezmestil, je na nasledujúcej strane.)

Príčina č. 1.

Náročnosť učenia. Učenie normatívnych látok, nepretržité učenie.
Teória. v praxi časté je potrebné a učenie látok, materiálov
súvisiacich s prácou, chemikálií, konštrukcií... atď.
Sú to vypracované postupy. Niektoré sú jednoduché, niektoré sú
zložité. Napr.

1. Kým sa môže byť v a odberom nie odberom ich materiálov
podľa norm, požiadaviek a podľa učenia.

2. Zároveň učenie je zložitá práca. Porovnanie sa s
pre učenie látok. Práca sa pohybuje napríklad a sledovanie
a to, čo sa učí - to je aj pre učenie, ale to je podľa...

3. Zároveň učenie je zložitá práca. Porovnanie sa s
a učenie látok. Práca sa pohybuje napríklad a sledovanie

Jednou z možností je porovnanie látok pre identifikáciu materiálov.

Učenie látok. Látky sú zamerané a učenie látok sa v laboratóriách
napr.

Al-hliník 99,0%, 2,7 kg/dm³

Cu 99,9%, 8,92 kg/dm³

Fe 7,87%

Pb 11,34%

Au 19,32%

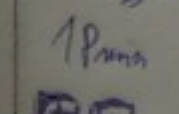
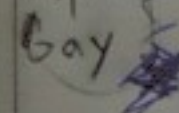
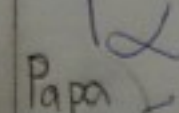
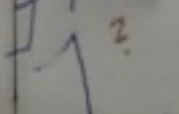
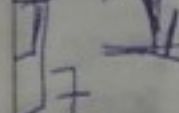
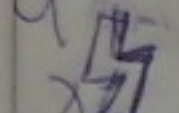
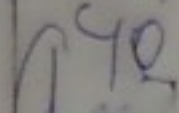
Ag 10,49%

Lipa 0,34 → 0,59

dub 0,42 → 0,96

voda (4°C) - 1,000 kg/dm³

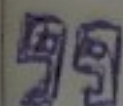
20.10.

2009-2010

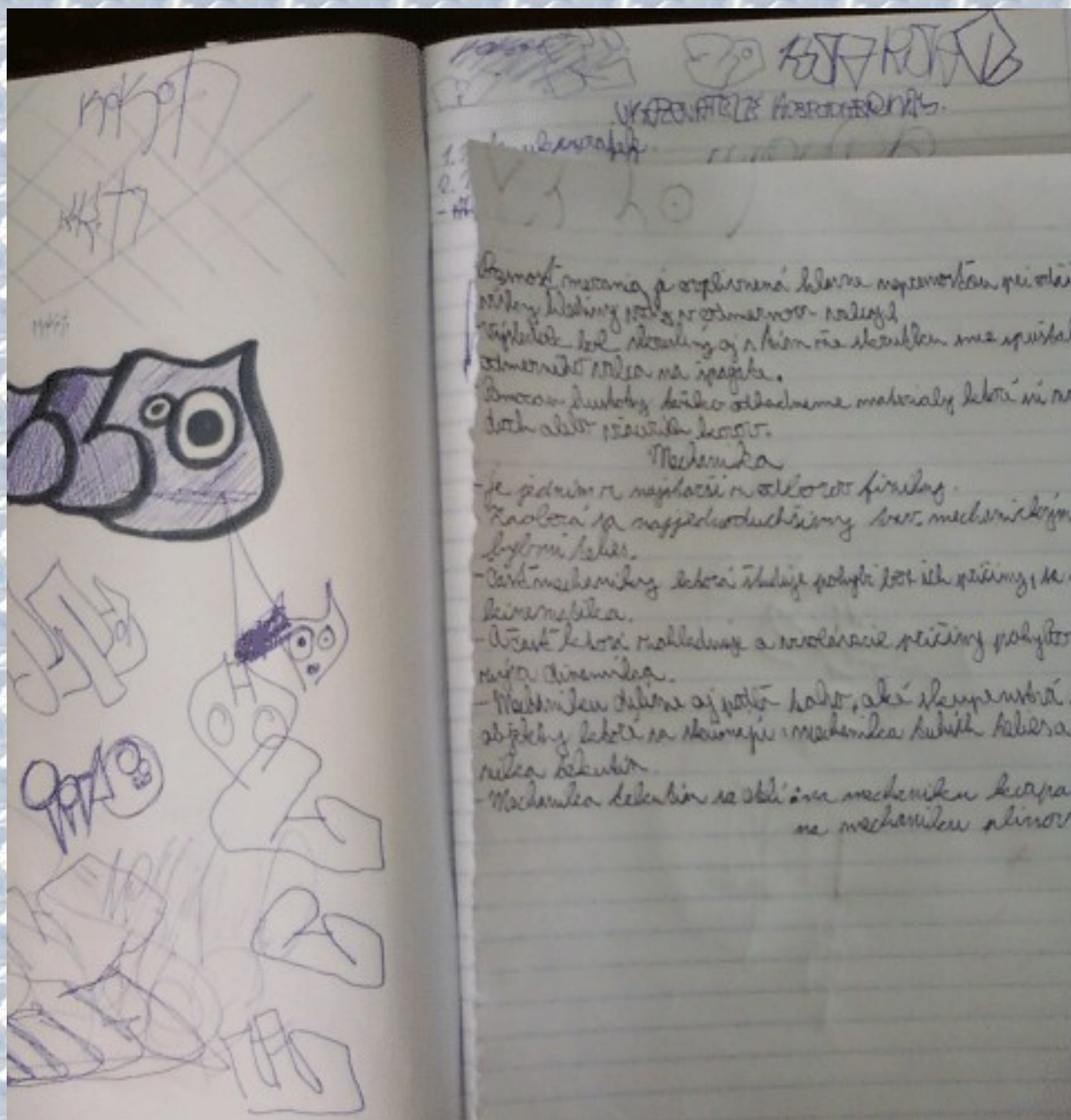
Papa
Gay

1 Prunus

Toto je v danej triede ešte z tých lepších zošitov, no aj tak, ten okraj by nemal byť takto vyplnený...

(Mimochodom: zošit je z triedy, - kde sa mi d'aleko najhoršie učilo.)

Látka na založenom liste.

Žiak na predchádzajúcej hodine zrejme nemal ten správny zošit. Poznámku písal na papier, vytrhnutý z iného zošita.

Doma si poznámky neprepísal, dokonca ani ten list si nezalepil do zošita.

(Veľmi sa asi nepripravoval na dnešnú hodinu.)

No ešte vždy je to lepšie, než keby zošit síce bol, ale bez poznámok.

Alebo dokonca: nebol by ani ten zošit.

(Na tomto mieste aj to sa vyskytuje...)

Vyskytujú sa však aj iné zošity!

(Keď „všetko“ je v jednom zošite. Presnejšie: niekoľko častí zo všetkého je v jednom zošite.)

Ukážky nasledujú. (V zošite medzi nimi sú prázdne strany...)

1. Laboratorné cvičenie

1. Laboratorné cvičenie

Na meranie elektrických veličín používame. Elektrické prístroje

Skladajú sa z dvoch častí: z ukazovateľa i meriča / stupnica, display - a meriča - merč. = integrované obvody.

Rozdelenie meričov prístrojov.

Podľa dĺžky rozsahu.

Príklady: 1) 0,1

2) 0,2

3) 0,5 - presne

4) 1 - meriče.

5) 1,5 - meriče

6) 2,5 - meriče

7) 5 - integrované obvody

2. Podľa princípu funkcie.

1. merič elektr. prístrojov

2. merič elektr. prístrojov
3. merič elektr. prístrojov

2.
list

Rossat pen's boy's MR[V, A, W]

3.
list

hadola among 'relying' pen's boy's mychle in urdian
Mann'sat pen's boy's

Querry' the pen's boy's 'michle' pen's boy's.

Prata pen's boy's 'michle' pen's boy's
Kantaria pen's boy's.

2014.08.26

* 62 p

$$\frac{1}{C_{eq}} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2} + \frac{1}{C_3} = \frac{1}{4} + \frac{1}{10} + \frac{1}{32} = 0.25 + 0.1 + 0.03125 = 0.38125$$

$$\frac{C_1 + C_2}{C_1 + C_2} = \frac{40}{24} = 2,86 \quad \frac{C_1 + C_3}{C_1 + C_2} = \frac{129}{36}$$

Powerline transformátor

Neprávná transformácia

- transformátor má vlnu napätia na posádovom bode (magnetický náťah)
- transformátor má vlnu alebo slabšieho napätia

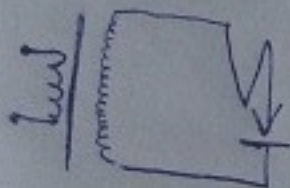
2. transformátor

Parametre od 30V-90V (max.)

ale prúd od 50A - 800A a viac

- pri obložení rezistorom
- odpruženie rezistora (bodem, špeci...)

Výstupná časť

Časť napätia pri súvislosti s transformáciou.

- transformátor

Transformátor

151
46

PEOK

- najčastejšie na spojenie kvádrov o rôznom

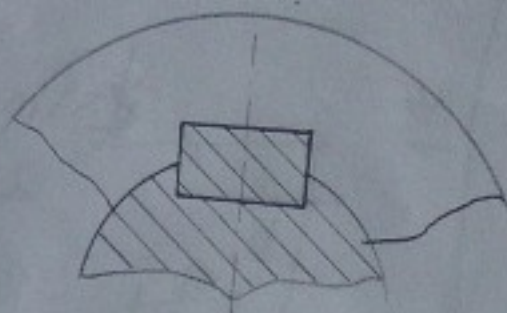
škvrn na povrch kvádrov momentu

Príklady sa 2 základ. typy a

1. kvádr (na dvoch limit. momentoch)

2. kvádre (výpočet pen) - prírastky pologu

kvádre peni ako súditi kvádrov kvádry

18.
list

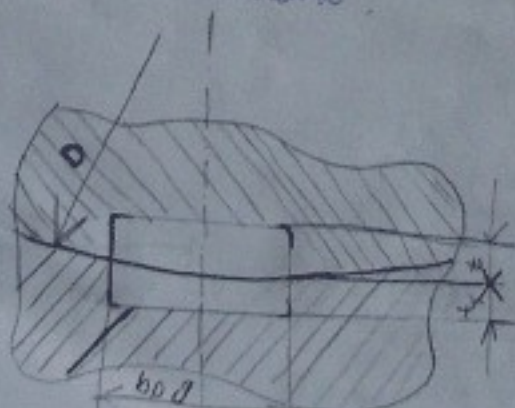
ROZMERY kvádra v súvislosti s kvádrov:

600 kvádra súvislosti s kvádrov podľa PG

t₁ - na kvádra kvádra v kvádrov

t₂ - " " " kvádra

Og - prírastky kvádra

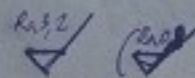
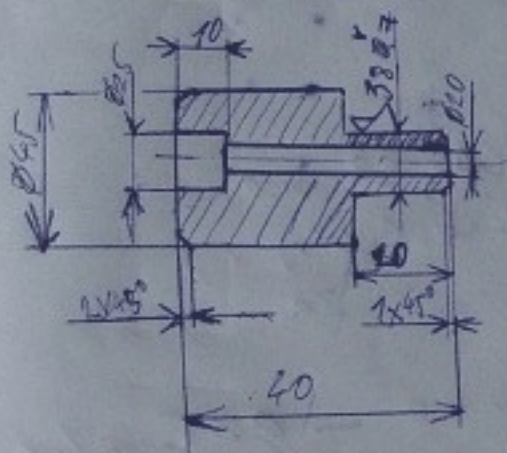

ZADANIE 6

Wyrobny postup (VP)

Úloha : Wykonać ręcznie obróbkę (VP)
na wyrobku sześc. podle rysunku nr 11500

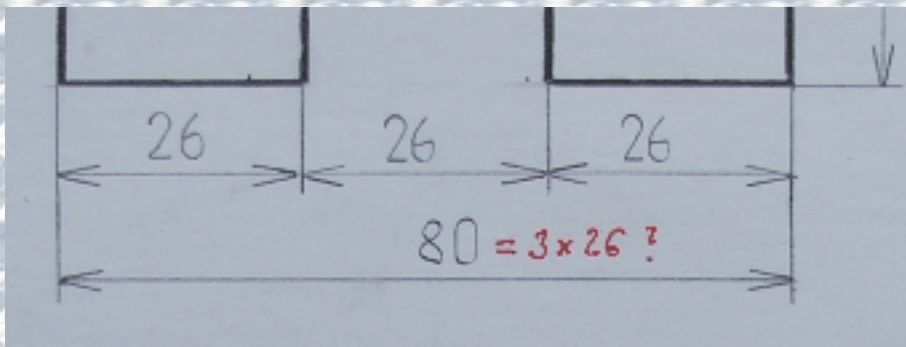
Obróbkę / cotka

OBST-h

1. Wykonać z materiału polotomowa na wyrobku 500 kg sześc. (L=43 mm) z 3 mm. Wyce
2. Obyczajowa polotomowa
3. Wykonanie obróbkę ręczny postup

Strednodobá nepripravenosť (ale aj hlúposť!) sa odzrkadľuje aj vo výkresoch:

Stredoškólák nevie spočítať ani $26+26+26$?

Alebo: ako presne kreslí, keď na 80 mm má odchýlku 2 mm ?

ŠTUDIJNÁ SKUPINA		SYMBOL	ZMENA	DÁTUM
VYPRACOVAL J. P. K.				
PREKONTROLOVAL				
ROZMERY VÝKRESOVÉHO LISTU 420 x 297	DÁTUM VYHOTOVENIA 6.5.09			
MATERIÁL 11500	TR. ODPADU 001			
ROZMER POLOTOVAR Ø50-195	STN 42 55 10	SOŠP RUŽOM		
HODNOTENIE STAVU POVRCHU	VŠEOBECNÉ TOLERANCIE ISO 2768-mK	NÁZOV HRIADEL		
METÓDA ZOBRAZOVANIA 	1:1	ČÍSLO VÝKRESU TEK 1R09-1608		
6		7		

Toto je technické písmo?!

Takto reprezentuje svoje schopnosti stredoškólák na technickej strednej škole?

(Proste niektorým vôbec nezáleží na tom, aby ich odovzdávané, hodnotené práce mali aspoň minimálnu úroveň...)

(Pritom technickému písmu sa venujeme ihneď na začiatku.)

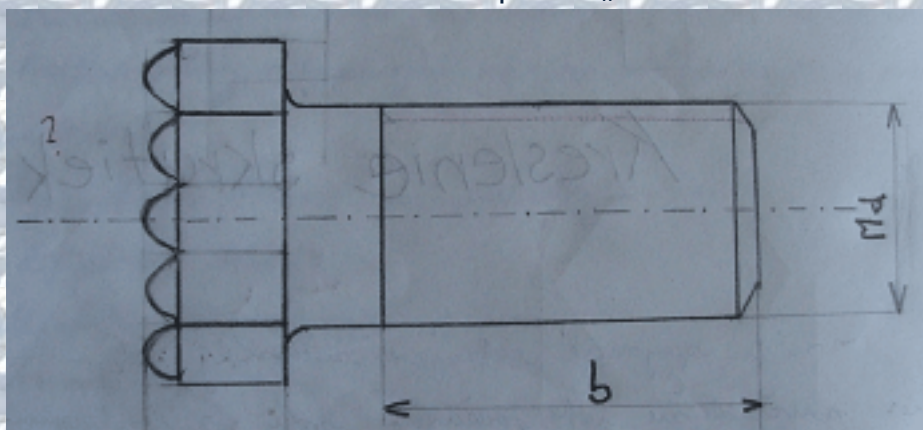
Ešte jedna „verzia“ technického písma:

6	MATICA M24	1	STN02 1401 15		
5	PODLOŽKA 25	1	STN02 1720 15		
4	SKRUTKA M24x95	1	STN02 1101 15		
3	?				
2	PLECH 2	1	TEK1R09-09-1		
1	PLECH 1	1	TEK1R09-09-1		

techn. písmo!

P	NAZOV	DEL	ODRAZ	MATERIÁL	POZNÁMKA
ŠKOLNÁ SKUPINA VYKRESIL V.K. [redacted] PREKONTROLOVAL ROZMERY VÝKRESOVÉHO LISTU 1 DATUM VÝHOTOVENIA 3.6.2009 MATERIÁL ROZMER, POLOTOVAR HODNOTENIE STAVU POVRCHU VŠEOBECNÉ TOLERANCIE METODA ZOBRAZOVANIA ŠÍRKKA 2:1 k.c. ČÍSLO VÝKRESU					
SOŠ RUŽOMBEROK SPOJ - <i>techn. písmo!</i>					

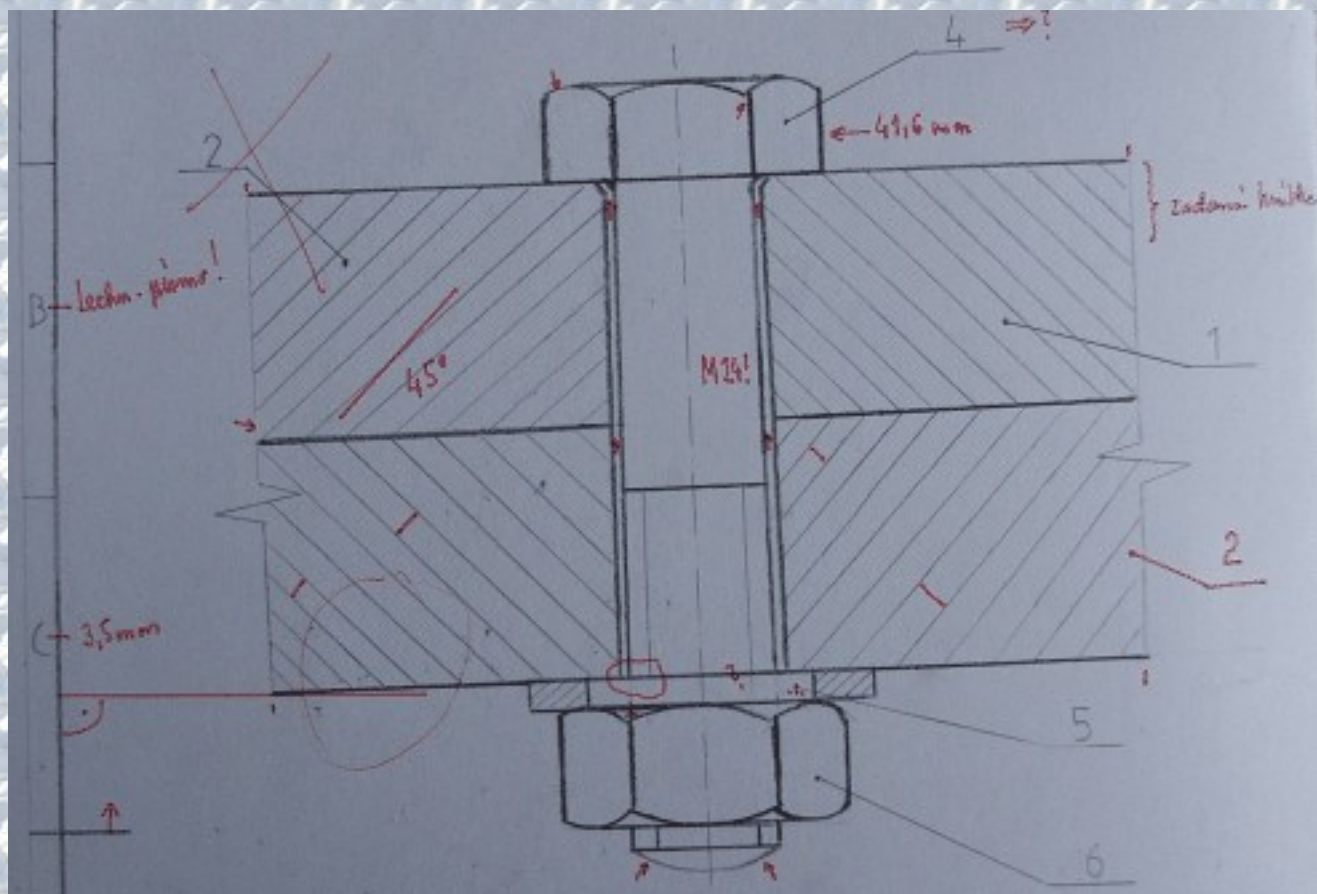
Skrutka so šesťhrannou hlavou - v podaní „moderného“ žiaka:

Ten obrázok (ale správne) mal žiak pred nosom na tabuli, vo svojom zošite, a vo svojich učebniciach. Aj na vyloženom výkrese - ktorý mal slúžiť ako vzor.

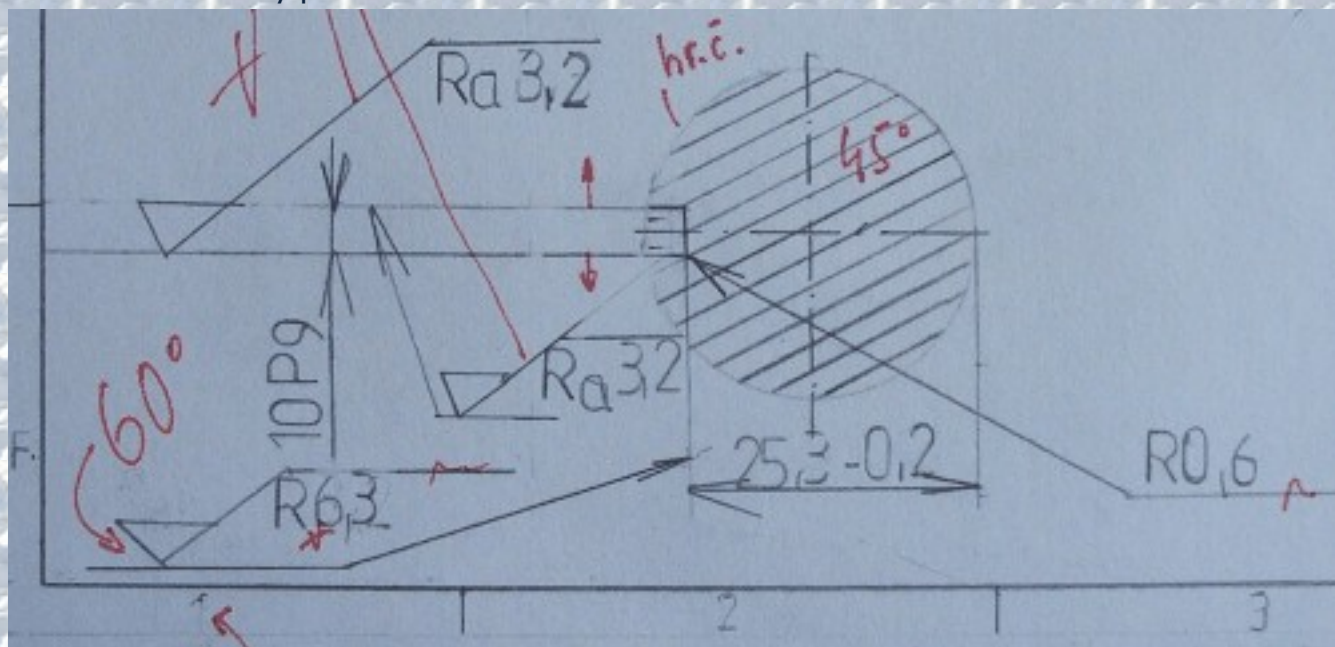
Je až udivujúce, ako zvláštne transformujú oči a mozog niektorých našich žiakov!

Nemenej je zvláštne, že v minulosti až takéto nevysvetliteľné chyby sa nevyskytovali.

Toto je časť neskutočne „odbitého“ výkresu skrutkového spoja. (Na ktorý tiež bol vzor...)

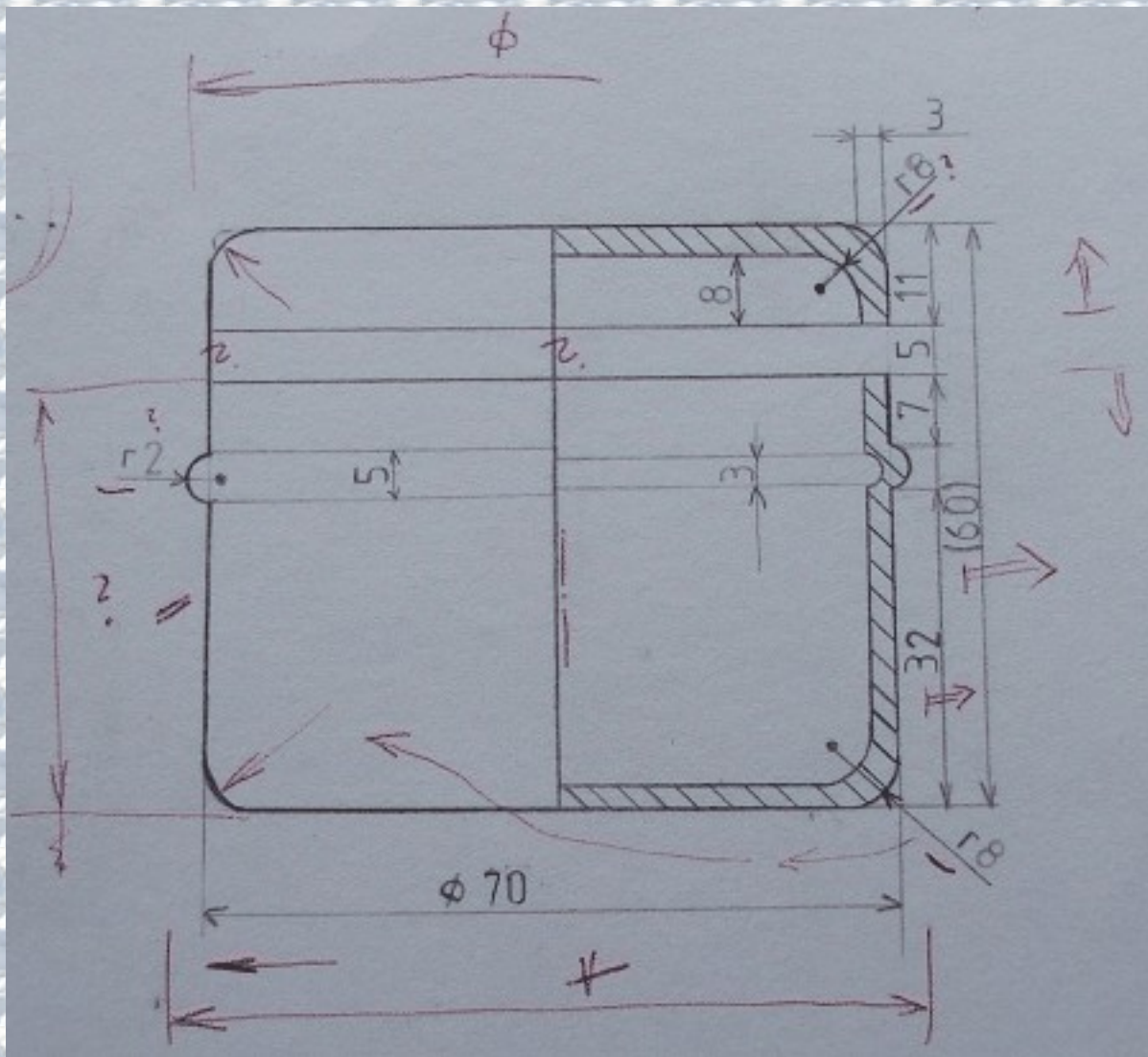
A neskutočne odbitý prierez hriadeľom:

Ako keby autor tohto výkresu o žiadnych častiach (čiary, šrafovanie, kótovanie, označovanie drsnosti, atď.) nikdy nepočul.

A samozrejme nemá hanbu - priniest' toto na odovzdanie...

Toto má byť časť výkresu plechovej škatule:

S takým množstvom chýb, že človek sa z toho čuduje.

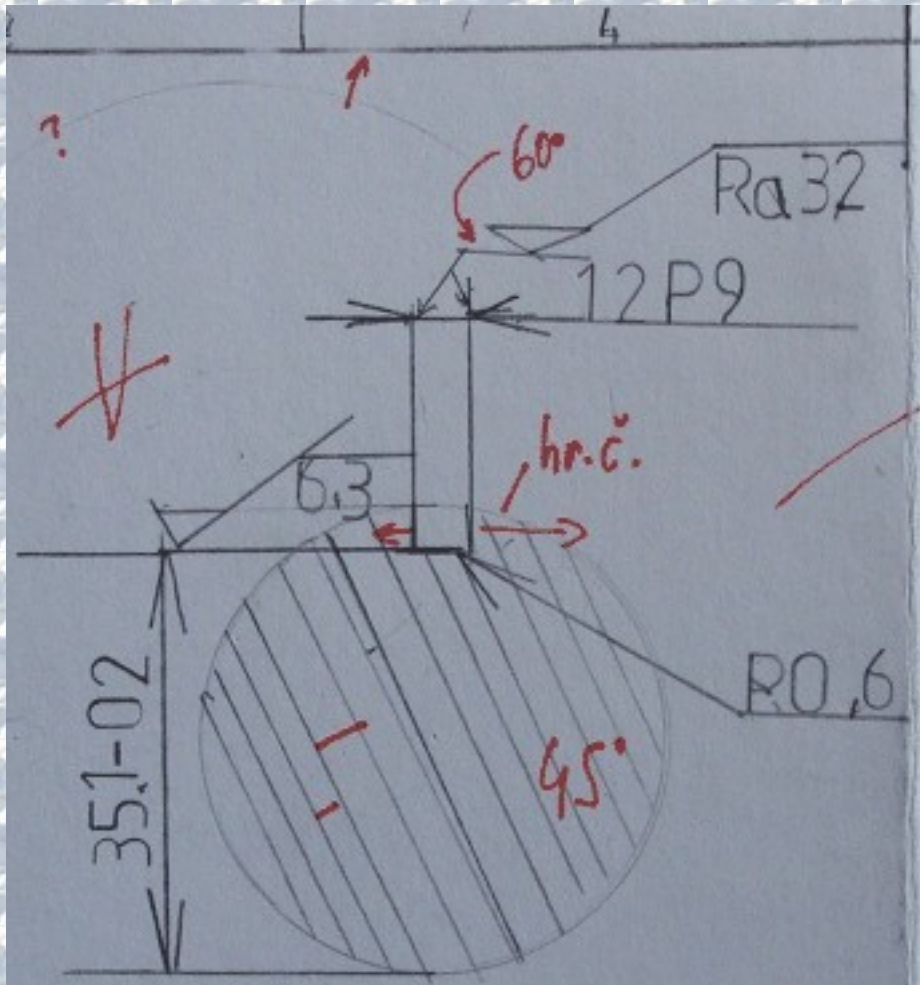
Asi aj odborníkovi by to dalo zabráť - vymyslieť si toľko chýb, a nakresliť až taký pokazený obraz. Samozrejme pred kreslením sa tento obal navrhoval, analyzovali sa všetky možné riešenia, vysvetľovali, a zdôvodnili sa zvolené riešenia jednotlivých detailov.

A tiež bol vystavený aj správny vzor. Takže: lenivosť, nedbanlivosť, a tá zvláštna transformácia necvičeného, zanedbaného mozgu!

Aspoň jedna maličkosť: to veko malo byť nasadzovacie. Čiže malo mať väčší priemer. Samozrejme aj s odchýlkami, lebo riešilo sa aj jeho uloženie. (Aby sa dalo nasadiť, ale aby samo nespadlo.)

Polomery sme zásadne označovali s R.
Odbitosť výkresu vidieť aj zo šikmého boku (čo malo byť zvislé).

A ešte raz drsnosť:

Aj toto malo byť „originál“, ale aj ako náčrt by bol slabý!

Keď sa pozrieme na tieto obrázky, tak vidíme, že nevyžaduje sa od žiakov niečo ťažké, s čím by sa museli namáhať. Napríklad:

- šrafovacie a kótovacie čiary by mali byť tenké ... ale na to majú „pentelky“ s tenkou tuhou,
- šrafovacie čiary by mali byť pod 45° uhlom ... na to majú pravítka - rovnoramenné trojuholníky,
- čísla kót by mali byť v jednej úrovni ... učia sa podložiť pravítko pod šablónu, atď.

Skôr asi ide o to, že nie sú zvyknutí na dodržiavanie žiadnych pravidiel, predpisov, zvyklostí.

Ako ráno pri príchode (niektorí, práve čo takto pracujú) si neutrú nohy, neprezúvajú sa, nepozdravia sa, atď. Nenaučili sa to, lebo všetko sa im vždy hlúpo toleruje, - od malička.

Dlhodobá nepripravenosť sa krásne (škaredo!?) odzrkadľuje cez matematiku, cez výpočty. Žiaľ, až príliš často, a príliš intenzívne, - aj cez tie najzákladnejšie úkony!

Nasledujú príklady:

(Upozorňujem: technická stredná škola, väčšinou 2. a 3. ročník!!)

$$b = \frac{F \cdot L \cdot 12}{b^3 \cdot 25^3} = \frac{300 \cdot 150 \cdot 12}{b^3 \cdot 25^3} = \frac{300 \cdot 150 \cdot 12}{25^3 \cdot 1250 \text{ MPa}} = \frac{540000}{23437,5} = 23,04 \text{ mm}$$

Autorovi, ktorý má okolo 17 rokov, na strednej technickej škole nie je jasný pojem: rovnica! Ako mám napredovať v látke zo strojnictva, z mechaniky, keď žiakovi k tomu chýba to, čo mal vedieť už ako asi dvanásťročný? (A čo za tých asi 5 rokov nebol schopný sa doučiť...)

$$b_1 = \frac{G \cdot 250 \cdot 0}{(20 \text{ mm}) \cdot 110 \text{ MPa} \cdot 2200} = 0 \text{ mm}$$

odhaliť?

$$b_2 = \frac{G \cdot 250 \cdot 0}{2200} = \frac{375000}{2200} = \sqrt{\frac{375000}{2200}}$$

Pribudla odmocnina - len tak... Aj milimeter.

Ani tento žiak nechápe princíp rovníc.

A nechápe, že aj s jednotkami treba počítať. (I keď aj ja som im to pripomínal na každej hodine.

Aj pri vzorových príkladoch sme to vždy robili.)

(Aj na fyzike to majú, aj na matematike, - na základnej!, aj na strednej škole.)

Ani tento žiak nepatrí na technickú školu (minimum na technickú školu), ale keďže sa nerobí selekcia na prijímačej skúške, tak je tu. O nasledujúcich problémoch radšej nehovorme!

$$\begin{aligned}
 & -F_{3y} + F_1 \cdot (a+b) - F_{2y} \cdot (AB) = 0 \\
 & -200 \text{ N} + 150 \cdot (200+200) - F_{2y} \cdot 1100 \text{ N} = 0 \\
 & F_{2y} = \frac{200 \text{ N} + 60000}{1100} = 54 \text{ N} \\
 & \sum F_{ix} = 0 \rightarrow F_{3x} - F_{2x} = 0 \quad \text{chýba: nezhoduje} \\
 & \sum F_{iy} = 0 \rightarrow -F_{3y} + F_{2Ay} + F_1 + F_{2By} - F_{2y} = 0 \\
 & F_{3y} = F_{2y} - F_1 = 160 \text{ N} - 150 \text{ N} \\
 & F_{3y} = -10 \text{ N} \\
 & \sum M_{IA} = 0 \quad \text{ktoré platí?} \\
 & F_{2x} = (\cos 15^\circ) \cdot F_2 = 0,83 \cdot 150 \text{ N} \\
 & F_{2x} = 124,5 \text{ N} \\
 & F_{2y} = \sin 15^\circ \cdot F_2 = 38,97 \text{ N} \\
 & \text{tak ktoré ??}
 \end{aligned}$$

Tomu sa hovorí: jablká a hrušky.

Žiak dáva do kopy silu s momentom.

Keď to už nevie, mohol by na to prísť cez jednotky, že: $\text{N} \neq \text{Nxm}$! (Keby s nimi počítal...)

On si ale ani to nevšimne, že za F_{2y} raz vypočíta 54N, druhýkrát -160N ...

$$\begin{aligned}
 & \sum F_{ix} = 0 \rightarrow F_3 - F_{2x} = 0 \quad \text{F}_3 = 200 \text{ N} \quad \text{F}_2 = 150 \text{ N} \\
 & \sum F_{iy} = 0 \rightarrow F_{2Ay} + F_1 + F_{2By} - F_{3y} = 0 \rightarrow F_{2Ay} + 150 \text{ N} + 700 \text{ N} - F_{3y} = 0 \\
 & \sum M_{IA} = 0 \rightarrow F_1 \cdot a + F_{2By} \cdot abc - F_{3y} \cdot abcd = 0 \rightarrow 150 \text{ N} \cdot 4 + F_{2By} \cdot 16 \\
 & F_3 + F_1 \cdot a + F_{2By} \cdot abc - F_{3y} \cdot abcd = 0 \\
 & \rightarrow 200 \text{ N} + 150 \text{ N} \cdot 4 + F_{2By} \cdot 16 - F_{3y} \cdot 48 = 0 \\
 & \rightarrow 200 \text{ N} + 600 \text{ N} + 16 F_{2By} - 48 F_{3y} = 0 \\
 & \rightarrow 200 \text{ N} + 150 \cdot 4 + F_{2By} \cdot 16 - F_{3y} \cdot 48 - F_{2x} = 0 \\
 & \text{N} + \text{Nm}^2 + \text{Nm}^3 - \text{Nm}^4 \quad ??? \quad \text{N} + \text{N} + \text{N} \\
 & \rightarrow F_3 + F_1 \cdot a + F_{2By} \cdot abc - F_2 \cdot abcd \neq 0
 \end{aligned}$$

Podobný „výkon“, spestrený čmáraním ...

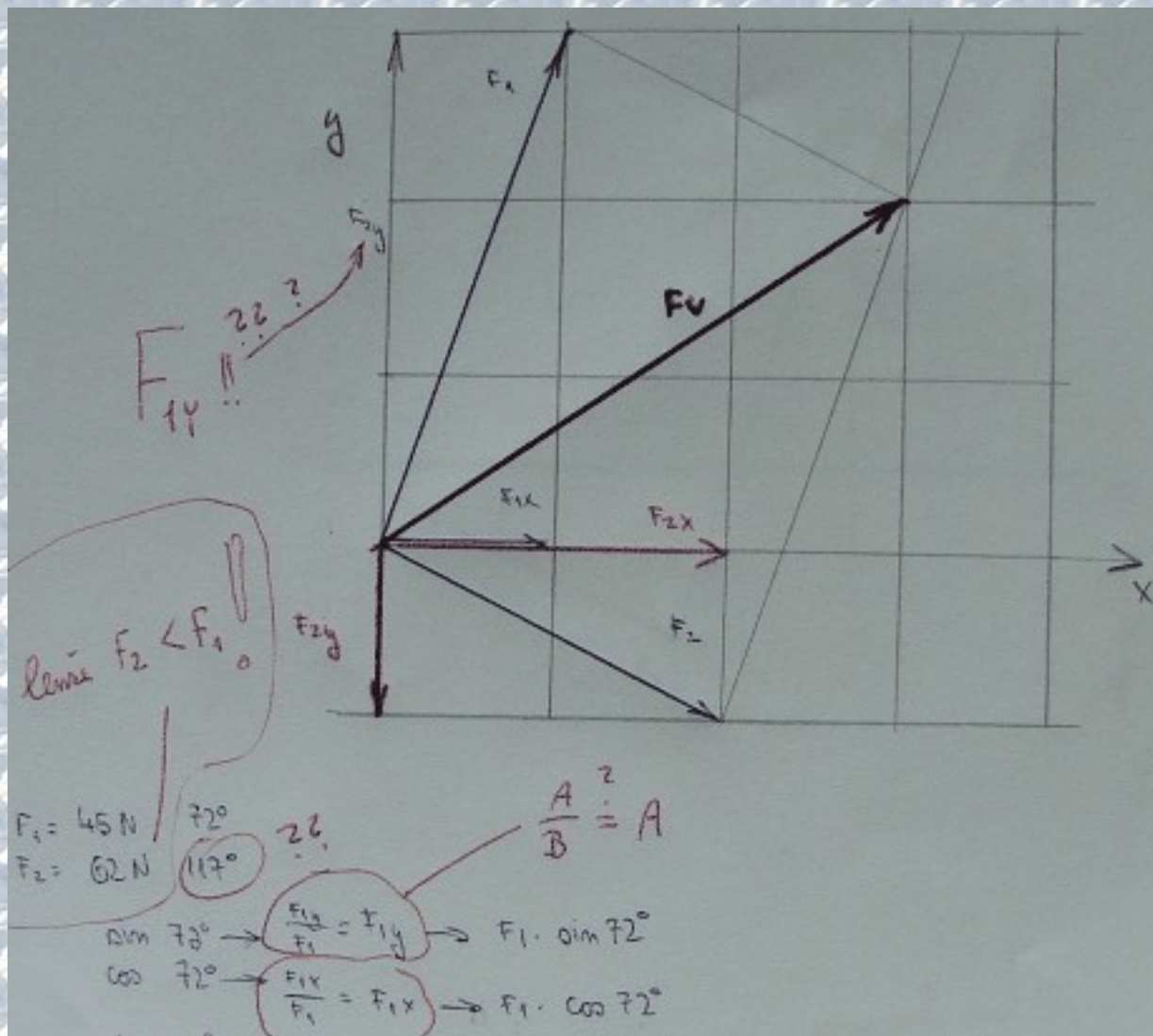

Diagram of a cantilever beam fixed to a wall on the right and free on the left. A downward force F is applied at the free end.

$$\sigma_{\max} = \frac{M_{\sigma \max}}{W_{\sigma}} = \frac{200 \text{ N.m}}{\frac{b^2 \cdot b}{6}} =$$

Ohybový moment s len tak prisúdenou jednotkou napätia ...

A ... ešte prekvapujúcejšie „lahôdky“, teraz v podaní tretiakov:

$$S_{\square} = a^2 \cdot b^2 ?$$
$$S_{\square} = 4 \text{ mm}^2 \cdot 100 \text{ mm}^2 ?$$
$$S_{\square} = 400 \text{ mm}^2 ?$$

3. Pe

„Plocha obdĺžnika“... (Učebný odbor s maturitou. Pritom oni boli z tých lepších!)

$$S = a \cdot b$$
$$S = 2 \text{ mm} \cdot 10 \text{ mm}$$
$$S = 20 \text{ mm}^2 = 2 \text{ cm}^2 = 0,02 \text{ m}^2$$

3. Pe

Premena plošných jednotiek ... Ľahko sa dá predstaviť. (Bežná látka základnej školy.)

$$O = 18,84 \text{ m} \dots \text{to je obvod kruhu}$$

Obežná dobý je 18,84m

22

Čas vyjadrený v metroch ...

(Je to originál, premiéra, - za moje učiteľovanie.

Ale hlboko som sa nad tým zamyslel! Čo keď...? Je to také filozofické. Avšak inakšie.)

Keď som videl toľko nevedomostí, chcel som vedieť, ako na tom vlastne s tou matematikou sú? Zadal som nie technickú, ale elementárnu matematickú previerku na úpravu rovníc (druhák).

$$m + 3n - \sigma = g \rightarrow \sigma = g - m - 3n \quad \text{2. ročník, "strojáři"}$$

$$\frac{\frac{k}{b}}{7-c} = 6 \rightarrow b = \frac{6 \cdot 7 - c}{6}$$

$$a + b - c = d \rightarrow a = c - d + b$$

$$e + m \cdot f - h = 4d \rightarrow h = \frac{e + m \cdot f}{4d}$$

$$\frac{2 \cdot a \cdot b}{c} = 2e + f \rightarrow b = 2 \cdot a \cdot \frac{2e + f}{c} = \frac{2a \cdot c}{2e + f}$$

$$m + 6n - s = 4u \rightarrow s = \frac{m + 6n + 4u}{4}$$

$$\frac{m \cdot n}{c} = u + v \rightarrow n = \frac{c}{(u + v) \cdot m}$$

Nasleduje celá ukážka (od „kružidlového“ Petríka):

$$a - b + c = d \rightarrow (c) = d - a + b$$

$$2f + m - z = 7a \rightarrow (z) = \cancel{2f} + m - 7a \quad (z) = -7a + m - 2f$$

$$\frac{w \cdot v}{x} = a + d \rightarrow v = \frac{a + d \cdot x}{w} \quad (v) = \frac{a + d \cdot x}{w}$$

$$\frac{a \cdot e}{y} = 5c + 4 \rightarrow y = \frac{a \cdot e - 5c \cdot 4}{4} \quad (y) = \frac{a \cdot e - 5c}{4}$$

$$\frac{j+3}{k} = h + g \rightarrow k = \frac{j+3 - h \cdot g}{g} \quad (k) = \frac{j+3-h}{g}$$

$$\frac{t+p}{a+b} = \frac{c}{4} \rightarrow b = \frac{t+p - \frac{c}{4} \cdot a}{\frac{c}{4}} \quad (b) = \frac{t+p - \frac{c}{4} \cdot a}{\frac{c}{4}}$$

$$\tan 7^\circ = \frac{\sin 7^\circ}{\cos 7^\circ} = 0,1227$$

$$\sin \gamma = 0,72 \rightarrow \gamma = 0,72 \cdot \sin$$

$$\frac{\frac{k}{b}}{7-c} = 6 \rightarrow b = \frac{k}{6 \cdot (7-c)} \quad (b) = \frac{k}{6 \cdot (7-c)}$$

$$\frac{\frac{x+2}{h}}{\frac{c}{2}} = d \rightarrow x = \frac{(x+2) \cdot 2}{h \cdot c} = d \quad (x+2) = \frac{d}{h+c+2}$$

Boli síce aj lepšie riešenia, ale bez chýb nie.
Katastrofa.

Čo ja vlastne chcem?

Ako ich môžem naučiť počítať ohyb nosníkov, krútenie hriadel'ov, vzper, atď. ?

3) Vypočítajte uhol naklonenia hrotu nosníka pri ~~max.~~ zaťažení max. prípustným bremenom

Zadané:

$$l = 3,5 \text{ m} = 3500 \text{ mm}$$

$$b = 15 \text{ cm} = 150 \text{ mm}$$

$$h = 150 \text{ mm}$$

$$\sigma_{\text{pov}} = 66 \text{ MPa} = 66 \cdot 10^6 \frac{\text{N}}{\text{mm}^2}$$

MEC 2.B

2008. marec

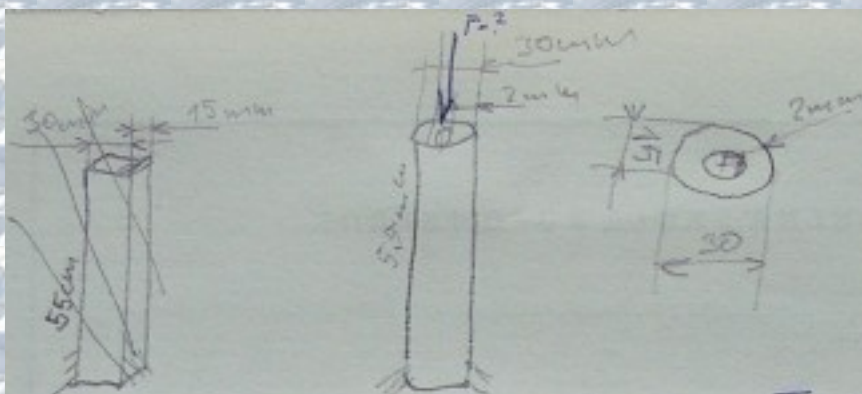
$$\sigma = \frac{F}{S} \leq \sigma_{\text{pov}}$$

$$\sigma = \frac{F}{\frac{b \cdot h}{2}} \leq \sigma_{\text{pov}}$$

$$F = \frac{\sigma_{\text{pov}} \cdot b \cdot h}{2} \Rightarrow F = \frac{66 \cdot 10^6 \cdot 150 \cdot 150}{2} = 742500000 \text{ N}$$

$$\sigma = \frac{F \cdot b \cdot h}{l} \Rightarrow \frac{F \cdot b \cdot h}{l} = \sigma_{\text{pov}} \Rightarrow F = \frac{\sigma_{\text{pov}} \cdot l}{b \cdot h} = \frac{66 \cdot 10^6 \cdot 3500}{150 \cdot 150} = 100000000 \text{ N}$$

$$F = \frac{100000000}{1000} = 100000 \text{ kN}$$

$L = 55 \text{ cm}$
 $b = 15 \text{ mm}$
 $h = 30 \text{ mm}$
 $a = 2 \text{ mm}$
 $R = 210 \text{ MPa}$

STR 2.Ps 2.V.2008 Marek M.

- 1: Štvorhranná zvislá dutá tyč má dĺžku 55 cm nad pevným betónovým ukotvením. Vonkajšie rozmery jej priečneho prierezu sú 30 x 30 a hrúbka steny 2 mm. Materiál: konštrukčná ocel s $R=210 \text{ MPa}$. Vypočítajte: akou veľkou maximálnou zvislou silou sa môže táto tyč zaťažiť?! (Na svojom hornom voľnom konci...)

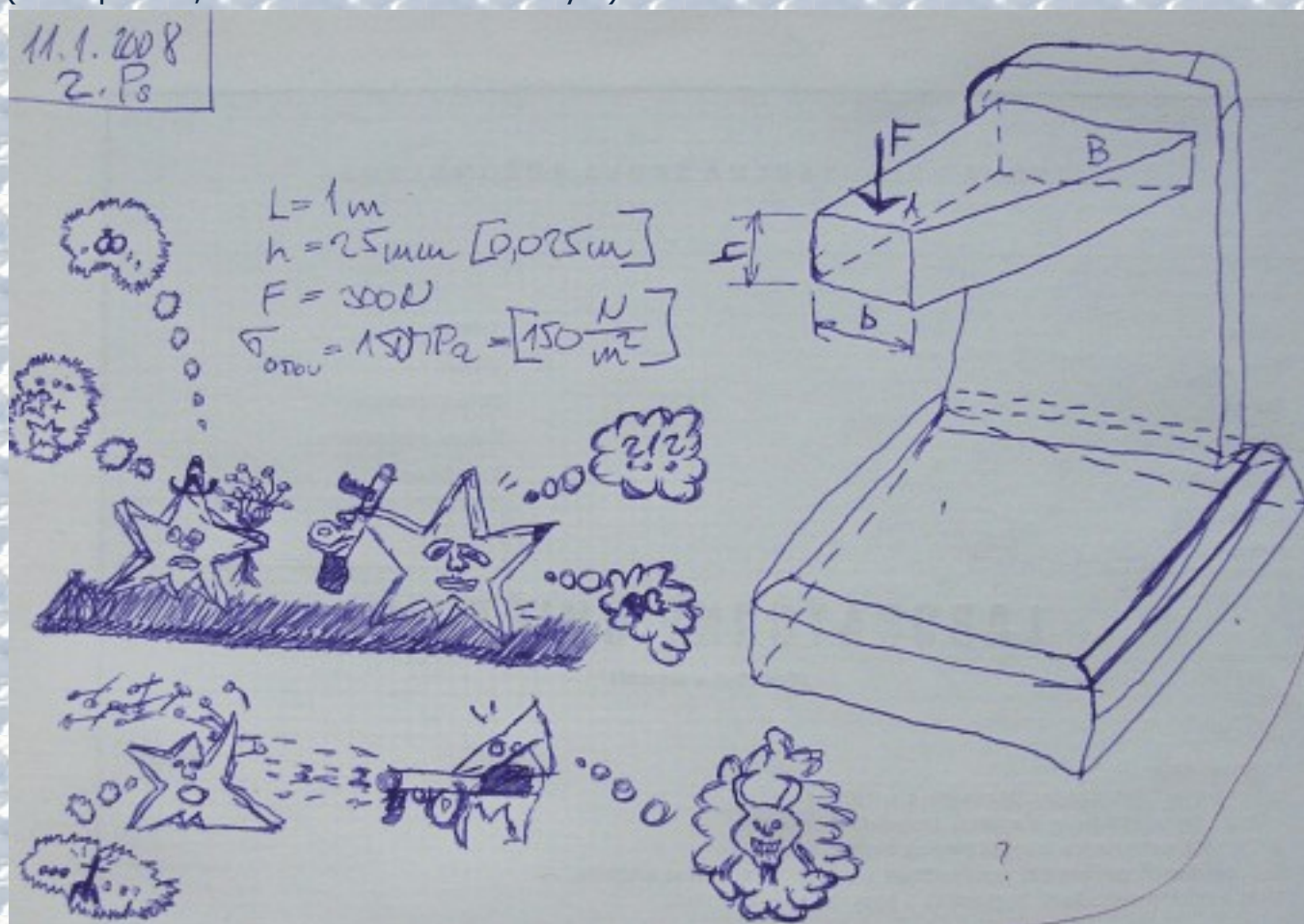
K prvému obrazu - z predchádzajúcej strany:

Na väčšine tých previerok žiaci mohli používať učebnice a svoje zošity, v ktorých sa nachádzali podobné vypočítané vzorové príklady!

K druhému obrazu - z predchádzajúcej strany:

Žiakov mozog zasa transformoval: štvorhranná tyč sa zmenila na rúru.

Zbytočne má k dispozícii svoj zošit. Kašle na nejaké počítanie. Zjavne sa nudí, čmára si. (Pochopiteľne, - keď nemá žiadne základy...)

Myslím si, že tieto predvedené ukážky dostatočne predstavujú abnormálne podmienky, v ktorých mnohí učitelia musia pracovať.

Predstavujú aj výsledok lenivosti, nezáujmu, nezodpovednosti, sprostosti.

Nie len zo strany niektorých žiakov, ale aj zo strany spoločnosti.

Nečudujme sa teda „výsledkom“ (ktoré o chvíľu uvediem), ale tomu, že tieto „výsledky“ si ani krajské, ani štátne úrady nevšímajú! Nehovoria im nič.

Už dávno mali rázne zasiahnuť!

09. 06. 2004 3.B, žiačka Lu... - zlé výsledky, ale v posledné dni školského vyučovania rodičia ju berú na dovolenku...

30. 01. 2006 4.T: z 10 žiakov štyria prepádajú. Štvorky nemá len jedna žiačka.
3.T: z 12 žiakov prepádajú štyria. Štvorku nemá len jeden žiak.
2.T: z 12 žiakov prepádá 8! Nikto nie je bez štvorky!
1.P: z 19 žiakov prepádá 6. Štyria žiaci nemajú štvorky.

22. 11. 2006 štvrt'ročná klasifikačná porada: na učňovke z 497 žiakov 243 žiakov prepádá. Je aj kopa podmiennečne vylúčených.

24. 04. 2007 $\frac{3}{4}$ r. klasifikačná porada: viac, než polovica žiakov prepádá.

22. 04. 2008 $\frac{3}{4}$ r. klasifikačná porada: 49% „žiacov“ prepádá. Niektorí učitelia bývalej učňovky uvažujú o otváraní odborov, čo by „žiaci“ „zvládali“...

29. 10. 2008 1.R: zo 16 žiakov, po dvoch mesiacoch len dvaja nemajú v prospechových listoch viac než 3 zapísané päťky.

18. 11. 2008 $\frac{1}{4}$ ročná klasifikácia: 55,8% žiakov prepádá.

Absencia: 37,9 hodín na žiaka. Neospravedlnená absencia približne 3 h. na žiaka.

Prejdime k tretej oblasti vzťahov s triedou:

Nepracovanie:

Aby bolo jasné, nejde o klasické nepracovanie (napríklad, keď niekedy niekto sa nenaučil nejakú látku, alebo nenapísal jednu domácu úlohu), ale o nový absolútne abnormálny jav! Keď žiak absolútne nereaguje na žiadny učiteľov pokyn. Nevyloží si na lavicu ani zošit, ani pero, ani ceruzku, a vôbec nesleduje vyučovanie! V lepšom prípade - ani nevyrušuje (krikom, nevhodnými poznámkami, zbytočným pohybom, atď.).

Ako jeden príklad - už som uviedol prípad žiaka Ba... .

Ihneď potom podobne existovali ďalší dvaja „žiaci“ (1.,2.Pe), - až na to, že ich rodičia (pokiaľ viem) nemali taký „geniálny“ nápad s neevidovaním ich absencie. (Títo žiaci svoje správanie aj odôvodnili, - že koncom roka pôjdu preč.)

Medzi takýmto extrémom a ako - tak normálnou situáciou je veľmi široké pásmo postupných prechodov. K extrémnemu koncu je bližšie napríklad prípad už tiež spomínaného štvrtáka Ol... . Ktorý namiesto práce s konštrukčným programom, napriek neustálým upozorneniam, - každú chvíľu preladoval na internet. V týchto prípadoch už často ide o intelektuálnych nedostatočnostiach, a je to pre učiteľa hodne stresujúce. Hlavne preto, že pri tom si uvedomuje:

- v normálnej škole tieto osoby by sa k nemu vôbec nedostali,
- pri dostačujúcom technickom vybavení aktuálne nežiaduce programy by sa dali vypnúť. Potom k týmto situáciám by nedošlo.

V tomto pásme sa nachádza tiež abnormálny prípad zdravotne postihnutých. Mám na mysli tých nie „telesne“ postihnutých. Štát pre nich nepripraví ich špeciálne školy, triedy, ale ich „integruje“ do bežných škôl. (Naschvál som nepísal: „normálnych škôl“...) Tí, chudáci, - potom niekedy nie sú schopní zvládnuť ani tie najjednoduchšie veci. Často sa vzdávajú, často sa hanbia. Priveľmi to zdržiava, a zaťažuje aj učiteľa, aj triedu.

Iným druhom nepracovania je kolektívne nepracovanie.

Napríklad, keď v triede vznikne veľká hustota náchylných na nepracovanie. Vtedy sa jeden schováva za druhým, a z nepracovania vznikne v triede móda, šport, frajerina.

(Trieda 1.R v školskom roku 2008-2009. Títo v druhom ročníku, v prvom polroku to dotiahli do takéhoto stavu: 5,1,1,7,5,4,2,1,6,0,1,2,0,3,3,3,1.

Tieto čísla ukazujú, koľkokrát v tom polroku jednotliví žiaci na vyvolanie reagovali napríklad takto: „napíšte mi päťku...“. Obyčajne z lavice sa ani nepostavili, a na ďalšie výzvy dodali: „nie som pripravený“. (K týmto prípadom ešte pribudli ďalšie päťky, keď žiak prišiel odpovedať, ale nevedel.) Učiteľ v takejto triede sa cíti zbytočný.

Jednak je to veľmi hlúpy pocit, že on sa pripravuje, usiluje sa, a žiaci mu dávajú najavo, že jeho práca je zbytočná, že oni to „nepotrebujú“.

Na druhej strane učiteľ vidí kam to vedie, kam sa spoločnosť dostane, keď ľudia (aj títo „žiaci“) ostanú hlúpi, a nepracujú. Je mu z toho veľmi smutno.

Mimochodom:

S touto triedou už v prvom ročníku sa veľmi ťažko pracovalo. Viacero dievčat v nej svoje nevedomosti, prekvapenia, ... - vždy nahlas komentovalo výrazom: „do riti“. Bolo im to celkom prirodzené. Po mesiacoch, po neustálom upozornení, jedno z nich, keď mu to z úst vybehlo, už sa aspoň pobadalo, stiahlo si krk, usmialo sa, - že „prepáčte...“. Nebolo z nich najhoršie. No nedávno som sa dopočul, že už s nimi nie je.

(A teraz mi napadá ... - že ani všeobecne nebola najhoršia. Najnovšie, napríklad na zastávkach miestnych autobusov aj hodne pikantnejšie slová vychádzajú z dievčenských úst ...)

Aby som nezanedbával ani chlapcov:

Žiak Ba... pri riešení (resp. neriešení!) jedného príkladu pri tabuli, odrazu si rozhodil ruky, a ul' avil si z napätosti: „kuurva!“. Priznám sa, nebol som na to pripravený ...

Človek aj po takýchto smutných skúsenostiach by si myslel, že horšie už to nebude, už to nemôže byť.

Mýli sa ...

Bolo o niekoľko hodín viac fyziky, než mohla mať fyzikárka. A nám, strojárom zasa chýbalo niekoľko hodín ... Dostal som teda hodinu fyziky v 1.E - komerčný pracovník v doprave. (Učebný odbor s maturitou.)

Podľa mňa: veľmi „zvláštne“ miesto. Vysvetlím:

1, podľa mojich informácií: ťažko určiť - čo to vlastne je ... Strojári nie. Elektrotechnici nie. Stolári nie. Asi chápete, čo chcem naznačiť ... Proste niečo ako „sociálna práca“, „animácia voľného času“, atď. Zrejme podstatné tam je to slovo „komerčný“. To sa zrejme tam vymyslelo - ako lep. Ako inde: „manažment“, a podobne.

2, podľa mojich skúseností s tými učebnými odbormi s maturitou treba byť opatrným. Zdá sa mi, že občas sa tam nahrnú špekulanti, slabší než ktorí idú získať len výučný list. Špekulanti, ktorí si domyslia, že pohodlnejšie im bude nečinne (resp. vystrárajúc) sedieť v triede, než pracovať v montérkach, v zaprášenom, zaolejovanom prostredí v dielňach.

Nepotreboval som na to ani týždne, aby som zistil, že táto trieda je pre mňa, za moje trojdesať-ročné učiteľovanie to ďaleko najhoršie miesto.

Nemám chuť o tom ani písať, tak len veľmi stručne:

Výborní žiaci: neobjavil som tam ani jedného.

Stred: zopár málo výnimiek.

„Nuloví“: prevažná väčšina!

Jedna ťažisková látka tam bola: priamočiary rovnomerný pohyb po rovine.

Matematicky: variácie rovnice $s=v \cdot t$ a práca s jednotkami: meter, meter za sekundu, sekunda. Proste opakovanie jednoduchej látky zo začiatku druhého stupňa základnej školy. Navyše látky, ktorá pre ich odbor mohla byť typická.

Nevedomosť, tuposť, kombinovaná s nezaujmom, čo sa tam ukázalo - to sa nedá ani predstaviť. Také niečo normálneho človeka zabije.

To ale nebolo všetko. Spájalo sa to s abnormálnou nedisciplinovanosťou, s abnormálnou dávkou zlomysel'nosti (aj medzi spolužiakmi).

Neustále tol'kí naraz vystrájali, že sa ani nedali zistiť jeden alebo dvaja nespratníci.

Jednoducho som ich nevládol ani prekrikovať.

Uvedomil som si zasa tie sprosté podmienky:

- do triedy sa prijalo veľa „žiakov“,
- medzi nimi aj slabí, opakujúci, aj postihnutí,
- učebňa bola príliš dlhá a úzka, veľa žiakov bolo príliš ďaleko od tabule, schovaných za chrbtami tých čo sedeli bližšie.

Skúšal som všetko. Nepomohlo. Raz som sa pobral dozadu. Utlačil som to obrovské napätie v sebe, normálne som sa prihovril k jednej vystrájajúcej skupine. Asi v tom mysle - aby vysvetlili, čo im vadí, prečo sa takto správajú. Ešte som si uvedomil, že práve robím to čo naivné psychologičky, teoretičky radia na prednáškach na riešenie podobných situácií. No fešákom aj to bolo veselé. Odrazu som pocítil, že sa mi roztriasla ruka!

Dost'!!! Pomyslel som si.

A išiel som na predčasný dôchodok. (Teraz, skoro po roku, si myslím: dobre som spravil.)

Predsa si neublížim kvôli debilným situáciám v našom školstve, a kvôli tomu, že v ľudskej populácii sa vyrába, vyskytuje čoraz viac slabomysel'ných až choromysel'ných.

Necítim sa ešte ani takým senilným, že by som sa im mal ponížovať, ani takým slabým, že by som si to s nimi nevedel vybaviť - nebyť títo tvorovia štátom chránení ... Tak tam nemám čo hľadať. Je mi ľúto kolegov, ktorým nejaké rôčiky k podobnému riešeniu ešte chýbajú.

K týmto situáciám ešte takáto poznámka:

Neučitelia, alebo učitelia z normálnejších škôl podľa mňa tieto situácie si nevedia, nedokážu predstaviť. Možno niektorí z nich si pomyslia na niektoré filmy s takouto témou. Môj názor je: videl som viac takých filmov, ale ešte ani jeden, v ktorom by režisérovi a hercom sa podarilo predviesť to, čo v skutočnosti existuje.

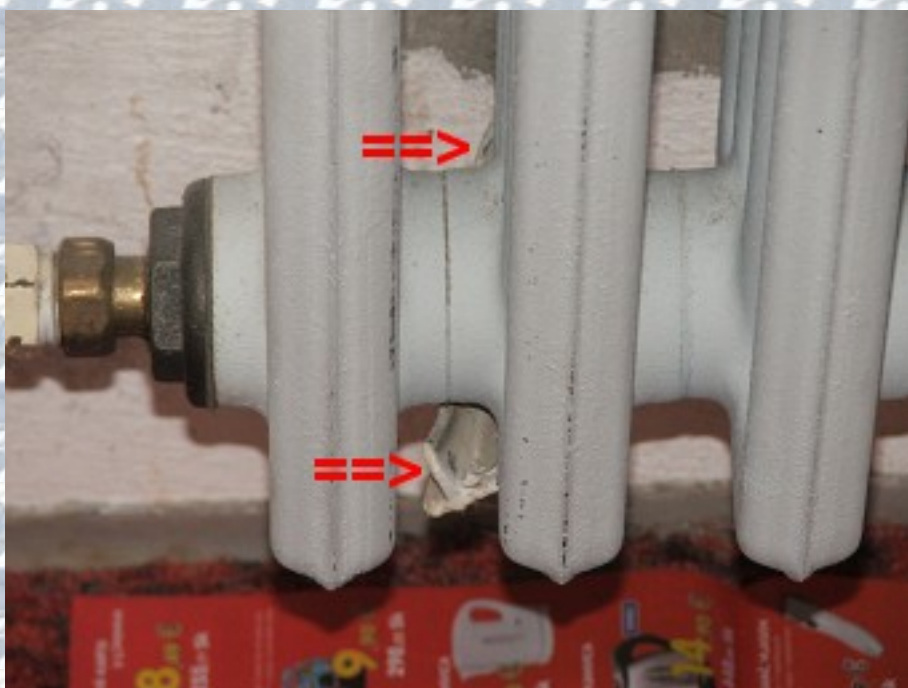
Prípadní záujemcovia by skôr mali hľadať medzi žiakmi tajne nasnímanými videami (mobilným telefónom) na You Tube.

Myslím si, že v predchádzajúcich prípadoch čitateľ si všimol, že v nich sa väčšinou ukrýva aj tá štvrtá zložka ktorá kazí vzťahy v triede: nízka inteligencia.

Súhrnom týchto vzťahov potom môže byť aj taká „práca“ absolventov našich škôl - ako ukazujú nasledujúce obrazy:

Pri výmene radiátora dnešného majstra na Slovensku ani náhodou nenapadne navítať dieru pre novú skrutku, alebo použiť jednu vsuvku, ale použije kladivo.

To isté: dolu, pod radiátorom.

Napadajú mi dve pokračovania:

- 1, čo, keď takto smerovaný „odborník“ neskoršie získa aj nejaký čudný vysokoškolský diplom!?
- A potom samozrejme aj akúsi funkciu!? To budú len sprosté riešenia!
- 2, nečudujme sa, že z normálnejších štátov turisti sa k nám masovo neusilujú. Ved' tieto a podobné riešenia, prístupy, si všímajú. A zrejme veľa im hovoria.

Na našich územiach bola lepšia situácia. Ako je to možné, že sa spravil takýto spiatočný skok? Nebude to aj následkom koncentračných táborov a vystavovaní? (S tými ľuďmi sa odtiaľ vyhodili aj ich mozgy. Ich vedomosti, ich charakter.)

Nebude to aj následkom neodôvodneného zvýhodnenia určitých skupín?

Nebude to aj dôsledkom toho, - o čom píšem aj vyššie, aj v „knižke“: „Múdri a hlúpi“?

Na záver tejto časti (Učiteľ a žiak -- v triede -- nízka inteligencia) niekoľko príkladov:

29. 09. 2004 Ch... nevie názvoslovie operačného systému. „To je detail“ - odpovie pohrdavo.

30. 06. 2005 Záver školského roka. Štyria žiaci búšia do bubnov, gitár. Nikto im nepovie, že to nie je hudba. Niektorí dokonca: budme radi, že aspoň toto robia!

31. 03. 2006 Previerka. Výpočet uloženia. Rozdávam im listy - s hodnotami rozmnoženými z tabuliek. Vysvetľujem im: každý má iné hodnoty, ktoré sú napísané na týchto listoch. Modrou farbou, rukou písané, pri čiernej farbe tlačenej tabuľkových údajoch.

O chvíľu prídu dvaja: kde oni majú zadania? ...

20. 04. 2006 Kreslím tvar skrutky na tabuľu. Vysvetľujem. Nech si to odkreslia do zošitov. Pri kontrole zisťujem všetko možné, len nie to, čo je na tabuli. Napríklad:

03. 10. 2006 Už by to mali vedieť, ale kreslím im rámik na tabuľu: vľavo má byť od okraja na 20 mm. Idem to kontrolovať. Zisťujem: 6 mm, 7 mm, 10 mm, a u jedného 20, ale vpravo! ...

18. 01. 2007 Kreslím na tabuľu tri spôsoby kótovania úkosov. Každý do osobitného obrazu. Aby si to tiež odkreslili do svojich zošitov. Neskôršie u Zá... zistím. Všetko je natlačené, navyše chybne, do toho istého, jedného obrazu.

14. 03. 2007 Zastupujem matematiku v 3. ročníku. Zistím, že už tri mesiace! berú vzdialenosť bodu od priamky. Majú na to vzorec. Môj bežný príklad ale nedokázali vypočítať, i keď som volal „dvojkárov“. Ale zato! ohromný hluk, duchaplné poznámky, a snaha špacírovať po triede ...

30. 03. 2007 Maturita z matematiky. Z celej školy sa prihlásilo len 7 žiakov. (Jeden so štvorkou!) Traja sa vzdali ešte počas písania, i keď v tridsiatich príkladoch boli aj takéto:

- vypočítajte priemer kružnice, keď jej obvod je ... (bol daný). Aj vzorec!
- v ktorom obchode je výhodnejší nákup? (boli dané: asi päť tovarov).

01. 10. 2007 Zasa rámik. Namiesto 20 mm to robí na 5! mm. Značku orezávania kreslí nie do rohu výkresu, ale do rámika. Orientačné polia na opačnú stranu. (Načo sme sa to učili? ...)

02. 10. 2007 Pečiatku na výkrese nedal do pravého dolného rohu, ale hore. Učili sme sa to, má vzor v zošite, v knihe, na tabuli - pred nosom, - a predsa!

29. 10. 2007 Mechanika. Previerka. Už niekoľkokrát spomínaný Ba... z piatich otázok na dve nedal žiadnu odpoveď. Na tretiu naznačil niečo neurčité zo zobrazovania bodov v technickom kreslení. Nerozoznal ani len predmety!!

15. 11. 2007 Druhý ročník. Nevedia vyjadriť neznámu z rovnice typu: $a=(x.b)/(c.d)$

03. 12. 2007 Máme napísať (úradom) mená lekárov žiakov. Dvaja žiaci to vo štvrtok nevedeli, ale nevedeli to ani potom, v pondelok.

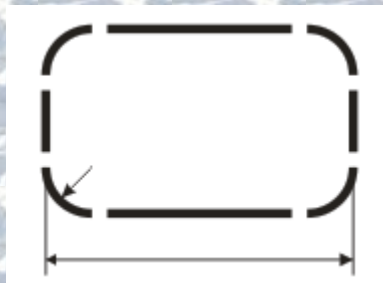
04. 05. 2008 Mechanika v 2. ročníku: žiak namiesto kruhovej počíta obdĺžnikovú plochu. Dvaja hrúbku steny rúry odčítali len raz (keď mali vypočítať vnútorný priemer z vonkajšieho).

28. 05. 2008. Na tabuli je obraz skrutky. Malý, aj veľký priemer závitú je zakótovaný. Žiak sa pýta: aká je výška závitú?

03. 06. 2008 To isté - s osadeným hriadeľom.

V tej istej hodine: na tabuli je okótovaný hriadeľ z troch dĺžkových častí. Okótovaná je jeho celková dĺžka, ľavá časť, aj pravá časť. Už druhý žiak sa pýta: aká dlhá je stredná časť?

13. 06. 2008 Mechanika. Druhý ročník. Súčiastka na vystrihovanie z plechu:

Naschvál takto naznačené: oblúk - úsečka - oblúk.

A naznačené kóty boli číselne dané.

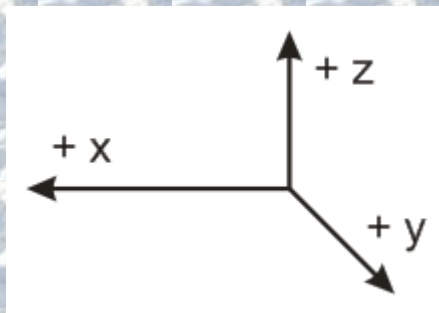
Žiak La... nedokázal vypočítať dĺžku rovnej časti.

16. 09. 2008 Štvrtáci mi pomáhajú prepisovať moje návody do Wordu. Chcel som im to dať, aby som nemusel diktovať, a oni zakaždým všetko písať. Ikony som plánoval dokresliť do textov osobne, tak som im povedal: pri prepisovaní textu namiesto ikon oni nech len vyznačia ich miesta so zátvorkami []. Po vysvetlení ešte dvaja sa pýtali: čo s ikonami? A jeden: ako ten súbor uložiť, - i keď aj to mali napísané na tabuli ...

01. 10. 2008 Prváci: kreslíme vzory na kótovanie. Skoro všetci s rôznymi chybami ...

03. 10. 2008 Kreslíme základné geometrické konštrukcie. Aby im pekne vychádzali, - vysvetľujem, kam majú umiestniť stred kružnice. (Ako ďaleko od okrajov?) Pritom to kreslím, ukazujem na tabuli. Už šiestykrát to opakujem. A niektorí to ešte vždy zle robia ...

21. 10. 2008 Jeden z evidovaných si nedokáže odkresliť z tabule do svojho zošita:

06. 05. 2009 Kreslenie hriadeľa. Vzor je na tabuli. Ale: šiesti žiaci z pätnástich: inakšie, zle umiestnili nárys.

A ešte zmes myšlienok a príhod (už sa mi to nechce triediť...):

01. 05. 2005 Na Slovensku už je vyše 100 miliárdárov!

19. 05. 2005 Klasifikačná porada štvrtákov. Až teraz došli pokyny, ako spracovávať výsledky praktických maturitných skúšok!

18. 06. 2005 Markíza, po 19. hod.: Na Slovensku je už 10280 milionárov.

07. 08. 2005 Všimam si: ja v byte, alebo v záhradke - práce si robím sám. Sused, ktorý sa stal podnikateľom: pri dome pracuje s jedným, dvoma pomocníkmi, a majú k dispozícii aj stroje. Ďalší „sused“, - funkcionár: pri svojom dome nerobí, ale pracujú tam štyria robotníci, k dispozícii majú stroje, ale aj nákladné auto.

10. 11. 2005 Pretláča sa masové vzdelávanie. Vyžaduje to veľa učiteľov. Nájdu sa potom medzi nimi aj menej inteligentní. Napríklad na školeniach: robia hluk, zabávajú sa s mobilmi, kladú zbytočné, sebecké otázky, ...

november 2005 V TV: treba spraviť výchovné, nie vzdelávacie školy! (Podľa nich učiteľ má väčšie možnosti, než rodič? Ved' obidvom chýbajú normálne pravidlá!)

07. 12. 2005 Na strojárine už je toľko „divných“ predmetov, že štúdium už vôbec nemá charakter strojáriny. To je možno jedna príčina toho, že žiaci necítia, že by patrili do tohto „spolku“, nie sú hrdí na to, že tam „patria“. Inakšie by ani také „odbité“ výkresy sa nesnažili odovzdávať.

13. 12. 2005 Známa angažujúca sa lekárka prišla - spraviť nám prednášku. Učiteľom. Hovorila: vedia o zlom prostredí pre vývoj detí, ale nemajú možnosti vyvíjať tlak na politikov, - aby zmenili zákony, - máme na tom pracovať my, učitelia. (Na strednej škole!) Vraj: máme sa zmeniť na spôsob žiaka, a cez jeho svet ho zmeniť na náš svet!

Ha - ha - ha. Niektorí zasa budujú teórie, a druhí nech robia (aj nemožné).

29. 10. 2008 Prvák Se... kričí, behá po triede. Cez vyučovanie. Udreľ som do stola. Rozbolelo ma miesto po žlčníku.

05. 11. 2008 Va... omdlieva, že im diktujem stručný postup činnosti, v ktorej on podľa seba je expert.

13. 11. 2008 Bol som svedkom jednaní jedného druháka na chodbe s mojou kolegyňou. Za 30 rokov svojej školskej praxe som také nevidel, nepočul! Štýl: kolegyňa: pod' porozprávame sa o tom. Žiak: nejdem, ja sa rozprávať nechcem! Atd'. Ale akým hlasom!

Dodnes sa čudujem trpezlivosti, čo preukázala kolegyňa. Ale nie som si istý, či taký štýl v skutočnosti v tých krajných prípadoch je vhodný. Skôr takých žiakov asi podporí, že vždy a s každým môžu takto jednať. (Neukazujeme im mantinely.)

O niekoľko týždňov ten istý žiak vtrhol do zborovne a začal tam obviňovať a poučovať angličtinárku. Nakoniec som ho ja poslal preč, že chcem tam pracovať, tak nech nevyrušuje.

19. 11. 2008 Previerka v prvom ročníku. Kreslenie kužeľosečiek. Kážem odložiť zošity. Už tiež spomínaný Ha... nie a nie. Pritom otáča sa dopredu, dozadu, popiskuje si. Idem k nemu. Zasa mu hovorím, aby si odložil zošit. On nič. Akože teraz pozerá, ako to má kresliť. Zasa mu hovorím. „Ha?“ zamrmle si len tak, ako keby nepočul, - čo chcem. Poviem mu to zasa, už ostrejšie. „Aha...“ ozve sa zasa vysmievačne ...

27. 11. 2008 Prvý ročník. Previerka. Chystám sa diktovať otázky, ale od zbytočných otázok: „Aké otázky budú?“, - sa nedostanem k slovu. (Ved' už aj sa to dozvie... Ale nezapína mu...)

01. 12. 2008 Štvrták. Baví sa s lízatkom cez vyučovanie. Vytýkam mu to. On: že bol nervózny, a žuvačku už v bufete nemali ...

15. 12. 2008 Nám už známy Ha... má kresliť na tabuľu. Odbieha si nazad do triedy. Naťahuje sa tam s Pi..., popiskúva si.

17. 03. 2009 Písomná maturita zo slovenského jazyka. Žiaci majú vyplniť jedno tlačivo, - presne podľa predpisov. Idem ku každému, aby som kontroloval, či na niečo nezabudli. Dôjdem k „vedátorovi“ od počítačov. Ten z diaľky sa zaujíma: koľko je hodín? Potom má ešte kopu ďalších otázok. Všetko s ním vybavím, idem ďalej. Po odovzdaní prác komisia ich kontroluje. U tohto experta chýba niekoľko základných údajov ... Hanbím sa.

Dotyčný je taký „múdry“, sebaistý, ukecaný, ale výsledky ...

04. 04. 2009 Otravujú nás, aké úľavy máme pre jednotlivých „integrovaných“? Napadá mi: pre jedného z nich budem nosiť ceruzku. Aby mal s čím kresliť...

Je to síce skutočne praktické, ale neviem, či na smiech, alebo na zaplakanie? ...

05. 05. 2009 Nevieť, prečo „hl'adajú“ v učiteľovi nad-osobnostnú autoritu? Ved' žiak by mal mať úctu ku každému normálnemu (aj obyčajnému) človeku!

15. 06. 2009 Zasa si pomyslím: učebné odbory s maturitou (aj so svojimi jednogodinovými predmetmi) (v dnešnej forme) tiež sú debilitou. Žiak, podľa vzoru praxe, si predstavuje aj teoretické predmety („lážom - plážom“).

Čitatelia tieto zverejnené informácie by mohli zle interpretovať. Preto ich ešte idem komentovať:
01, Okrem tu uvedených záporných prejavov vyskytujú sa v živote učiteľa aj kladné. Ale v posledných rokoch môjho života tých negatívnych sa objavilo toľko, že tie kladné ich nestačili prebiť. Z rôznych správ sa dozvedáme, že žiaľ na viacerých miestach je to podobne. Takže, treba tieto prejavy zverejniť, nie zatajovať.

02, Len toľko, a nevedel to vydržať? - mohol by niekto hovoriť...

Nie. Nie len toľko. Tých prejavov bolo viac druhov, a aj častejšie sa opakovali (než sa tu napísali).

03, Niektorí príval toľkých negatívnych príhod by mohol pripisovať mojej „slabosti“. Takému človeku by som odpovedal: nech sa porozpráva s viacerými učiteľmi, alebo nech si to učiteľovanie vyskúša sám (podľa možnosti v maturitných, a maturitných technických predmetoch).

04, Problém nie je s tým, že žiak je nejakou formou postihnutý. Problémy začínajú vtedy, keď žiak je zlomyselný.

05, Avšak ani v tom poslednom prípade nenesie celú vinu žiak. On len využíva, - čo môže. Čo mu hlúpe pravidlá dovoľia.

(Prečo by sa učil, prečo by sa správal slušne? - keď celkom dobre sa mu žije aj takto. Dokonca, v takomto prevrátenom systéme potom tí, čo pracujú, - sa javia ako sprostí. Ved' svoje výsledky dosahujú s výdajom oveľa väčšej energie.)

Tie vzťahy sú prinášané aj z minulosti. Je preto zarážajúce: kde už stihol ten mladý človek nabráť do seba toľko zákernosti, toľko nenávisti?!

Myslím si, že keď ja som chodil do školy, - prevládali neutrálne, potom kladné vzťahy. A tie negatívne v podstate chýbali.

Tie vzťahy vznikajú aj aktuálne. Keď žiak na to svojim normálnym správaním dá priestor, - tak kladné vzťahy. (Príklad: spolupráca pri SOČ, atď.) Keď ale od začiatku zaujme ku všetkému záporný postoj, nepracuje, škaredo sa správa, (bezdôvodne!), tak v dnešných podmienkach je to veľmi ťažké.

Veľkú vinu tu má zasa náš hlúpy systém. Zoberie žiakov aj na odbory, na čo ten žiak nemá. On sa potom cíti, že chce od neho nemožné. (Zrejme, ako štvaná zver.)

Vyskytuje sa aj opačný prípad. Keď požiadavky, a hodnotenia klesnú skoro na nulu. (Neskúmame teraz, že prečo ...) Vtedy tí (v skutočnosti ohromne slabí!) žiaci sa cítia ako „frajeri“.

Príklad: vyvolajú ho. Príde. Cestou z lavice si prečíta a zapamätá si tri - štyri vety. Dostane za to štvorku.

Na záver tejto časti (Učiteľ a žiak) idem ešte viac konkretizovať:

K tomu, čo nasleduje, využijem svoje konkrétne hodnotenia. Netvrdím, že sú absolútne presné, ale:

- 1, snažil som sa vždy hodnotiť objektívne (z čoho občas vznikli aj menšie nepríjemnosti...),
- 2, moje hodnotenia dosť dobre súhlasili s hodnoteniami kolegov (maximálne, mohli vzniknúť úmerné posuvy, keď môj predmet bol viac, alebo menej náročný...).

Do úvahy som bral len 20 rokov dozadu.

Bolo jasné, aj bez terajšieho skúmania, že cez posledné roky priemyslovky výsledky sa postupne kazili, a po zlúčení škôl sa pustila katastrofa. Po podrobnejšom skúmaní toho obrovského počtu (aj dielčích) známok sa však objavujú ďalšie zaujímavosti:

- 1, To je zrejme prirodzené, že aj v predchádzajúcich „dobrých“ rokoch boli rozdiely medzi jednotlivými triedami. Čo ale nebývalo: také množstvo prepádajúcich v vtedajších „zlých“ triedach, aké je v terajších zlých triedach.
- 2, Ďalej som videl, že predtým aj ten štvorkár, alebo aj päťkár, obyčajne mal aj lepšie známky medzi tými horšími. V dnešných časoch tie známky dosť často sú jednoliate. (Príčinou môže byť, že žiak nikdy sa nepripravuje, pravidelne nepracuje.)

Uvediem ukážky:

RASTISLAV	5	5	5	4	2-	1	3!
L'UBOŠ	4	4	2-	4	3	3	4
BIAK BRANI.	2	1-	1	1-	1	1	1
BIAK VLAD.	4	2	1-	1-	1-	1	2
MOJMIŘ	4	2	1	2	1-	1	2
PETER	1	1	1-	1-	2	1	2

Technické kreslenie,
prvý ročník,
1990 - 1991,
prvý štvrťrok.

(Začiatkové horšie
známky: žiak si zvyká.)

(Mínusky: upresnenia
len pre mňa.)

4!	N	31-	N	N	?	N	N	N	5	r:4
4!	2	N	?	N	N	N	r:N			
4	2!	N	?	N	N	N	r:3			
N	3	3	N	3-						
N	3-2-	3								
N	2	2	N	3	?	N	N	N	r:3	

Fyzika, druhý ročník, 2009 - 2010,
prvý polrok.

N: žiak po vyvolaní hlásil nepripravenosť
malé N: už pred vyvolaním

Učivo bolo menej náročné, než
v predchádzajúcom prípade.

Trieda na tento štýl nabiehala už
v prvom ročníku ...

Alebo inakšie:

2002 - 2003: 22 žiakov, 1:5ž. 2:11ž. 3:4ž. 4:2ž. 5:0ž.

2009 - 2010: 30 žiakov, 1:1ž. 2:2ž. 3:7ž. 4:14ž. 5:5ž. 1 žiak vystúpil (stál na 5)

Všimol som si aj jednu zaujímavosť: občas také miernejšie (stredné) zvýšenia. Bolo by zaujímavé preskúmať si to podrobnejšie, či na to občasné „stredné“ (?) zhoršenia výsledkov nemali vplyv nejaké politické, hospodárske, technické, prírodné, zdravotné, či iné vplyvy, - hoci aj s príslušným oneskorením.

Od začiatku, čo som začal písať „Ročné obdobia“, - mal som predstavu, že musím tu spomenúť aj tú normálnu, aj tú pozitívnu stránku. Žiakov, menovite, - z ktorých som mal, z ktorých dodnes mám radosť. Mám ich v pamäti.

Avšak teraz, keď to už chcem realizovať, tak sa vynárajú problémy:

1, Je ich viac, než človek si to len tak všeobecne myslí ... (Presne ako keď som pred niekoľkými týždňami „zbieral“ moje „naj“ knihy a hudbu...)

Kam dať tú hranicu? Koľkých ich uviesť? (Za tri desaťročia je ich dosť.)

2, Koho uviesť? Okrem čistých jedničkárov s vynikajúcou povahou, sú mi sympatickí aj ľudia, ktorí síce nemali len jedničky, ale aj tak sa s nimi výborne spolupracovalo, mali krásny charakter, boli usilovní, atď. A opačne: s niektorými jedničkármí ten vzťah až tak sa nevyvinul. (Možno oni to mali s iným učiteľom. Alebo aj s nikým...)

Ďalšia problematická oblasť: žiaci medzi 1 a 2.

Teraz som sa sústredil len na posledných 20 rokov. Cez to všetko musím spomenúť niekoľko priezvisk aj zo staršieho obdobia:

Haluška (asi cel-pap odbor, neskoršie kňaz)

Učil som minimálne 7 žiakov s týmto „menom“. Tibor bol extra vynikajúci. (Dvaja ďalší nesmierne problematickí. Jeden extra nesmierne problematický. Ostatní: normálni.)

Kráľ ... Milošovi som bol triednym učiteľom. Aj pekné SOČ-ky sme spravili. Nedávno ma pozvali na ich maturitné stretnutie. Možno povedať, že Miloš je úspešný človek (svojou prácou).

Čimborová ... Lenke som učil strojnictvo, keď som nastúpil do školy. Dlhé roky sme boli spolupracujúci.

Pecková ... Ingrid v r. 1986 - 1987 bola štvrtáčkou na cel-pap odbore. Triedy celulózo - papierenského odboru, navštevované z celého Slovenska, často boli vynikajúce.

Gejdošová K. ... 1987 - 1988 bola druháčka. **Lukáč, Pažičan** ... 1991 - 1992 boli prváci.

Jablonský M. ... 1992 - 1993. **Brumerčík** ... 1993 - 1994. **Badánik B.** ... 1995 - 1996 druhák.

Blumenstein ... 1999 - 2000 štvrták. **Čavajdová** ... 2000 - 2001 prváčka.

2002 - 2003: **Sleziaková, Urbanová, Bielak** druháci.

Krivda Marián ... 2003 -2004 štvrták. **Mináriková** ... 2004 - 2005 štvrtáčka.

2009 - 2010: **Lúčan O.** druhák, **Žerebák D.** tretiak.

A ešte ďalší:

2009 - 2010: **Drabiňák 2, Švidroň 3**

2008 - 2009: **Zachar 1**

2007 - 2008: **Mišura 4**

2006 - 2007: -

2005 - 2006: -

2004 - 2005: **Martonová 4, Pastucha 4** (V tejto triede takým zvláštnym spôsobom musím pochváliť žiaka **Prčinu**. Pomerne rýchlo som sa naučil odhadnúť našich žiakov. On je asi môj jediný, značný omyl. Keď prišiel, mal veľmi slabé základy. Ale pozbieral sa! Zmaturoval.)

2003 - 2004: -

2002 - 2003: Bočkorík, Kroliak, Lauko, všetci druháci.

2001 - 2002: -

2000 - 2001: -

1999 - 2000: Moravčíková 4, Goralski

1998 - 1999: -

1997 - 1998: -

1996 - 1997: Málíková, Čunderlík, Ďateľ, všetci štvrtáci.

1995 - 1996: Šunderlík 2, Pudiš 3, Šeffler 3

1994 - 1995: Kuzman 2

1993 - 1994: -

1992 - 1993: Lupták, Polák, Rendková, Pišuthová, všetci štvrtáci

1991 - 1992: Kohút 3

1990 - 1991: Drengubiak Br. prvák.

Treba spomenúť aj mená: Koyšová, Demčáková, Jackuliaková,
Grobarčíková, Karníková, Chlebová, Maga, Watzka, Janošková, ...

(Dvaja sympatáci: Labaj: mal aj trojky, ale výborná povaha, SOČ, záujem o elektrotechniku!

Špirko: mimoriadne slušný, kontrast s ostatnými, ktorí išli za policajtov.)

Niektorých som zrejme vynechal... , niektorých som neučil ... Nech prepáčia ...

Odvážim sa: spomenúť aj tých ktorým sa menej darilo, alebo ktorými boli problémy,
alebo o ktorých predpokladám, že v budúcnosti by mohli mať problémy.

Nie aby som ich takto vystavoval, ale bolo by zaujímavé sledovať: ako sa im teraz darí - po určitých problémoch v minulosti.

Aby ich nenapadlo protestovať: nekonkretizujem rok, ani triedu. A skrátim to. I keď niektorí by si to zaslúžili, potom ako sa proti svojim učiteľom správali ...

Uli, Bak, Čel, Ken, Piš, Šev, Túr, Bel, Brz, Haj, Hru, Hul, Chi, Kut, Mic, Zaj, Čer, Hal, Hal, Maj, Sch, Har, Gej, Buc, Šve, Još, Sam, Šuň, Lab, Mac, Ond, Sek, Šom, Švo, Cho, Mag, Kli, Jan, Kor, Luk, Luk, Mal, Ves, Pri, Bač, Hal, Chi, Piň, Šro, Cig, Púč, Sal, Kov, Záh, Van, Koh, Kli, Ole, Kos, Dub, Bač, Baž, Boc, Pet, Lau, Kuč, Hvo, Dem, Pra, Wei, Zub, Kup, Fer, Čut, Raj, Bar, Hrn, Jur, Lip, Nov, Bad', Bez, Brn, Mih, Gol, Kob, Str.

Vidíme, že ich je dosť ...

A často sú to kombinované prípady ...

Niektorí z trojpísmenkových jednoducho ani na takúto školu nepatria. V ich prípade je chybný systém. Títo sú zvyčajne dvojáci:

- snažia sa, ale im to nejde, no pritom nevysťrajajú,
- nesnažia sa, ale vysťrajajú.

Niektorí by rozumu mali dosť, ale nevyužívajú ho na štúdium. Tiež sa delia na tie dve skupiny.

A niektorí všetky svoje možnosti využívajú na to, aby zle robili.

Aj učiteľom, ale veľmi často aj svojim spolužiakom.

Prejdime na ďalšiu kapitolu!

UČITEĽ A RODINA

Myslím si, že dobré vzťahy v rodine pomáhajú učiteľovi zvládať jeho ťažkú situáciu v škole. Ale, platí to aj opačne.

Ako to bolo u mňa? (Ako to je zrejme aj u mnohých ďalších.)

Náš „demokratický“ socialistický štát ma obral o polovicu toho, čo ostatné deti bežne majú: rodinu mojej matky vystaňovali. Od otcovej rodiny som ale dostal to, čo málokto dostáva: mimoriadne kladné skúsenosti, veľa múdrosti a zrejme aj veľmi dobré základy zdravia. Spolu (a mimoriadne múdro) sme hospodárili na zvyšku skonfiškovaného gazdovstva.

Bola to ťažká, ale krásna mladosť. Ukazovalo mi to vždy cestu, - ako sa zachovať aj neskôršie aj v zložitých situáciách. (Opisujem to v knižke: „A lenti ház“.)

Keby viacerí tak žili, tak dnes by sme boli minimálne tam, kde je Švédsko a Švajčiarsko.

Otec a matka v tomto štýle pokračovali. Okolo domu sme skoro všetko zvládli sami. Síce sme od rána do večera pracovali, ale vďaka tomu sme aj postupovali. A našu rodinu ľudia uznávali. Aj rodičom môžem byť len vdáčný, a na svoju rodinu môžem byť len hrdý!

Žiaľ môj život sa skomplikoval - keď otec nečakane, skoro, zomrel. A keď sa mi nepodarilo zohnať si zamestnanie bližšie k rodinnému domu.

Rodiny mojich sestier sú ďaleko, - a majú svoje problémy.

Tak isto aj moji priatelia z detstva, z mojich školských rokov.

Takže moja rodina (ja a moja manželka) v podstate ostala bez podpory tohto zázemia. Po rokoch sa ukázalo, že nám tá podpora veľmi chýbala. Hlavne morálne, ale nepriamo by to občas mohlo priniesť aj finančné zlepšenia.

No zdá sa mi, že cez prvé roky nášho manželstva to chýbanie som ľahšie znášal. Asi preto, že boli sme zavalení starosťami, ktoré súviseli hlavne s tým, že sme išli vybudovať našu domácnosť, a starali sa o naše deti. A tieto zvýšené námahy sme považovali za prirodzené. Navyše ešte zdraví, silní, a bez stôp neskorších negatívnych zážitkov. Paradoxne: napriek množstvu politických akcií a schôdzí, mali sme kúsok akosi viac „voľného“ času ...

(Našťastie, aspoň moja manželka mala tu svoju rodinu. Jej rodina v niektorých smeroch bola orientovaná ako moja, v niektorých inakšie. Deti nám ale postrážili, keď to bolo potrebné. (No, nezneužívali sme ich.) A musíme im uznať: nezasahovali do našej mladej rodiny. Múdro!)

Netrpeli sme síce v rodine nedostatkom základných potrieb, a hlavne deťom sme zabezpečili nadpriemer, ale pravdou je aj to, že aj vďaka spomínaným negatívam, - nezmohli sme sa ani na dom, ani na auto; čo by nás zdvihlo do radov úspešných, uznávaných, vážených ľudí.

Podporu to teda neznamenal ani k môjmu učiteľovaniu. (Keby mi niekto nerozumel: nemusí ten učiteľ zaparkovať pred školou luxusný mercedes, stačí keď namiesto svetra má sako, a už oveľa viac žiakov sa mu pozdraví.)

Nerozmaznávala ma veľmi ani moja manželka. Nepociťoval som od nej také uznanie, ako som si to toho času všimol zo strany mojej matky smerom k môjmu otcovi. Skôr: veľmi často bola so všeličím nespokojná. Akoby nebola videla, že dosť pracujem, a že moje možnosti sú ohraničené. Na druhej strane: k deťom bola oveľa štedrejšia. (Zasa príklady:

- Ja cez zimy som mal jeden jediný zimník. Naše deti mali obyčajne otepľovačky, - každé po dve súpravy, plus nejaký kabát.

- Keď ja, ako mladík, som spomínal, že by sa mi páčilo mať bicykel, - mama povedala: otec potrebuje bicykel. A kúpili ho jemu. Veľký, mužský bicykel.
Keď našej dcére začal byť jej detský bicykel malý, a chcel som jej kúpiť normálny pekný dámsky, tak ona to nechcela, lebo vtedy prichádzala móda „horských“ konštrukcií.
Tak jej matka zariadila pre ňu dovoz z Talianska.)

S týmito príkladmi som nechcel docieľať, aby ma niekto začal ľutovať, chcel som len ukázať určitú odlišnosť myslenia v mojej starej, a v mojej mladej rodine.
Koniec koncov, keby som chcel, tak by som si mohol kúpiť aj ja napríklad aj písací stôl (naše deti to tiež mali, každý svoj), ale ja som si myslel, že prípravy si môžem robiť aj na konferenčnom stole v obývačke.

A tá spomínaná odlišnosť: to zasa nejde o tie koruny, ale o to, či človek chce, a zabezpečí, aby to dieťa dbalo na svoje veci. Aby si ten zimník nepremočilo, alebo nezablatilo, lebo na druhý deň by nemalo v čom vyjsť. (Aj o to, aké ďalšie ciele si dáme, v záujme ktorých inde sa uskromníme...)

Náš rodinný život bol zaťažovaný aj ďalšími nie bežnými skutočnosťami:

- mojimi prípravami, schôdzami, brigádami,
- manželkinými lekárnickými (aj nočnými!) službami,
- našimi návštevami mojej matky (aby sme jej pomáhali),
- (aj s tým, že sme si obstarali „záhradku“).

Napriek tomu sme to celkom dobre zvládali.

Kým ... naša dcéra sa nedostala na strednú školu.

Nesedí mi to, - vysloviť (ani pred sebou ...), ale nejak som túžil po peknom priateľskom domove (ktoré by bolo v súlade s mojimi hodnotami, a) kam by som mohol utiecť zo škaredosti a nemúdrosti vonkajšieho života, aj zo školy ...

Žiaľ túto podporu zhruba v poslednom desaťročí som absolútne nemal. Naša dcéra (?) našu rodinu viac - menej zničila ... (Uznávam ... aj za pomoci sprostého smerovania nášho štátu.)

(Dal som tam otáznik, - lebo v mojej reči to slovo znamená osobu, ktorá inakšie sa správa.)

Je to na celú samostatnú knihu. Zle sa mi o tom píše. Nechcem to zverejniť, - snád' už je kúsok múdrejšia, snád' v budúcnosti bude ešte viac múdrejšia? Kto vie ...

Z druhej strany: patrí to do môjho života (a nie hocijako!).

A taktiež: je to informácia, z ktorej čitateľ by sa mohol poučiť. (A to je jedným z cieľov, pre ktoré píšem tieto moje „knižky“!)

Tak teda maximálne stručne:

Začalo to takými „zvláštnosťami“ (o ktorých sme netušili, kam až vedú):

- Chystali sme sa na huby do lesa. Pred vchodovými dvermi pre istotu som sa ešte spýtal našu dievča, - či má v plecniaku pršiplášť? Že nie! Tak som ju poslal preň.

Prišla. Máš? Mám.

Išli sme. Boli sme v lese. Zrazu sa spustila búrka. A pršiplášť nemala!

Hneval som sa, ale bolo mi ju ľúto. Zobral som ju pod môj plášť.

A výsledok? Obidvaja sme zmokli. A to - poriadne!

Nepochopiteľné! (Myslím si, bolo to z jej strany ráno takto: kašlem na to!)

- Boli sme na záhradke. Manželka s dcérou začali plieť. Ja, so synom, sme išli, mali sme prácu na druhom konci. Odrazu sa pozerám ... kde je to dievča? Že v chatke... Pod' nám pomôcť, hovorím. Išla.
- Lenže potom sme zistili, že pred sebou vytrhla síce burinu, ale za sebou jednoducho si prisadla, čo tam bolo zasiaté ...
- Raz nám rozprávala, - ako jej susedka cestovala v miestnom autobuse bez lístka. Zhrozili sme sa, vysvetlili jej, že nie že to aj ona spraví.
- Druhý deň ráno sme cestovali s tým istým autobusom. Lenže ona išla ku kamarátke, nastúpili inými dvermi. Bolo mi podozrivé, doma som sa jej spýtal: mala si lístok?
- Nie! ...
- Všimli sme si, že jej spolužiaci (zo základnej školy) v meste vôbec nezdravili jeden druhého ...

Keď skončila základnú školu, naznačili sme jej stredné školy. Medzi nimi aj zdravotnícku. Vybrala si dievčenskú odbornú školu, obchod a podnikanie. S maturitou.

Než to stihla ukončiť, náš syn odišiel do Bratislavy na vysokú školu. Dcéra ostala v detskej izbe sama, a odrazu sa cítila (možnosťami) dospelá, chytila ju ďalšia mohutná „puberta“.

Na otázku - kam ide? ... odpovedala: „von“. Túlala sa nielen poobede, ale do noci. A to napriek tomu, že sme ju za to karhali. Začala navštevovať pochybné „diskotéky“. O niektorých sme sa dozvedeli, že aj kukláči v nich mali raziu.

Ona síce tvrdila, že ona nedroguje, to však nepopierala, že niektorí tam fajčia marihuanu. No a dýchať zrejme tam dýchala aj ona. Raz o pol noci som ju vymkol. Ako prišla, stála vo dverí ako socha. Nevedela o sebe. Moja manželka ju za ruky stiahla dnu.

V týchto veciach ale mala chybu aj jej matka. Až príliš často jej chytila stranu, že vraj: „všetci tam chodia“.

Keď som ju potom zasa vymkol, už sa ani nedobýjala (ale odišla k starej mame), vtedy ráno moja manželka namiesto, aby sa rozhorčovala nad dcérou, pustila sa do mňa: „čo keď sa jej niečo stalo?!, mám ju dať hľadať policajtom?“.

Ale ešte väčšiu vinu má náš štát, náš systém, naša „morálka“ - keď neplnoletým, nezarábajúcim, nie že umožňuje, ale priam ponúka takéto možnosti!

Vtedy už nepohrdala ani učňami ... Predtým, keď jedného videla na fotografii, - ohŕňala nosom: „učeň? ... „ (až nás to zarazilo, pritom my sme už mali vysokú školu, ona ešte ani maturitu).

Ako kuriózum si pamätáme jej odpoveď na naše reči aby sa učila: „pri najhoršom pôjdem za sekretárku!“. Už som vedel: keby ťa dakto chcel ...

Myslel som si, že z môjho života sa stalo peklo. No to peklo prišlo až potom ...

Zmaturovala.

Medzitým brat jej pripravil brigádu do Anglicka. Rôznymi zámienkami dovtedy to naťahovala, kým brigáda už nebola aktuálna.

Ani sa nezamestnala. I keď aj matka jej pomáhala.

Samozrejme, boli tam aj objektívne ťažkosti. Ale minimum aj dve obrovské subjektívne príčiny:

- veľmi prívetivá, veľmi milá, - obyčajne nebola k ľuďom...,
- mala neprirodzene nadnesené predstavy (napríklad „snívala“ o 14 - 16 tisícovom nástupnom plate, pričom taký príjem vtedy ani ja (starý...) som nedostával.

Nakoniec sa zamestnala. V novinovom stánku.

Tam sa ihneď nechala obabrať o tisícky (pri rozmieňaní 5000-ovej bankovky). Onedlho majiteľ ju obvinil, že jej chýba 1700 korún. Ako sa to pridalo k predchádzajúcim veciam, mňa to položilo. Radšej nech nepracuje, než aby sme na ňu ešte doplácali! ... Mozog mi vypol. Išiel som si ľahnúť. A čakal som na infarkt ... Infarkt neprišiel, ale onedlho som začal mať iné ťažkosti, a zistili mi cukrovku! (Bolo veľmi „príjemné“ - nechať sa pichať ... Aj odvtedy, - chodiť na kontroly ...)

Noviny, časopisy teda nechala.

Do toho obdobia ale prišli ďalšie nemalé ťažkosti:

- mojej manželke pribudli roky, a s nimi zdravotné ťažkosti,
- vážne ochorela aj jej matka, čo ju poriadne znervóznilo, vyčerpalo,
- hrozilo, že aj od nich idú prepúšťať z roboty,
- začali jej chýbať peniaze z kasy! (Začala si myslieť, že sa mýli, a zabúda, a že taký názor na ňu majú aj jej kolegyne! Až neskôr, kamera ukázala, že do kasy chodievala jedna laborantka!)

K týmto veciam sa pridávala jej komunikácia s dcérou: išla za ňou, prihovorila sa k nej, dcéra sa proti nej postavila, uprene na ňu pozerala, pritom nakričala na svoju matku.

Manželka namiesto, aby dcére vylepila, hodila sa do postele, začala plakať, ale za dve hodiny už sa za dcérou zasa pobrala. Snažila sa ju pekne! - priviesť k rozumu. Avšak všetko sa dookola opakovalo ...

Moja manželka ochorela. Ani nejedla. Keď som došiel z roboty, - varil som jej čaj, dával doň med, hroznový cukor, citrón; varil som jej zemiaky, ryžu, mrkvu; nakrájal jablká, ...

Stav sa zhoršil ... Keď som v škole, alebo v meste na nákupe, - počul húkať sanitku, veľmi ma to znervóznilo.

Prišla Veľká noc. Mal som ísť navštíviť moju mamu. (Dcéra bola doma.) Váhal som. Ostal som. A dobre. Bolo to šťastie:

Manželka sa pobrala na WC, a vychádzajúc odtiaľ odpadla. Dobre, že som bol doma, dobre, že som to zbadal. Bolo treba volať záchranku. Odviezli ju do nemocnice. Ostala tam.

Dostala depresie. Aj keď ju už prepustili, musela brať lieky, musel som jej podoprieť posteľ, mala ťažkosti zjesť niečo. Dlhé mesiace sa z toho zbierala.

A dcéra?

Paradox: predtým sa tešila, že konečne skončí strednú školu, no potom, ako zistila, že nie je tá, na ktorú čakajú s atraktívnou prácou, a veľkou výplatou, - rozhodla sa zasa sa „učiť“.

Prihlásila sa síce na vysoké školy, aj zaplatila prijímačky, lenže, nepripravovala sa na ne... Takže výsledok bol vopred jasný.

Rozhodla sa pre nadstavbové štúdium. (Jasný únik ...)

Vytipovala si: poľnohospodárstvo!, predavačka!, pôrodná asistentka.

(Predavačka - kto má maturitu: obchod a podnikanie...)

Išla na tri roky do Martina. Tam ich balamutili, že získajú aj titul Bc. ...

Finančne to bola záťaž (navyše neefektívna), ale aspoň cez týždeň nás jej „moderný“ život neotravoval.

Školu dokončila. Bez bakalára. Aj bez toho, že by nás pozvala na záverečnú slávnosť...

A bola zasa doma. Bez práce.

Nakoniec, zasa matka, jej zohnala dve české adresy. Z jej strany: nič...

Tak som jej aj ja vysvetľoval, nech sa aspoň poberie, pozrieť si, ktoré miesto je lepšie? Nič ...

Tak manželka: že pôjdu spolu! Vybrali sa na železničnú stanicu. A vrátili sa ...

Manželka, že ona nedá za to cestovanie päťtisíc korún ...

No, potom, konečne sa dcéra pohla sama. Vybrala si, bez prieskumu to bližšie miesto. Súkromnú kliniku v Brne.

Podľa jej rozprávania nám sa zdalo, že relatívne, vzhľadom na tunajšie možnosti, mala sa ako „prasa v žite“. A doma zasa bolo pokojnejšie. Lenže ona mala aj tam veľké nároky. Vraj jej vadilo aj keď jej hovorili: „tá Slovenka“...

(Pritom boli ochotní aj jej služby poskladať tak, aby dlho mohla ostať doma.)

Nečakane prešla robiť do Prahy, za jednou svojou kamarátkou.

Onedlho ale doma vyhlásila, že ona sa ani do Prahy nevráti!

Že jej stačí tých tisíc korún, čo bude dostávať ako podporu v nezamestnanosti!

To nás zasa šokovalo! Išli sme jej vysvetliť, že na vreckové možno, lenže aj strava, aj bývanie, aj poistné, ... existujú. Tak potom predsa len sa pobrala zasa pracovať.

O mesiac bola doma! Že je tehotná!, a že také ženy tam nemôžu pracovať, ale v zmysle českých zákonov, nejaké peniaze od nich bude dostávať.

Baccccc !! Pekné gradovanie udalostí ...

Za normálnych okolností ale aj toto by sa mohlo riešiť, veď vraj budúci ocinko je ten, kto ju už aj tu dávnejšie „venčil“, a ten tu býva.

Lenže! čo tu ide normálne? Už dlhé roky ...

Našu dcéru ani nenapadlo, že by sa vydala, že by išla bývať do trojizbového bytu svojho opel'ovateľa. Aj s veľkým bruchom naďalej vymetala rôzne akcie, s rôznymi „priateľmi“.

Až v posledné dni pred pôrodom, že si ide skúsiť, či dokážu spolu bývať? ...

Tretí deň bola doma... Aj s čiernym monoklom, ako dlaň, pod okom.

(Dostala to od fešáka, - čo si už dávno zaslúžila aj odo mňa.)

Moja manželka ju zasa pritúlila, namiesto toho, aby ju poslala naspäť.

A porodila.

Ostali u nás v detskej izbe.

A túlala sa ďalej, aj s dieťaťom. Malá nemala ani mesiac, keď sa s ňou naša dcéra vrátila z mesta v noci o desiatej. Pokračovali teda ďalšie hádky, ďalšie nenormálnosti, ďalší náš abnormálny život. Stav mojej manželky zasa bol taký zlý, že v noci zo sna zúfalo kňučala. Vždy som čakal, že zasa zaspím, ale keď sa mi nedalo, vystáhoval som sa v noci do obývačky.

To bolo komplikované. Mohol by som si rozložiť gauč, ale to by som najprv musel odtiahnuť aj ťažký konferenčný stôl. Tak som si zobral len matrace, dal som ich na zem, pred televízor, a pokúsil som sa spať. Ani takto to nebolo vyriešené, lebo prihodilo sa aj to, že manželka v noci aj päťkrát išla na záchod. To ma tiež budilo. No v jej situácii nechcel som ju poslať do obývačky.

Ráno samozrejme stávať, a do roboty ...

Ďalší paradox: veľakrát som bol vdáčný, - že aspoň tá malá v noci toľko neplače...

Dlhé, až pridlhé roky sme takto existovali („žili“?). Moja manželka na to skoro doplatila životom. Ja? ... som to zatiaľ prežil zrejme len vďaka silnému koreňu, vďaka normálnemu predchádzajúcemu životnému štýlu. Aj vlastnému, ale aj mojej starej rodiny.

Pri takýchto podmienkach zrejme je jasné, že to rodinné zázemie som nemal ...

(Teda ani ako učiteľ ...)

Človek si uvedomuje: pokiaľ je normálny, tak nemá šance čeliť sprostým činom. Spočiatku nie je na ne pripravený, a neskôršie mu v tom zasa bráni jeho inteligencia.

Ťahá sa tu jedna otázka: ako sa môže vyvinúť v rodine s normálnymi hodnotami takýto potomok, s tak odlišnou orientáciou, s tak odlišným správaním, s tak odlišným cítením?

(Hlavne keď spolu žili, v jednej izbe, s normálne existujúcim súrodencom...)

Skoro celé desaťročie sme sa takto trápili, kým sa to vykryštalizovalo, že mladá neúplná rodina sa od nás osamostatní. Vedeli sme, nám to v daných podmienkach pomôže. (Dcéra využívala našu pomoc, ale ona sa neprispôsobila, naďalej pokračovala vo svojom „spoločenskom“ živote.) Ale neboli sme si istí, či malej to bude osožné. Tak sme si spomenuli na našich známych psychológov. Predsa zrejme s podobnými prípadmi majú skúsenosti.

Odišiel som od nich s pocitom, že vyzerám ako ten najväčší hlupák ...

Keď napríklad analyzovali to, že dcérinu pracovnú oblasť vyplňa len jej dieťa, - psychológ reagoval: ona to považuje za svoju prácu.

Fajn, ale čo keby som ja nechcel chodiť do roboty, keby som ja neupratoval, atď., lebo za svoju prácu by som považoval dajme tomu len pozeranie televíznych programov? Čo keby nikto nepovažoval za svoju prácu - chodiť do roboty? ...

No, odsťahovali sa. Mali šťastie. Ako takýto „ľudia“ obyčajne. Každý ich poľutuje, každý im pomôže. Mne však ostali „spomienky“. Cyklické zápasenie s plesňou. Natieranie, natieranie. Stien.

Zbytočne som kričal včas ... Hrdá maminka sušila v izbe, parkovala kočík so zasneženými kolesami vo vnútornej chodbe ...

Mám nejaké rezy na bruchu. Operácia. Netvrdím, že v dôsledku vláčenia skriň, ale ani vylúčiť sa to nedá.

Problémy pokračujú. Pre nás našťastie s menšou intenzitou. Následky však ostali.

Mohlo to byť takto ... , ale bez tých ďalších abnormalít ...

Žiaľ naše zákony ani rodičom nepomáhajú. (Udržať ich zablúdeného potomka.)

A morálku ... nemáme.

(Niektoré, napríklad arabské „kruté“ zvyky v konečnom dôsledku sa javia ako humannejšie ...)

Nechýbalo nám to! (Kto také neprežil, nevie si to ani predstaviť ...)

No ako počujem a vidím, „dnes“ podobné nešťastia vôbec nie sú vzácnosťou. „Mladí“ často škaredo využívajú, zneužívajú, a niekedy dokonca vraždia aj svojich rodičov. A sem - tam sa vyskytujú aj opačné prípady, - keď rodičia využívajú svoje deti. (Ani si nepredstavujem, že by to vždy robili cielene, skôr, - že sú hlúpi. Z toho vyplývajú aj bezohľadní.)

Asi chybou bolo, že sa nám nepodarilo žiť v blízkosti mojej mamy. To je tiež chybou aj tohto štátu. Svojou politikou dosť rozbíja rodiny.

A nepoučíme sa, a nepoučíme sa. Nevidíme, že energiu z nás vždy odsávajú negatívne javy. Bez ktorých by sa nám žilo oveľa lepšie. (Ľuďom je pohodlnejšie ísť ľahšou cestou, ale vedenie spoločnosti by sa malo starať, aby sa ozaj vzdelávali, aby neostali hlúpi.)

UČITEĽ A ... ON SÁM

Raz, dávnejšie, moja matka sa vyjadrila: „akí sme my nešťastní“. Ja som vtedy protestoval. Asi v tomto zmysle: veď máme všetko, čo potrebujeme. Z tohto rozhodného stanoviska teraz sa už posúvam. Zdá sa mi, - aspoň z časti mala pravdu. Ona, ako staršia to zrejme videla, pravdepodobne si všimla, že v porovnaní so začiatkom, pokračovanie cesty nejde dobrým smerom.

Niekedy som povedal aj to: na nedobrom mieste som sa narodil. Ale ihneď som dodal: ale mohli to byť aj horšie, - napríklad blízko ku kanibalom, a podobne. Teraz tú druhú časť ale už považujem za také líšcie „to hrozno je kyslé“.

Proste nebolo, a nie je to ono.

Napriek tomu si myslím: ja som spravil dosť. A keby môj život mal končiť už teraz ihneď, - nemal by som byť nespokojný.

Veľké ciele, sny už nemám. Život ma naučil: neboli by reálne.

Ďaleko som to nedosiahol, asi aj pre tieto vlastnosti:

- roboty som sa nebál, preto zdržiaval som sa prácami, nestihol som kariéru. Ale
- k tej kariére som nemal ani žalúdok.

Nie je mi to však ľúto. Držal som sa tradícií našej starej rodiny. (Pracovitosť, čestnosť, ...)

Čo mi je však ľúto: že naše deti (myslím aj deti mojich sestier) už od tých tradícií sú ďaleko. Nemám teraz na mysli práve tú pracovitosť, a čestnosť. Ale hlavne tie „tri bodky“ ...

Mrzí ma aj to, že my starší sme vydali strašne veľa energie, a tie výsledky dnešná generácia nevyužíva, dokonca hlúpo ich zničí. Vztáhujem to na celú našu spoločnosť.

I keď, uvedomujem si: človekom byť je veľmi veľmi ťažké! Mám s tým vlastné skúsenosti.

Napríklad keď jedna naša slečna strašne veľa pomáhala mojej matke, čím vlastne aj mňa zastupovala, rozhodol som sa jej kúpiť malý digitálny fotoaparát. V tom čase ešte boli zriedkavosťou, a nemal som to ani ja. Robilo mi to dosť pokušenia - ponechať si ten malý nikon, a darovať moju klasiku. No som doteraz rád, že som nepodľahol. Ale bolo to ťažké. (Pritom nešlo ani o milióny, len o pár tisíc.)

Odrazu neviem, čo by som sem mal dať ...

- koľko? (Len akési „motto“? No mohla by to byť aj ďalšia kniha... Ale niečo mi hovorí: dať sem len niekoľko odsekov.)

- Napísať (?) : nech ma hodnotia iní ľudia ? Nebolo by to ono.

1, nepoznajú ma.

2a, pod ťarchou okolností často som musel existovať - ako bez nich by som nebol existoval,

2b, žiaľ (hlavne cez posledné desaťročia) sa okolo mňa pohybovali aj špinaví ľudia. Ich špina človeka zašpiní (aj vo vlastných, aj v cudzích očiach). A nakoniec:

2c, ako učiteľ, ktorý tých žiakov chcel aj naučiť (nielen sa s nimi bavkať, hrať divadlo) musel som mať určité požiadavky, určitý štýl, čo hlavne tí slabí zrejme vôbec nepochopili. (Čiže - zrejme mnohí majú ku mne hodne negatívny vzťah.)

Keby v našej spoločnosti boli správne hodnoty, tak tí „slabí“ - neboli by zlí, zákerní, sprostí, len menej schopní. Povedali by si: zatiaľ to nechápem, ale tí, čo to odo mňa vyžadujú, zrejme vedia prečo, - tak sa pousilujem!

Pre čitateľa: ešte vždy píšem o učiteľovi! (Nie špeciálne len o mojej osobe.) Myslím si, - podobne to cíti veľa učiteľov.

Až teraz by to asi učiteľ mal otočiť aj k sebe ...

Tak, u mňa, - z určitého hľadiska hraničné etapy:

- život spolu s rodičmi a starými rodičmi. Obrovské kladné skúsenosti. Krásne obdobie. Vynikajúci základ do ďalšieho obdobia. (Návyk: pracovať, logicky existovať, ...)

- liečebný pobyt pod Tatrami. „Výučba“ k samostatnosti, k určitej pokore (?) pred prírodou, k ďalšiemu chápaniu dobra a pekného, a k životu v „kolektíve“. Až na to odlúčenie od rodiny, - ďalšie pekné obdobie.

- škola. Na gymnáziu som - tam náročnejšie obdobie. Úspechy na matematických, aj fyzikálnych olympiádach.

- vysoká škola, inžiniersky diplom. Samostatnosť. Noví priatelia. Tiež krásne obdobie.

Aj určité „zaváhanie“ (?). (Tu bola jedna možná odbočka ku kariére. Lenže, v našej rodine už aj táto hladina bola dosť vysoko. Sám som na to neprišiel, a nikto ma neupozornil, aby som sa snažil, nastúpiť na tú odbočku.)

- prvé zamestnanie - VUMA. Ďalšie krásne roky. Mal som šťastie na dobrých, múdrych ľuďoch. Tu bola druhá odbočka. Onedlho zrejme by som bol začal pracovať na CSc. Pokazila to otcova nečakaná smrť.

- vojenská základná služba. Hodne škaredé obdobie. Zrejme vplyvom tamojších konkrétnych najvyšších nadriadených. (Inakšie by tam bola ďalšia možná odbočka: ostať na letisku, možno v Čechách, - s kopou výhod.)

- hľadanie životnej partnerky. Ďalšie možné odbočky...

- druhé (posledné) moje zamestnanie: škola. To som dosť podrobne popísal...

Keby som bol hľadal kariéru, - mal som (zo školy) odísť...

Učiteľovanie nebolo mojím cieľom. Ale až tak ani klasická konštrukcia, ani napríklad riešenie vysoko namáhaných lepených spojov.

Skôr mi chutil výskum, kde sa zlievali: klasická strojárina, vyššie výpočty z mechaniky, elektrotechnika a výpočtová technika.

No aj v učiteľovaní som našiel tú „vedu“!

Nie tú dnešnú pretláčanú pavedu o šaškovaní, a o byrokracii v školstve. Ale tú exaktnú, - o preno-
se informácií.

Navyše (nie celkom typicky) ma zavalili ďalšie oblasti, a v tom závale som sa cítil celkom dobre. Zrejme je to nepraktické, ale celkom mi bolo dobre, ako som nemal jeden alebo dva predmety, ale časom v podstate všetky predmety strojáriny, kopu predmetov elektrotechniky, výpočtovej techniky, obalovej techniky, ...

Akosi som sa tomu tešil, že to zvládam.

I keď to bolo nepraktické. Človek potom má neprimerane veľa roboty, bez náležitej peňažnej od-
meny. Ľudia s obidvoma ľavými, alebo špekulanti, majú oveľa ľahší život. V škole ich napríklad nepoveria triedníctvom (nemusia vypisovať kopu otravností, atď.).

Keby som tak bol túžil po kariére, tak práve tu bola ďalšia prekážka. Tieto „nadpráce“ brali straš-
ne veľa mojej energie, môjho času.

Ale pre túto vec nie som smutný. Čo však ma mrzí, to je to, - že to skončilo ... ako končilo.

(Aj v školstve, aj v ekonomike. (V rodine to ešte neskončilo ...))

S človekom chodia aj choroby. Niektoré z nich zrejme typicky, viac - menej s kaž-
dým. A keďže jedným cieľom môjho písania je odovzdávanie skúseností, tak u mňa to boli tieto
(Aby mladší vedeli, čo ich ešte môže čakať. A aby sa ihneď veľmi nezľakli. Aby vedeli, že orga-
nizmus je silný.):

- v škôlke sa mi zapichlo suché drievko z kríka do nohy.
- žltáčka (pred nástupom do základnej školy). Našťastie som nemal ťažkú formu, ale aj tak som musel držať polročnú diétu. Varilo sa mi na masle.
- zápal pľúc (ako desaťročný). Potom som sa dlho „rekreoval“ v Lučivnej.
- zväčšený lymfatický uzol (okolo maturít) Z neho som mal poriadny strach. Celé roky.
- červené fľaky na koži (1973) (Pityriasis rosea. Alergia na nový sveter?)
- atheroma nuchae (1987) (Akýsi výrastok vzadu na krku. Odstránený ambulantne.)
- poranenie pravej ruky na skle (1992)
- problémy s kolenom (jar 1998) Časom ustúpili, - ako som začal chodiť mestskou dopravou. Keď som v tom roku, na jeseň bol na výstave Invex v Brne, myslel som, že poslednýkrát.
- odstránenie „lipóm“-u (na krku vpravo - vzadu) (1998)
- akési neurčité pichania v bruchu (1999, aj neskôr)
- diagnostikovanie cukrovky (1999) Po akoby zápaloch hrdla, neskôr aj smädu, ... Bolo to na začiatkoch tých veľkých stresov ...
- excízia nekrotického hemoroidu (2000). Radím každému: keď to bude odôvodnené, - nebáť sa operácie. Asi týždeň je to kúsok nepríjemné, ale hodne lepšie, a výhodnejšie, než mesiace, alebo až roky sa trápiť.
- Kúpele (Nimnica) (2000) „Za cukrovku.“ Tam je problém: hluk z vlakov. Psychicky som bol hod-
ne na dne. Bol som otrávený z toho - akí zlí, hlúpi sú ľudia. Mohla by tam prísť za mnou aj naj-
krajšia žena sveta, - mňa by bolo napadlo len to: zrejme je to tiež poriadna potvora. No po troch
týždňoch dosť som sa pozbieral. Na konci som mal chuť aj si zacvičiť, spraviť si s chuťou niekoľ-
ko „seiken“. (Na lúke, pod zásterou smútočnej vrby.)
- spomalená mikrocirkulácia v podkoží nôh (2001)
- ultrazvuk žľáz (2002) (Už zistili zhľuk niekoľko drobností...)
- A kardiálny vek viac než 70 rokov... (2004)

- rtg ožarovanie päty (2005)
- na cievnej ambulancii (2007)
- laparoskopická operácia žlčníka (2008)
- odstránenie haemangiomu (z „vlasov“) (február 2010)
- extrakcia hemoroidného trombu (august 2010)
- laparoskopická operácia hernie (október 2010).

Medzitým: bežné nádchy, zápaly mandlí, ...

Zvláštne na tom je ale to, že nepamätám si, že by za dlhé roky moji starí rodičia boli chorí! Bolo to zvláštnosťou aj u mojich rodičov!

Takže, - musia v tom byť naše podmienky, - nepodmienky!

(Napríklad: včera som čítal v správach: v školách sa „bude môcť“ učiť aj v sobotu. Dnes som stretol kolegyňu: vieš, musíme byť do tretej v škole (aj keď už vtedy nemajú hodiny, aj keď doma celý večer si dá na prípravy...). A podobne. Obmedzenia - aj keď to nikomu v ničom nepomôže.)

V takýchto situáciách sa teším, - že už som na dôchodku.

Čo ma ale prekvapuje: každý sa ma pýta: či sa nenuďím? ...

Ja neviem, či tí ľudia sa nudia už aj teraz, keď ešte „pracujú“? A či nemajú svoje práce, a koničky? Ved' inakšie by snád' vedeli, - že nie. Dokonca aj trojnásobne dlhý čas by som vyplnil. Len aby to to zdravie dovolilo.

Stačilo ...

Aj keď: But that is not the end.

To som (svetovo) vytrhol z pesničky Forevermore, od Katie Herzig.

(www.youtube.com/watch?v=m8vgHCY2eUs&feature=related)

(Je to môj posledný veľký objav. Pasuje k mojej nálade. Pohladí to moju dušu.)

Ružomberok

15. december 2010 16:55